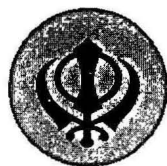

EPISTLES AND SIGNETS

Letters written, Signs and Seals of the Sikh Gurus

Edited by :

Dr. Sukhbir Singh Kapoor, OBE
Vice Chancellor, World Sikh University, London

Mrs. Mohinder Kaur Kapoor, M.A.
Department of Languages,
Khalsa College, London, U.K.

HEMKUNT

©Author

First Published 2012

ISBN: 978-81-7010-390-5

Published by:

Hemkunt Publishers (P) Ltd.

402, Ansals Imperial Plaza

C Block, Community Centre

Naraina Vihar, New Delhi - 110 028 (INDIA)

Tel. : 4141-2083, 2579-5079

Fax : 91-11-4540-4165

E-mail : hemkunt@ndf.vsnl.net.in

www.hemkuntpublishers.com

Printed and bound in India by

HEMTECH INDIA

Custom Printing & Publishing

hemtech@gmail.com

Dedication

To Akalpurkh (Almighty) who has always come to my rescue in my difficulties

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ਖ ॥
Bhairao, Mehla 5

ਏਕ ਟੇਕ ਏਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
eaek ttaek eaeko aadhaar |
The One and only Waheguru is my support and protection.

ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥੩॥
sabh kish jaanai sirajanehaar |3|
The great Creator knows everything. ||3||

ਜਿਸੁ ਉਪਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥
jis oopar nadhar karae karathaar |
The persons who are blessed by the Creator's grace

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿ ॥
this jan kae sabh kaaj savaar |
all their affairs are resolved and difficulties eliminated

ਤਿਸ ਕਾ ਰਾਖਾ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
this kaa raakhaa eaeko soe |
Waheguru is always their protector.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਪੜਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥੪॥੪॥੧੭॥
jan naanak aparr n saakai koe |4|4|17|
No one can ever equal Waheguru
He is the greatest of the great ||4||4||17||

OTHER BOOKS BY THE SAME AUTHOR

All books are in English; Gurbani text, where relevant, is both in Panjabi and English.

Year of Publication/Book List

- 2011** 1. Guru Granth Sahib: An Empirical Study Volume I [(First edition) (ISBN: 978-81-7010386-8)
2. Islam: An Introductory Study (Second edition) (ISBN: 81-7010-341-X)
3. Sikh Religion and the Sikh People (Sixth edition) (ISBN: 81-7010- 230-8)
4. The Sikh Law Book (Second edition) (ISBN: 81-7010-328-2)
- 2010** 1. Guru Granth Sahib, An Introductory Study (Fourth Edition) (ISBN: 81-7010-335-5)
- 2009** 1. Hinduism—An Introductory Study (Second Edition)
2. Comparative Studies of World Religions (Fourth Edition)
- 2008** 1. The Crowning Glory of Guru Granth Sahib (ISBN: 81-7601-940-8)
2. The Last Rites—A Comparative Study of the different Religions (ISBN:978-81-7010-369-1)
3. The Making of the Sikh Rehatnāmas (ISBN:978-81-7010-370-7)
4. Anglo Sikh Wars (ISBN: 81-7601-945-3)
5. Sloaks of Guru Tegh Bahadur and Text of Ragamala (ISBN:978-81-7010-371-4)
- 2007** 1. A Dynamic Look into Sukhmani Sahib (ISBN: 81-7601-558-9)
- 2006** 1. The Birds and Guru Granth Sahib (ISBN: 81-7601-772-8)
- 2005** 1. The Sikh Ideology (ISBN:81-7601-729-9)
2. Janam Sakhi Parampara (ISBN: 81-7601-700-0)
3. Hinduism - An Introductory study (ISBN: 81-7010-354-1)
- 2004** 1. The Sikh Law Book: The Law Personally handed by God to Guru Nanak (ISBN: 81-7010-328-2)
2. Guru Granth Sahib - An Insight into its Format and Design (ISBN: 81-7010-335-5)
3. Islam - An introduction (ISBN: 81-7010-341-x)
4. Sui Generis Martyrdom - Martyrdom of Mata Gujri and Sahibzadas (ISBN: 81-7010-344-4)
5. Sikhism - Guru Granth Sahib and The Sikh History (ISBN: 81-7601-6705-5)
- 2003** 1. Guru Granth Sahib - An Advance Study Volume 2 (2007 Edition) (ISBN: 81-7010-321-5)
2. Dasam Granth - An Introductory Study (ISBN: 81-7010-325-8)
3. Comparative Studies of World Religions. (Second Edition) (ISBN: 81-7601-790-6)
4. Asa Di Var - An Epic the listening of which fulfils all worldly desires. (ISBN: 81-207-2653-7)
- 2002** 1. Guru Granth Sahib - An Advance Study (Volume 1) (2006 Edition) (ISBN: 81-7010-317-7)
2. Sikh Religion and the Sikh People (Fifth Revised Edition 2007) (ISBN: 81-7010- 230-8)
3. Sikhism - An Introduction (Second Revised and Enlarged Edition) (ISBN: 81-7610-795-1)
4. Japji - A way of God Realisation (Third Edition)
- 2001** 1. Sikhism - 1000 Questions Answered. (ISBN: 81-7010-310-x)
2. Guru Granth Sahib, An Introductory Study (Enlarged Edition). (ISBN: 81-7010-293-6)
3. Sikh Philosophy, Facts and Fundamentals of Sikh Religion (2nd Edition) (ISBN: 81-7010-239-1)
4. Japjee - The Sikh Morning Prayer (Illustrated Deluxe Edition) (ISBN: 81-7002-078-6)
- 2000** 1. Bhagat Bani (ISBN: 81-7010-300-2)
2. Sikh Religion and the Sikh People (2nd Edition) 'Adjudged best book of the year'
- 1999** 1. Sikhism - An Introduction (ISBN: 81-7601-795-7)
2. Saint Soldier (The Khalsa Brotherhood) (ISBN: 81-7010-285-5)
3. Comparative Studies of World Religions. (ISBN: 81-7601-790-6)
4. The Creation of Khalsa (Edited) (ISBN:81-7010-294-4)
5. Japji, "A Way of God Realisation". (IInd Edition) 'Adjudged one of the best available translations in English'
- 1998/97** 1. Guru Angad Dev, Life, History and Teachings
2. Nitnem (The Daily Sikh Prayers) (Translation in both Easy Panjabi and English) (ISBN: 81-7010-272-3)
3. Khushi De Hanju (ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਛੂ) Panjabi Poetry
- 1996** 1. The Sikh Marriage Ceremony (Anand Marriage) 2. Baramah (The Twelve Months)
- 1995** 1. Kirtan Sohila and Ardas 2. Gurbani - God's Word (ISBN:81-7010-246-4)
3. Jap Sahib, Swayas and Ardas, Master compositions of Guru Gobind Singh Ji (Translation followed by relevant Sakhis (Life Stories)) (ISBN:81-702-1622-1)
4. Janoon - (ਜਾਨੂਨ) Panjabi poetry
- 1994/93** 1. Rehras & Kirtan Sohila "The torch to pass through the darkness of death, and the Lyric that speaks of lacerations and pangs of separation." (Translation followed by relevant Sakhis (life stories) (ISBN:81-207-1527-6) 2. Sikh Philosophy, Facts and Fundamentals of Sikhism (1st edition)
3. Puniya da Chand - (ਪੁਨਿਆ ਦਾ ਚੰਨ) Panjabi Poetry
- 1992/91** 1. Japji (1st edition) 2. Sikh Religion and the Sikh People (1st edition)
- 1990** 1. Being a Sikh (ISBN:81-7010-202-2)
- 1989/88** 1. Ideal Man, Guru Gobind Singh's Concept of a Saint Soldier.
- 1984** 1. Invasion of Golden Temple
- 1983** 1. Sikh Festivals
- 1982** 1. Sikhs & Sikhism

Contents

Introduction

1. Nishan of Guru Arjan	1
2. Nishan of Guru Harrai	14
3. Nishan of Guru Harkrishen	20
4. Nishan of Guru Tegh Bahadur	24
5. Nishan of Guru Gobind Singh Ji	33

Overview of Epistles - Guru Hargobind 48

Letter 1	50
Letter 2	54
Letter 3	57
Letter 4	62

Overview of Epistles - Guru Tegh Bahadur 66

Letter 1	69
Letter 2	73
Letter 3	77
Letter 4	82
Letter 5	88
Letter 6	94
Letter 7	98
Letter 8	102
Letter 9	106
Letter 10	110
Letter 11	114

Letter 12	118
Letter 13	122
Letter 14	126
Letter 15	131
Letter 16	135
Letter 17	139
Letter 18	143
Letter 19	147
Letter 20	151
Letter 21	155
Letter 22	159
Letter 23	163
Letter 24	167
Letter 25	171
Letter 26	175
Letter 27	179
Letter 28	183
Letter 29	187
Letter 30	191
Letter 31	195
Letter 32	199
Letter 33	203
Overview of Epistles - Guru Gobind Singh Ji	207
Letter 1	210
Letter 2	214
Letter 3	218
Letter 4	222
Letter 5	226
Letter 6	230
Letter 7	234

Letter 8	238
Letter 9	242
Letter 10	246
Letter 11	250
Letter 12	254
Letter 13	258
Letter 14	262
Letter 15	266
Letter 16	270
Letter 17	274
Letter 18	278
Letter 19	282
Letter 20	286
Letter 21	290
Letter 22	294
Letter 23	298
Letter 24	302
Letter 25	306
Letter 26	310
Letter 27	314
Letter 28	318
Letter 29	322
Letter 30	326
Letter 31	330
Letter 32	334
Letter 33	338

Introduction

This is the first book of its kind in English. I hope readers like my approach of bringing to them the text of Sikh Gurus' letters in English. The original plates of letters are those which were used by both Late Dr. Ganda Singh in his book 'Hukamnamas' published in 1967, and Shamsher Singh 'Ashok' in his book 'Nishan and Hukamnamae' also published in 1967. These epistles have been collected after a great deal of research. How many more epistles are still lying undiscovered, is anyone's guess?

The recent recovery of a number of 'pothis' and documents from various households is a proof that a large number of original manuscripts are still lying untraced, and the people and households who have them are reluctant to part with them

From the letters, found so far, it is clear that in the Guru period there was a tradition of addressing letters to a large number of recipients. Until Guru Tegh Bahadur's period almost all letters are not dated, but most of the Guru Gobind Singh Ji's letters have a date. Again, most of Guru Gobind Singh Ji's letter are written both by the Guru and by a scribe (calligrapher). Guru letters are also written in many directions e.g., top to bottom, right to left, side wise and in left and right corners of the letter paper. All letters start with a short invocation.

The letters are very valuable assets of the Sikh heritage and history. We are proud to say that Sikh religion is the only religion in the world, where we have in our treasure, letters written by our prophets. These are holy documents and very useful for the research students.

I pray to Waheguru to give me strength and health that I should go on writing for the Sikh cause until my last breath.

I thank my secretary Poonam Kapoor for her help and encouragement to bring out this book. I am also thankful to Gurvinder Padam for typing the manuscript.

23rd January 2012
London

Dr. Sukhbir Singh Kapoor

Some Difficult Words and their Meanings

Panjabi word	Meaning in Panjabi	Meaning in English
ਪੇਸ਼ਕਾਰ	ਮੁਨਸ਼ੀ	Revenue officer
ਖਸਮਾਨਾ	ਮਾਲਿਕੀ, ਅਪਣਾਉਣਾ	To own
ਦਿਗਿਤ	ਔਖ	Difficulty
ਮਾਹੋ	ਮਾਘ	Month of Magh
ਭਦਣੀ	ਮੋਨਾ, ਕੇਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ	One who has cut his hair
ਭੁਲਗਾਰ ਬੋਇਦਾਰ	ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਛੜੀ	Strong and flexible cane
ਤੁਪਕ	ਛੋਟੀ ਤੋਪ	Small cannon
ਬਿਸੋਏ	ਵੈਸਾਖੀ	Festival of Vasaikhi
ਮੇਵੜੇ	ਮਸੰਦ	Masands
ਮੁਹਾਫਜਤ	ਰਖਵਾਲੀ	Protection
ਕੋਸਾ	ਛੋਟੀ ਤੇਜ਼ ਕਿਸਤੀ	Small and fast boat
ਬਾਸਲਾ	ਵਡਾ ਥੈਲਾ	Large bag
ਗਾੜੇ	ਖੱਦਰ	Hand woven cloth
ਇਕਮ	ਏਕਤਾ	Unity
ਇਕਤ	ਮਿਲਾਪ	Meeting, being together
ਵਸਦੀ	ਨਗਰੀ	Village
ਮੁਸੰਦੀਏ	ਮਸੰਦਾ ਦਾ ਤਰਫਦਾਰ	Supporters of masands

**NISHAN OF
GURU ARJAN**

TWO SIGNET

ਨੀਸਾਣ ਪ੍ਰਾਤਸ਼ਠੀ ੫
(ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੁਕ੍ਰ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ
ਨਿਰ ਭੈ ਠੀਕੈ ਠੀਕੈ ਠੀਕੈ
ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਠੀ
ਬੁਝੈ ਪੁਰਖੁ ਹੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਕਾਲਪੁਰ) ਵਾਲੀ ਖੋਜ ਵਿਚੋਂ ।

Nishan Guru Arjan - The Mool Mantra (Basic doctrine)

{from the Kartarpuri Bir }

ਨੀਸਾਨ ਪੰਤਸਾਹੀ ੫
(ਬੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੇਵ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ

(ਬੀ ਜੀ. ਬੀ. ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿਠਵਾਦ ਸਹਿਤ)
ਬੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਬੋਹੜ (ਗੁਜਰਾਤ) ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਵਿਚੋਂ ।

Nishan Guru Arjan

The Mool Mantra & A sloak from raga Jaitsiri

From Adi Granth at Sabot (Gujarat)

The above sloak is from raga Jaitsiri, page 704.
This is the third sloak in Guru Arjan's Chhant's in the raga.
It reads as follows:

ਰੇ ਮਨ ਤਕਿਉ ਪਿੰਆਇਐ। ਸਭ ਬਿੰਪਿ ਜਾਕਿ ਹਾਇ।
ਰਾਮੁ ਨਾਮੁ ਧਨ ਸੰਬੰਠਿ। ਨਨਕ ਨਿਬੰਠੇ ਸਾਥ।

O my mind contemplates on Waheguru, who is the ultimate controller of our destinies.
Collect the real wealth of Waheguru's Name, which shall go with you in the next life.

THE MOOL MANTAR (Basic Doctrine)

All signets (except one) are 'Mool Mantar' (basic doctrine) in one form or the other. Here under is given a full translation of the basic doctrine which then should be, read along with all signets.

O God you are the sole Master of the Universe. You lived in all ages and times. You are the source of all Cosmic Energy. You are the Creator and manifest in your Creation. You are the Sovereign and all powerful (you have no fear). You are Benevolent and Merciful (You have no enmity). You are Eternal and Immortal (You yourself are beyond death). You are the Cause of births and deaths and you yourself are not entangled in them (You are not born). You are Self Illuminated and Self Revealing. It is Your Grace which gives us health, wealth and prosperity. So be it.

Word Meaning

The syllables	The meaning
<p>Ikongkar is made up of three syllables: IK + Ong + Kar</p>	<p>Ik = God is one, the whole universe has one God Ong = One who has no parallel. Who is the Saviour of the universe. Kar = He is the sole Designer of the universe and has been there is all eras. He was there before the start of time, he was there when the time had started, he is there now and he will always be there in all the times to come.</p>
<p>Satnam is made up of two syllables Sat + Nam</p>	<p>Sat = Truth, unchangeable, permanent Nam = Cosmological Energy, power He is the Truth and source of power of the whole cosmology.</p>
<p>Kartapurkh is made up of two syllables Karta + Purkh</p>	<p>Karta = The Creator Purkh = Omnipresent He is the only Creator and is Omnipresent</p>
<p>Nirbhau is made up of two syllables Nir + Bhau</p>	<p>Nir = devoid of Bhau = fear He is devoid of all fears viz., the fears of death, destruction, loss of power, loss of status, loss of treasures, loss of kith and kin etc.</p>
<p>Nirver is made up of two syllables Nir + ver</p>	<p>Nir = devoid of Ver = enmity He is devoid of enmity. He looks after good and bad alike. He supplies provisions to the whole creation even to a tiny insect which lives in stones.</p>
<p>Aakaal is made up of two syllables Aa + Kaal</p>	<p>Aa = Beyond, not Kaal = death He is beyond death. He is immortal and has lived in all ages and time periods.</p>

<p>Aajuni is made up of two syllables</p> <p>Aa + Juni</p>	<p>Aa = Beyond, not</p> <p>Juni = birth, lives</p> <p>He is beyond births. He is not born/made of procreation processes</p>
<p>Sebhang is made up of two syllables</p> <p>Se + bhang</p>	<p>Se = self</p> <p>Bhang = illuminated</p> <p>He himself started the pendulum of the time. He is self illuminated.</p>
<p>Gurparsad is made up of two syllables</p> <p>Gur + Parsad</p>	<p>Gur = God himself</p> <p>Parsad = Grace</p> <p>All our possess are with His blessings and Grace. <i>(To invoke His blessing we must pray, meditate and do noble deeds)</i></p>

Note:

This is the only writing of Guru Arjan Dev which can be found. It is a kind of a seal or mark by the Guru to authenticate this volume of Granth Sahib, then known as 'Pothe Sahib' or the Adi Granth.

First Nishan is in the Kartarpuri Bir (First Original Bir Compiled by Guru Arjan and completed in 1604), and, the second Nishan is in a handwritten Bir preserved at Bahot (Gujrat) (In GB Singh's collection).

The comparisons of the two Nishans reveal the following:

1. In the second nishan word **ੴ** is missing
2. In the second Nishan there is a sloak of Guru Arjan, in addition to the Mool Mantra
3. The writing styles of many letters are not identical e.g. **ਸ਼, ਝ,**
ਕ, *, *, ਲ,

BRIEF PROFILE OF THE GURU

- Born 1563
- Became Guru in 1581 (age 18 years)
- Left for heavenly abode 1606 (age 43 years, at Lahore)
- Hymns in Guru Granth Sahib : 2218
- Important related Gurudwaras: 12
- Youngest son of Guru Ramdas
- Born in Goindwal
- Lived first in Goindwal and then at Amritsar
- Married, 1 wife
- Children: 1 son
- Started compilation of Guru Granth Sahib in 1601
- Visited Baba Mohan for the collection of Mohan Pothis in 1603
- Completion and installation of Guru Granth Sahib at Harimandir in 1604

NISHAN OF
GURU TEGH BAHADUR
SEVEN SIGNETS

ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਨੀਸ਼ਾਣ - ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ

ੴ
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਿਖੀ ਬੀੜ ਵਿਚੋਂ

Nishan Guru Hargobind - The Mool Mantra

[from Kartarpuri Buir]

(From Kartarpur Buir)

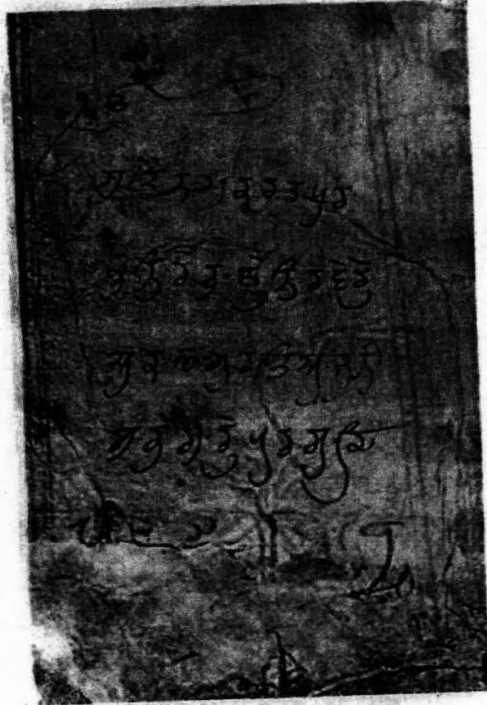
ਨੀਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ

ੴ
ਕਰਤਾ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ
ਕਰਮ ਭੰਗੂ ਆਸਾ ਖੋਲੈ ॥
ਸਾਧੋ ਜਗੁ ਕਰੋ ॥
ਸਾਧਿ ॥

ਕੰਦਰੀ ਸਿੰਘ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚੋਂ

Nishan Guru Hargobind - The Mool Mantra
[from a Bir in the Sikh Museum, Amritsar]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ)

ਪੰਚ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Hargobind – The Mool Mantra

[From the Bir of Painsa Sahib (Rawalpindi)]

A BRIEF PROFILE OF THE GURU

- Born 1595
- Became Guru in 1606 (age 11 years)
- Left for heavenly abode 1644 (age 49 years, at Kiratpur)
- Hymns in Guru Granth Sahib (none)
- Important related Gurudwaras: 16
- Only son of Guru Arjan
- Born in Wadali, Chherta Sahib
- Lived first in Amritsar and then at Kiratpur
- Married, 3 wives
- Children: 5 sons and 2 daughters
- Imprisoned and kept in the fort of Gwalior, by the order of Jehangir, from 1612-1616
- Fought 5 battles with Mughal forces under the reign of Shah Jehal (1621-1635)
- Initiated the concept of Miri and Piri
- Initiated the tradition of early morning choirs 'Prabhat pheris'
- Constructed Akal Takhat (first called as Akal Bunga) 1606-1608

First Nishan is in the Kartarpuri Bir (First original Bir compiled by Guru Arjan and completed in 1604), and,

The second Nishan is in a handwritten Bir preserved in Sikh museum Amritsar (In GB Singh's collection)

The third Nishan is in a Bir referred as 'Bir of Pinda Sahib- Rawalpindi' (In GB Singh's collection)

A comparison of the Nishans reveals that the three Nishan are of the same writer.

The location of the Nishans, found so far, is as follows:

1. Kartarpuri Bir (at Kartarpur)
2. An old Bir at the Sikh Museum Amritsar, page 280
3. The Pinda Sahib vali Bir (GB Singh's collection)

NISHANS OF

GURU HARRAI

FOUR SIGNETS

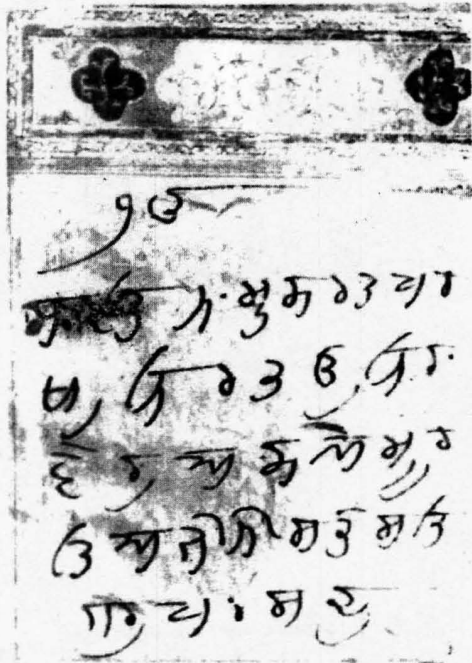
ਨੀਸ਼ਾਣ ਸੰਤਵੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਦਾ
 ਸੰਮਤ ੧੭੧੬ ਬਿ. (ਸਨ ੧੬੫੯ ਈ.) ਵਿਚ ਰਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰੋਧ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ

ੴ
 ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ
 ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਘੋਰੁ ਨਿਰਭਉ
 ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ
 ਸੈਭੰਗੁ ਪੁਰਾਨੁ ਨਾਨਕ ਏਕੰ

[ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਰਾਮਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਚੋਂ ਉਲੀਕ
 ਜੀ. ਬੀ. ਸਿੰਘ, ੯੫/੨]

Nishan Guru Harrai—The Mool Mantra
[From the Bir compiled in 1659, and preserved in Guruswara Ramrai, Dehra Dun]

ਨੀਸ਼ਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੭
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ)

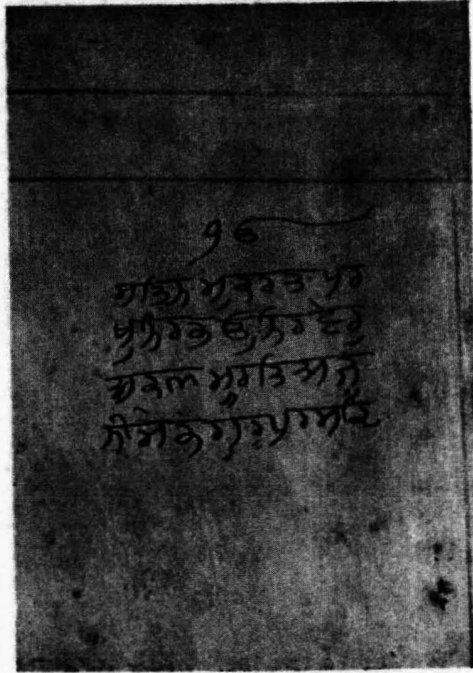

ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਾਲੀ ਸੰਮਤ ੧੭੧੬ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Harrai—The Mool Mantra

(From the Bir compiled in 1659, and preserved in Gurudwara Ramrai, Dehra Dun)

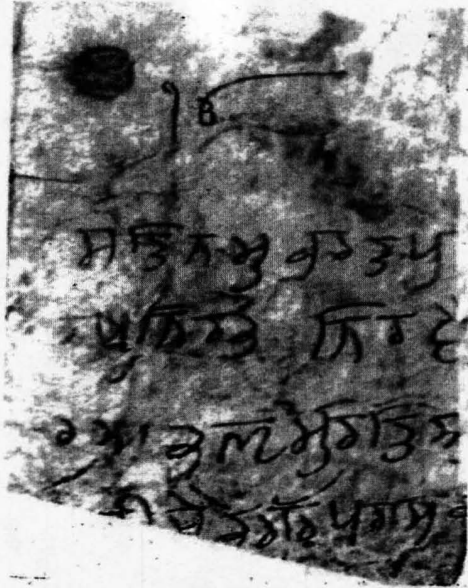
ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੭
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਢੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ)

ਪਰਮਸ਼ਾਣਾ ਭਾਈ ਪੰਦਾ ਸਾਹਿਬ (ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ) ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਕ੍ਰੰਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Harrai—The Mool Mantra
[From the Bir Bhai Pinda Sahib (Rawalpindi)]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੭
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ)

ਧਰਮਸਾਣਾ ਭਾਈ ਪੈਦਾ ਸਾਹਿਬ (ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ) ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Harrai—The Mool Mantra
[From the Bir Bhai Pinda Sahib (Rawalpindi)]

A BRIEF PROFILE OF THE GURU

- Born 1630
- Became Guru in 1644 (age 14 years)
- Left for heavenly abode 1663 (age 31 years, at Kiratpur)
- Hymns in Guru Granth Sahib: (none)
- Important related Gurudwaras: 16
- Youngest grandson of Guru Hargobind
- Born in Kiratpur
- Lived first in Kiratpur, then Nahan and then Kiratpur
- Married
- Children: 2 sons
- Organised free clinics for the poor people and animals and birds

First Nishan is in a handwritten Bir Compiled in 1659 and preserved in Gurudwara Ramrai in Dehra Dun (In GB Singh's collection) and,

The second Nishan is also in the same handwritten Bir compiled in 1659 and preserved in Gurudwara Ramrai in Dehra Dun (in GB Singh's collection).

(This Bir is supposed to be the Bir which Ramrai took with him when he went to the court of Aurangzeb, in 1661. Ram Rai was then only 15 years old)

The third Nishan is in a Bir referred as 'Bir of Painsa Sahib-Rawalpindi' (In GB Singh's collection)

Comparisons of the Nishans reveal that the three Nishan are of the same writer.

The locations of the Nishans, found so far, is as follows:

1. Bir preserved in Gurudwara Ram Rai, Dehra Dun, two Nishans
2. The Painsa Sahib Vali Bir (GB Singh's collection) two Nishans

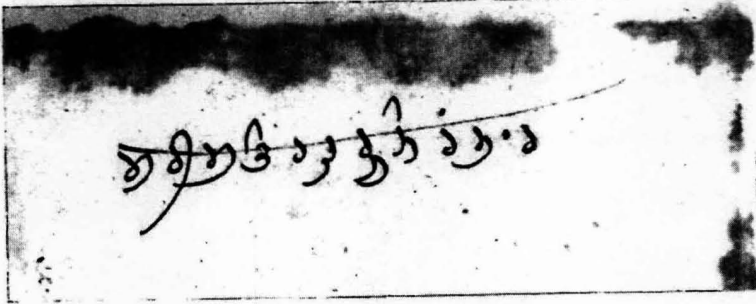
Observations:

1. In the first Signet there are hardly use of symbol vowels.
2. In the second signet the words 'Sat Gurprasad' have been used instead of 'Gurprasad'.

**NISHAN OF
GURU HARKRISHAN**

ONE SIGNET

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਢੂ ਗੰਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ)

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਦੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Har Krishen – Sri Satgur Nirankar

[From a Gir at Takhat Patna Sahib]

A BRIEF PROFILE OF THE GURU

- . Born 1656
- . Become Guru in 1661 (age 5 years)
- . Left for heavenly abode 1664 (age 8 years, in Delhi)
- . Hymns in Guru Granth Sahib (none)
- . Important related Gurudwaras: 4
- . Youngest grandson of Guru Harrai
- . Born in Kiratpur
- . Lived first in Kiratpur, then Delhi

Nishan is in a handwritten Bir preserved in Gurudwara Takhat Patna Sahib.

The location of the Nishan, found so far, is Takhat Patna Sahib

Observations:

While other Gurus have used Mool-mantar as their Nishans, Guru Harkrishan has used the following lines as his Nishan:

Sri Satgur Nirankar

This signet can be viewed in a handwritten volume of the Ad Granth preserved at Takhat Patna Sahib. It was written by the eighth Guru, Guru Harkrishen.

Sri Satguru, Nirankar

In the name of God who is true Teacher and is formless.

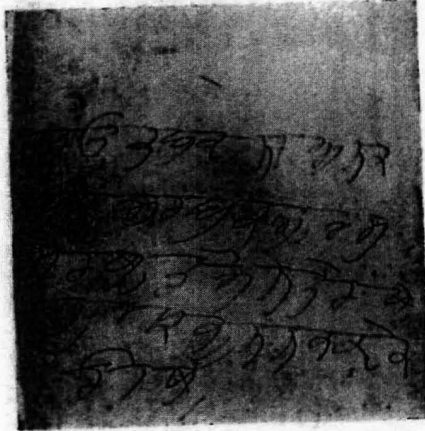
Note: The date of this writing is not known.

NISHAN OF

GURU TEGH BAHADUR

SEVEN SIGNETS

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਮੈਟੀ ਸਿਕਤਿ ਪਟਨਾ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ

ਭੰਡਉਤ ਬੰਦਨਾ ਅਨਕ
ਭਾਰ ਸਰਬ ਕਰਾ ਸ-
ਮਰਦੁ (॥) ਭੋਲਣ ਤੇ ਰਾਖ-
ਚੁ ਪ੍ਰਾਣ ਠਾਨਕ ਦੇ ਕ-
ਰਿ ਚੁਕੁ (॥)

I bow down, and fall to the ground in humble adoration, countless times, to all
powerful Master, who is Omnipotent, Omnipresent and Omniscient.
God please protect me, and save me from wavering. Reach out and give me Your
Hand. ॥1॥

from an old Bir preserved at
Gurdwara Maini Sangat Patna
Hymn: Guru Arjan, raga Gauri page 256
[Please check it is not Mool Matar or its shorter version]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਬੀ ਕੁਰੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਕੁਰਦਵਾਰਾ ਮੋਟੀ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਦੀ ਸੰਮਤ ੧੭੧੪ ਬਿ: ਦੀ ਬੀਰ ਵਿੱਚੋਂ

ੴ

ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਬੁਲਬੁ
ਨਿਰਕਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾ-
ਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ
ਸੈਭੇ ਕੁਰ ਪਰਸਾਇ (੥)

from an old Bir, dated 1714,
preserved at Gurdwara Maini Sangat Patna
Hymn: Full Mool mantar

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

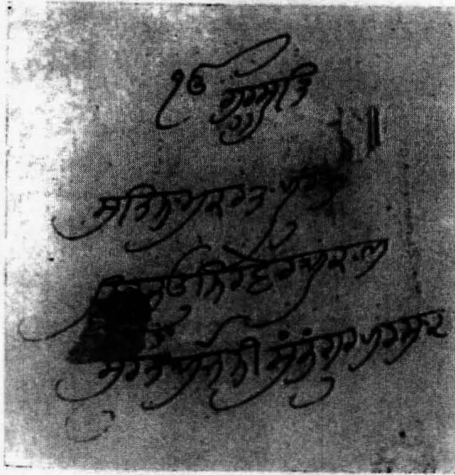
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਦੀ ਸੰਮਤ ੧੭੮੧ ਦੀ ਬੀਰ ਵਿੱਚੋਂ

ੴ ਕੁਰੂ ਸਤਿ

ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅ-
ਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੇ-
ਨੀ ਸੈਠੰ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥

from an old Bir, dated 1781,
preserved at Gurdwara Tham Sahib Patna
[please see the words 'Guru Sat' at the top,
followed by Mool mantra]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਥੀ ਕੁਰੂ ਰੋਭ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ)

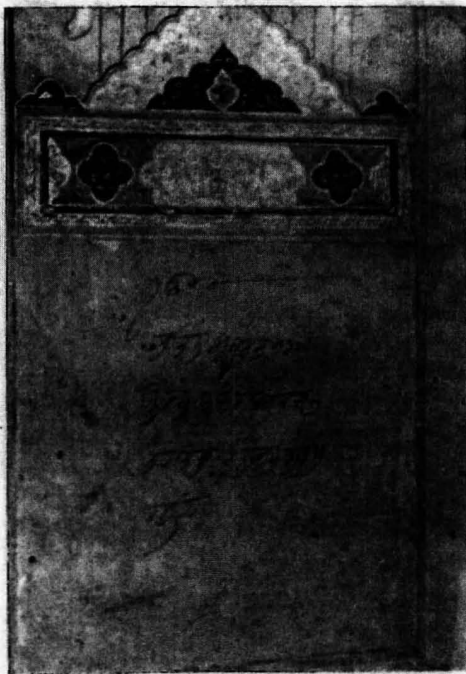

ਥੀ ਕੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਸਮ ਅਚਹੋਰਾ ਦੀ
ਸੰਮਤ ੧੭੯੯ ਬਿ: ਈ ਬੀਭ ਵਿੱਚੋਂ

ੴ ਕੁਰੂ ਸਾਤਿ
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰ ਅਕਾਲ
ਮੂਰਤਿ ਅਜੋਨੀ ਸੈਭੰ ਕੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥

from an old Bir, dated 1799 Bikrami (1742 A.D.),
preserved at Gura Nanak Ashram Arhora
[please see the words 'Guru Sat' at the top,
Followed by Mool Mantra]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

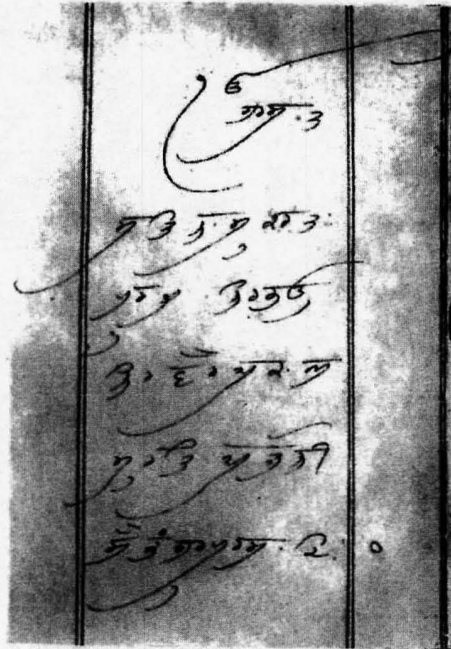

ਬੰਨਿਆਣੀਆਂ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਥੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਨਿਰਬਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ
ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ-
ਰਸਾਇ (1)

from an old Bir of Banoania
hymn: Full Meel manar

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਗੀ ਕੁਰੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਿੱਖ ਰਿਵਾਜ ਨਾਇਬੂਰੀ ਅਮਿਤਸਰ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪੰਚੀ ਨੰ: ੧੬੫੭ ਵਿੱਚੋਂ,
ਜੋ ਸੰਮਤ ੧੭੨੮ ਵਿਚ: ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

੧ ਓ ਕੁਰੂ ਸਤਿ
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ
ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ
ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ
ਮੂਰਤਿ ਅਜੋਨੀ
ਸਿਰੈ ਕੁਰ ਪਰਸਾਦਿ (ii)

from an old Bir, dated 1728 Bikrami (1671 A.D.),
preserved at Sikh reference library Amritsar.
The library was burnt in Operation Blue star in 1984
[please see the words 'Guru Sat' at the top,
Followed by Meel Mantar]

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ਼੍ਰੀ ਬੁਧ ਭੇਸ਼ ਖਹਾਣਾ ਸੀ)

ਛੋਟਾ ਮਿਰਜਾਪੁਰ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੀ ਬੀੜ ਸੰਮਤ ੧੭੩੯ ਬਿ: ਵਿੱਚੋਂ ।

੧੬
ਸੰਨਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ
ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾ-
ਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ
ਕੁਰ ਪਰਸਾਦਿ (II)

From an old Bir, dated 1739 Bikrami (1684 A.D.)
Preserved at Chbota Mirzapur, (U.P.)
hymn: Full Mool mantar

BRIEF PROFILE OF THE GURU

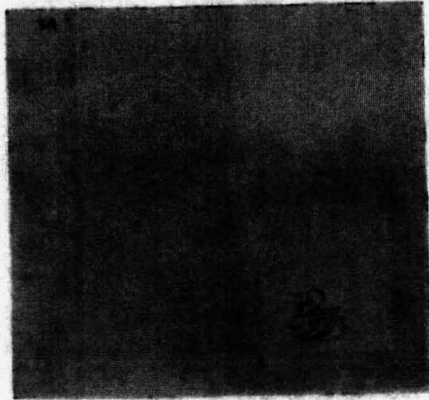
- Born 1629
- Became Guru in 1664 (age 43 years)
- Left for heavenly abode 1675 (age 54 years)
- Hymns in Guru Granth Sahib: 15
- Important related Gurudwaras: 16
- Youngest son of Guru Hargobind
- Born in Amritsar
- Lived in Amritsar and then moved Kiratpur in 1635
- Married, 1 wife
- Children: 1 son
- In 1666 founded the city of Anandpur
- Was arrested in 1675 and was kept under house arrest for 4 months by Aurangzeb.

NISHAN OF

GURU GOBIND SINGH JI

FOURTEEN SIGNETS

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

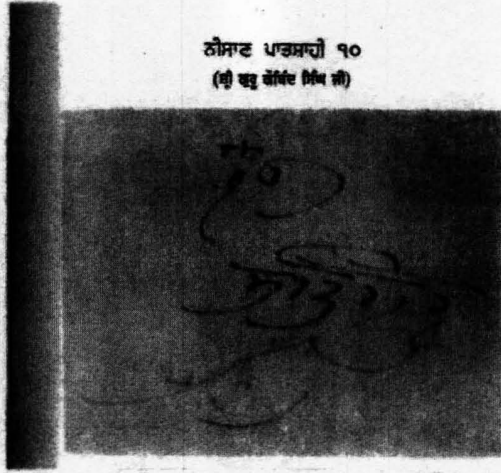
Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru

ਸੁਰਦਾਸ ਮਿੱਠੀ ਮੰਗਲਿ ਖਟਕਾ (ਬਿਹਾਰ) ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru
From the old Bir of Gurudwara Maini Sangat Patna (Bihar)

ਨੀਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ੧੦
(ੴ ਸਤੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru

**Nishan Guru Gobind
Satnam Kartapurakh**
From a handwritten Gudka (Small prayer book) located Ahirora – Uttar Pradesh)

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥ ਲਿਖਿਤ ਭੀੜ ਨਿੰਦਾ

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru Prasad
From an old handwritten Bir of Adi Granth

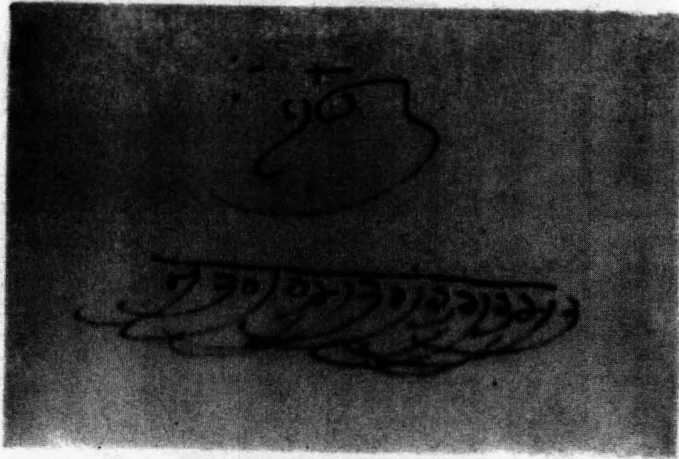
ਨੀਸ਼ਾਣ ਖਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਚੌ ਚੜ੍ਹ ਗੋਬਿੰਦ ਗਿੰਗ ਗੀ)

ਕੁਰਦੁਆ ਖਾਹੀਆ ਗੋਗ ਦੀ ਸੰਮਤ ੧੭੪੩ ਦੀ ਚੌਥ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Gurusat
Satnam Kartapurakh
From a Bir dated 1743 in Gurudwara Yahia Gang

ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਬਿ: ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ ਵੰਸ਼ ਲਿਖਿਤ ਬੀਰ ਚਿੱਠੀ

**Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru Satguru Gurusat
From a handwritten Bir Dated 1764 Bikrami (1707 A.D.)**

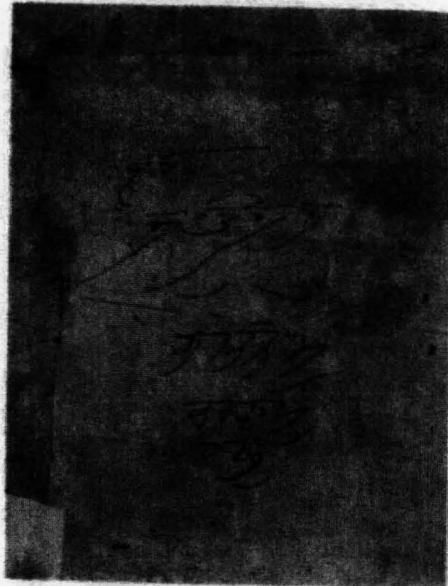
ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ ਸੰਮਤ ੧੭੨੦ ਬਿ: ਦੀ ਕਾਬਲੀ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

**Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru
Satnam Kartapurakh
From a Bir in Kabul dated 1720 Bikrami**

ਨੀਸਾਣ ਪਾਟਲਾਈ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੰਮਤ ੧੭੪੧ ਥਿ: ਦੀ ਖੀੜ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਪਟਿਆਲੇ ਸੇਵਾ-ਪੰਥੀਆਂ
ਦੇ ਕੁਰਦਾਰੇ ਕੰਮੀ ਹੋਈ ਹੈ।

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru
Satnam Kartapurakh
From a Bir in a Gurudwara of Sewa Panthian (Patiala dated 1741 Bikrami)

ਨੀਸ਼ਾਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਬੀ ਕੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਧਰਮਮਲਾ ਵਾਲੀ ਪੈਂਦਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੀ ਤੱਬ ਲਿਖਤ ਬੀੜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satnam Kartaa
Purakh Nirbau Nirvair Akal
Murat Ajuni Saibhang
Gur Parsad
From a Bir in Rawalpindi, Daramsala Bhai Painda Sahib

ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਛੋਟਾ ਮਿਰਜਾਪੁਰ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੀ ਮਿਤਰ ੧੭੩੯ ਦੀ ਆਦਿ ਕ੍ਰਮ ਜੀ ਦੀ
ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ।

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar
Satguru Prasad
Satnam Kartaa Purakh Nirbau Nirvair
Akal Murat Ajuni Saibhang Gur Parsad
From a Bir in Chota Mirzapur (Uttar Pradesh dated 1739)

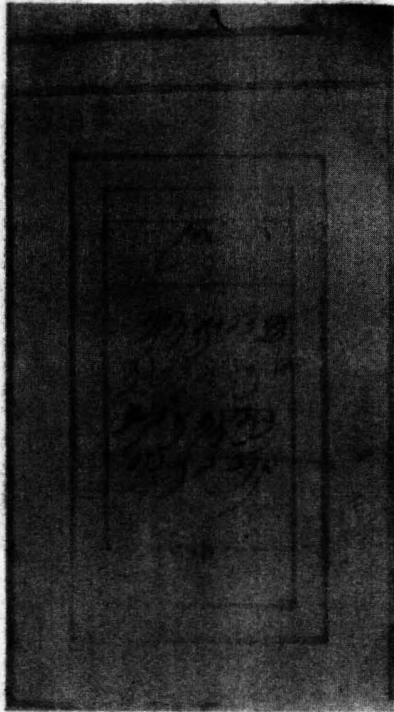
ਨੀਸਾਣ ਖਾੜਸਾਹੀ ੧੦
(ੲੀ ਕੁਰੂ ਕੋਰਿੰਦ ਨਿੰਘ ਗੀ)

ਦਿਵ ਅਤਿ ਪੁਰਾਤਨ ਬਿੰਧ ਬੀਠ ਵਿਚੋਂ

Nishan Guru Gobind
Ek Ongkar Satguru
Satnam Kartaa Purakh
Nirbau Nirvair Akal
Murat Ajuni Saibhang
Gur Parsad
From an old handwritten Bir

ਨੀਸਾਣ ਖਾੜਕਾਈ ੧੦
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਯ ਜੀ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਿਲੀ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ (ਬਿਹਾਰ) ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਲਿਖਿਤ ਖੋਜ ਵਿੱਚੋਂ

Nishan Guru Gobind

Ek Ongkar

Satnam Kartaa Purakh

Nirbau Nirvair Akal

Murat Ajuni Saib

Gur Parsad

From an old handwritten Bir at Gurudwara Mahi Sangat Patna – Bihar

BRIEF PROFILE OF THE GURU

- Born 1666
- Became Guru in 1675 (age 9 years)
- Left for heavenly abode 1708 (age 42 years)
- Hymns in Guru Granth Sahib: (not confirmed)
- Important related Gurudwaras: 64
- Only son of Guru Tegh Bahadur
- Born at Patna
- Lived first in Patna and then moved to Anandpur in 1670
- Married, 3 wives
- Children: 4 sons
- Initiated the birth of Khalsa at Takhat Kesgargh, Anandpur in 1699
- Compilation of second version of Guru Granth Sahib at Damdama Sahib.

OVERVIEW OF EPISTLES**GURU HARGOBIND**

LETTER NO.	DATED/ UNDATED	DESTINATION SANGAT	NAMES OF THE ADDRESSEES	DEMAND OF GOODS/MONEY	FESTIVAL
1	X	Benaras	Bhai Dayala	Pigeons 4 pair Nightingale Rs. 22, Rs. 15	X
3	X	Alamganj	Many + 54	Birds for zoo Pair of nightingale Pair of pigeons Rs.22, Rs. 15 Provision for Kitchen:- Cardamom Fenugreek	X
4	X	Eastern Region	Many + 5	Pigeons 30 stiched suits A hundi of Rs. 700	X

HUKAMNAMA

GURU HARGOBIND

LETTERS

LETTER 1

Hukamnama
Guru Hargobind

ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਵਾਦੀ ਕੁਰੂ ਕੁਸਾਡੀ ਨਾਸ ਰ
 ਖਲੂ ਕੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਵਰੁ ਸੰਗ
 ਤ ਦੀ ਕਮਨਾ ਕੁਰੂ ਪੂਰੀ ਕਰੋਗੇ ਸੰਗਤੀ ਦਾ
 ਰੁਚਕਾਰੁ ਹੋਗੁ ਇਕ ਦਾਸੀ ਰਹਣਾ ਮਾਸੁ ਮਛੀ ਦੇ ਨੇੜੇ
 ਨਹੀ ਆਵਣਾ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਚੋਣੀ ਪਹੁੰਚੀ ਹਕੀਕਤਿ ਸਭ
 ਮਾਨੁਮ ਹੋਈ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਗੁ ਕੁਰੂ
 ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ਸੰਗਤਿ ਸਰਕਤਿ ਇਕ ਮਜ
 ਤਿ ਹੋਇ ਤਿਥੇ ਭਰਣਾ ਜਾਪੇ ਕੁਰਦਾਸ ਨਾਲ ਲਾਗ ਰਹ
 ੨. ਟਾ ਕਾਰਵਾਰ ਇਨਾ ਨੇ ਦੋਇਆਂ ਰਹਣਾ ਸੰਗਤੀ ਉਪ
 ਰਿ ਕੁਰੂ ਦੀ ਖਰੀ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਰੁਚਕਾਰੁ ਹੋ
 ਗਾ ਸੰਗਤਿ ਆਪ ਵਿਚਿ ਇਕਤੁ ਕਰਣਾ ਸੰਗ
 ਤੀ ਦੀ ਖਰੀ ਖੁਸੀ ਕੁਰੂ ਦੀਨਾ ਦੇ ਹੀਦੇ ਹੋਇ ਸਭ ਮੇਰੇ
 ਪੁਰ ਹੈਨਿ ਸਭਨਾ ਇਕਤੇ ਜੀਐ ਹੋਣਾ
 ਆਗੇ ਕਾਰਵਾਰੁ ਨੇ ਦੇ ਹਥ ਲਿਖਿ ਭੋਜੀ ਹੋਇ ਓਹ
 ਸਭ ਕਾਰ ਕਹਿ ਭੋਜਣੀ ॥ ਇਲਾਹਿਚੇ ਮੁਲ ਦਹਾ
 ਦਸ ੧੦ ਮੇਰੇ ਭੋਜਣੇ ॥ ਇਕ ਵਾਸਣਾ ਗਾ
 ਕੇ ਦਾ ਭਰਿ ਭੋਜਣਾ ਜਿਥਕੁ ਕਿਥਕੁ ਟੋਲ ਭੋਜਣੇ
 ਇਕ ਜੋਜੀ ਕੋਇਲ ਦੇ ਬਚੇ ਪਾਲਣੇ ਵਭੇ ਹੋਨਿ ਕੋਲ
 ਟਿ ਲਗਨਿ ਤਾ ਪਿਸਰੇ ਵਿਚਿ ਪਾਇ ਕੇ ਭੋਜਣੇ ਇਕ
 ਜੋਗ ਪਟਣੇ ਦੇ ਕੁਠੇ ਕਬੂਤਰ ਭੋਜਣੇ ਬਹੁਤੁ
 ਦਮ ਪਕੜਨਿ ਟੋਲ ਕੇ ਭਾਲ ਭੋਜਣੇ
 ਭਾਈ ਇਆਲੇ ਕੁਰੂ ਤੇਰੀ ਰਖੋਗੇ ਤੇਰਾ ਪਗਟ ਪਹੁੰਚਾ
 ਕੁਰੂ ਬਾਇ ਪਾਇਆ ਬਾਈਹ ਰੁਪਯੇ ਭੋਟ ਪਹੁੰਚੀ ੨੭) ੧੫)
 ਕੁਰੂ ਸਭ ਬਾਇ ਭਾਈ ਕੁਸਾਡਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਕੁ
 ਰੂ ਦਾ ਹੋਇ

From the collection of at Harmandir Sahib Patna
 Letter 1

LETTER 1

GURU HARGOBIND

Utter the word Kartar (God). God will protect your honour.

Recite the word Guru, It will improve your living.

The Guru will fulfil the desires of the Sangat (the Sikhs of that specific area), the sangat will get their desired livelihood. Live in Humility. Do not touch meat and fish.

I have received the letter of the sangat and have learnt about their well-being.

The desire of the sangat will be fulfilled.

It is the directive of the Guru that the sangat must live in unity.

Help Jap and Gurdas and give them work to earn livelihood. Guu will bless the sangat, the sangat will become prosperous. The sangat must remain united.

Guru will grant happiness to the sangat. You all are my sons.

All must live in accord.

The instructions and demands which I had written in the previous letter must be met.

Buy and send me ten measures of both cardamom and fenugreek, and a large bag of hand-woven cloth.

From wherever you can find, collect a pair of the young ones of a nightingale, nurse them and when they start chirping (singing), and then send them to me in a cage.

Send me also a pair of kuku pigeons of Patna. Try and find the best pair.

Bhai Dayala, the Guru will bless you. I have received your donations.

May Guru give you more. I have received sums of Rs. 22 and Rs. 15

May Guru give you more. May your house be blessed.

Observations:

1. The directives issued in this letter are:

- a) To live with humility, peace and unity
- b) To refrain from eating meat and fish and
- c) To recite the name of God

2. The offerings asked for in this letter are:

- a) A pair of pigeons and nightingale (for Guru's zoo)
- b) Measures of cardamom and Fenugreek (for the langar)

LETTER 2

Hukamnama
Guru Hargobind

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਦੇ ਸੰਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚੋਂ

From the collection of Harimandir Sahib Patna
Letter 2

Hukamnama 2b
Guru Hargobind

ਹੁਕਮਨਾਮਾ¹ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਬੀ ਬੁਧੁ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ)

ਦਸੇ ੧੦ ਮੇਥੇ ਭੇਜਣੇ ॥ ਇਕੋ ਥਾਸਲਾ¹ ਠਾ-
-ਤੋਂ ਦਾ ਭਾਰਿ ਭੇਜਣੇ ਜਿਥਪੁ ਕਿਥਪੁ ਟੋਲ ਭੇਜਣੇ
ਇਕੋ ਜੋਸੀ ਕੋਇਲ ਦੇ ਬਰੇ ਪਾਲਣੇ ਭਠੇ ਹੋਨਿ ਬੋਲ-
ਣਿ ਲਗਨਿ ਤਾਂ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚਿ ਪਾਇ ਕੇ ਭੇਜਣੇ ਇੱਕ
ਜੋਕੇ ਪਟਣੇ ਦੇ ਕੁਕੋ-ਕਚੁਰਥ ਭੇਜਣੇ ਬਹੁਰੁ
ਦਾਮ ਪਕਸ਼ਨਿ ਟੋਲ ਕੇ ਭਾਰਿ ਭੇਜਣੇ
ਭਾਈ ਦਿਆਲੇ ਬੁਧੁ ਤੈਰੀ ਚਪੇਕੇ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰਕਟ (੨) ਪਹੁਤਾ
ਗੁਰ ਬਾਇ ਪਾ(ਇ)ਆ ਬਾਈਹ ਰੂਪਕੇ ਭੋਟਾ ਪਹੁਤੀ ੨੨) ੧੫)
ਬੁਧੁ ਸਭ ਬਾਇੰ ਪਾਈ ਕੁਸਾਠਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡ ਸਭ ਕੁ-
ਬੁ ਦਾ ਹਇ (ii)

ਬੀ ਬੁਧੁ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਮੇਥੀ ਤੇ ਇਲਾਹਿਚੀਆਂ
ਤਾਂ ਠੰਗਰ ਥਾਸਤੇ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਇਲ ਤੇ ਕਚੁਰਥ ਆਦਿ ਦਾ
ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਿਕੀਆ-ਘਰ ਵਿਚ ਭਾਰਿ
ਭਾਰਿ ਦੇ ਜਾਣਵਰ ਪਾਲਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

This Hukamnama has been numbered 2b for it seems to be
a continuation of Hukamnama 2. Looking carefully at the
subject matter of the two Hukamnamas it becomes obvious
that 2b is a part of Hukamnama 2.

LETTER 3

੫
ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਵਿੱਚ

From the collection of at Harimandir Sahib Patna
Letter 3

Hukamnama (3)
Guru Hargobind

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ)

ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ
ਜੀ

ੴ
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਸਾਹਿਬ
ਮਾਠ
ਰਹਾਣਾ

ਭਾਈ ਸਾਮੂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸੁ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਭਾਈ ਸੰਗ-
ਤੀਏ ਭਾਈ ਅਨੰਤਾ ਭਾਈ ਸਮ ਦਾਸ ਭਾਈ ਨਥਾ ਭਾਈ ਬਨਵਾਲੀ
ਭਾਈ ਨਾਨਾ ਭਾਈ ਗੋਸੁ ਭਾਣੇ ਭਾਈ ਸੂਧੇ ਜੈਤਾ ਭਾਈ ਮਥਰੇ ਅਨੰ-
ਤੇ ਭਾਈ ਹਰਿਰਾਮ ਭਾਈ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਏ ਭਾਈ ਦਰਗਹ ਕੇਸੇ
ਭਾਈ ਮਨੋਹਰ ਭਾਈ ਪਖਰੀਏ ਭਾਈ ਜਗਜੀਵਨ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ
ਭਾਈ ਗੋਪੀ ਭਾਈ ਕਰਪਾਣੇ ਭਾਈ ਬਨਾਰਸੀਏ ਭਲਿਆਣੇ
ਭਾਈ ਗੋਗਾ ॥ ਜਗਜੀਵਨ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ॥ ਸੰਕਰੇ ॥ ਜੈਰਾਮੁ ॥
ਰਿਦੇ ਰਾਮ । ਭੋਭੇ ॥ ਬਿਹਾਰੀ ॥ ਦਿਆਲੇ ॥ ਖਾਲੇ ॥ ਜਗਦੀਸੁ
ਮਹਿਮੇ ॥ ਚੇਤੁ ॥ ਬਲਿਆਣੇ ॥ ਉਤਮ ॥ ਦਿਆਣ ਚਚਾ ॥ ਉਤਮਚੰਦੁ
ਦੁਆਰੇ ॥ ਦੁਆਰਕਾ ਚਾਹੁ ॥ ਮੋਹਣੁ ਦਾਸੁ ॥ ਨਿਹਾਲ ॥ ਗੋਪੀ ॥ ਸੁੰਦਰ
ਸੰਗਤੀਏ ॥ ਜਾਪੁ ॥ ਸੁੰਦਰੁ ਗੁਰਦਾਸ ਥਾਸੁ ॥ ਬਿਸਨ ॥ ਧਰਮਾ
ਪਿਰਕੀ ਮਲ ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਨੰਦ ਦਰਗਹ ਮਲ ॥ ਹਰਦਾਸੁ ॥ ਵਿਰੰਦੇ ॥ ਚਾਹੁ ॥ †

→
ਹਰਦਾਸ ॥ ਸਾਈ ਚਿਤਾ ॥ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ ਕੀ ਤਥਾ ਆਲ-
ਮ ਗੰਜ ਦੀ ॥ ਸੋਰਪੁਰ ਕੀ ॥ ਬਾਣੇ ॥ ਮੁਕੋਰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੇ ਵਾੜੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੁਰਿੰਦ

ਨੋਟ—ਇਹ 'ਹੁਕਮਨਾਮਾ' ਪਟਣੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ
ਨੇ ਮੁੱਢ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ (ਪਟਨਾ) ਦੇ
ਕੋਠੇਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸੁਰਖਤਰ ਹੈ ।

From the collection of at Harimandir Sahib Patna
Letter 3

LETTER 3

(This letter was written by Guru Hargobind Ji to the Sikhs of Alamganj-Patna, Bihar; Bina and Manger-Bihar)

Ek Oankar, Guru Sat

(In the name of One Eternal God who is the Truth)

The daughter of Lal Das will come, give her due respect and serve her well.

Bhai Jap, Bhai Gurdas, Bhai Lal, Bhai Sangtea,
Bhai Ananta, Bhai Samdas, Bhai Natha, Bhai Banwali,
Bhai Nana, Bhai Gajbhan, Bhai Seth Jaita, Bhai Mathrae Anatae,
Bhai Harram, Bhai Kewal Ram, Bhai Ramrao, Bhai Dergae Keah,
Bhai Manoharae, Bhai Pakhreae, BGhai Jagjeewan, Bhai Ramrai,
Bhai Gopi, Bhai Kirpalae, Bhai Banarasea Kalanae
Bhai Gangae. Jagjeewan Bhai Balae Suker Jairam.
Hirdae Ram, Dedae Bihari Deyalae Bal Jag Das,
Mahaesae Chetu Kalaynae Uttam Deyal Chadha Uttam Har,
Duarae Dwarka Das, Mohan Das, Nihal Gopi, Sundar
Sangteae, Jap, Sundar Gurdas Bas, Kishen, Dharma
Prithi Mal, Dargay Mal, Hardas, Firandae, (Rau)
Hardas, Sai Ditta, all Sikhs of Patna, Alamganj, and Serpur.

Written by Guru Hargobind

Utter the word Kartar (God). God will protect your honour.

Recite the word Guru, it will improve your living.

The Guru will fulfil the desires of the Sangat (the Sikhs of that specific area),

The sangat will get their desired livelihood. Live in humility. Do not touch mutton and fish.

I have received the letter of the sangat and have learnt about their well being.

The desire of the sangat will be fulfilled.

It is the directive of the Guru that the sangat must live in unity.

Help Jap and Gurdas and give them work to earn livelihood. Guru will bless the sangat, the sangat will become prosperous. The sangat must remain united.

Guru will grant happiness to the sangat. You all are my sons. All must live in accord.

The instructions and demands which I had written in the previous letter must be met.

Buy and send me ten measures of both cardamom and fenugreek, and a large bag of hand-woven cloth.

From wherever you can find, collect a pair of the young ones of a nightingale, nurse them and when they start chirping (singing), and then send them to me in a cage.

Send me also a pair of kuku pigeons of Patna. Try and find the best pair.

Bhai Dayala, the Guru will bless you. I have received your donations. May Guru give you more. I have received sums of Rs.22 and Rs. 15.

May Guru give you more. May your house be blessed.

Notes:

1. The directives issued in this letter are:

- a) To live with humility, peace and unity.
- b) To refrain from eating meat and fish and
- c) To recite the name of God

2. The offerings asked for in this letter are:

- a) A pair of pigeons and nightingale (for Guru's zoo)
- b) Measures of cardamom and Fenugreek (for the langar)

LETTER 4

Hukamnama (4)

Guru Hargobind

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕੋਇਲ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਵਿੱਚੋਂ

From the collections at Harimandar - Patna

Letter 4

Hukamnama (4)

Guru Hargobind

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜ-
ਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸ-
ਵਰੂ

ਭਾਈ ਜਾਪੂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸੁ ਭਾਈ ਮੁਰਾਰਿ ਭਾਈ ਜਾਤੀ ਭਾਈ ਦਿਆਣਾ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਵਰੂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਗੁ
ਸੰਗਤੀ ਦਾ ਬੁਜਕਾਰੁ ਹੋਗੁ ਸੰਗਤੀ ਕੀ ਕਾਰ ਸੁ ਲੋਹਾਗਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆ-
ਗਿਆ ਹਇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਣਾ ਇਕ ਦਾਸੁ ਭਲੀ ਜੁਗਤਿ ਰਹਣਾ ਮਾਸ
ਮਛੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਹੀ ਆਵਣਾ ਪੂਰਬ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਖਾਲਸਾ
ਹਇ ਉਪਰੰਤਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹਇ ਭਾਈ ਜਾਪੂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੁਸਾਂ ਸ-
-ਭਨਾ ਰਲਕੇ ਸਾਰੇ ਪੂਰਬ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਣੀ ਜਿਸ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿ-
ਚ ਪੋਗੁ ਤਿਸ ਦਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਦਰਗਹ ਬਾਇ ਪਵਗੁ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਛ ਬੁਝੁ
ਨ ਹੋਸ ਓਏ ਹਵਾਲ ਸਵ ਕੀ ਹਇ ਰੁਪਯੇ ਸਇ ਸਤਿ ਦੀ ਚੁੰਡੀ ਕਰ ਭੋਜਣਾ
ਪੰਦਰਹ ਜੋੜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਇ ਭੋਜਣਾ ਪੰਦਰਹ ਬਾਬਾ ਜੀਉ ਨੂੰ ਸਵਾਇ ਭੋਜਣਾ

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜ- ਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸ- ਵਰੂ	ਇਥੇ ਤੁਸਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਕਰਣਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਣੀ ਆਖਨ ਸੁ ਕਰਣਾ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ
------------------------------------	---

ਨੋਟ—ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਖਾਲਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਖਾ ਸੰਬੰਧ ਗੁਰ-ਗੱਦੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਿ ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਉਹ ਸਹਿਲੰਕ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਸ੍ਰੀ ਦਲਮੋਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਦੂਜੇ) ਨੇ ੪੦ਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹੋਲਾ।
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਚੋਲਾ।

Letter 4

LETTER 4

This letter was written by Guru Hargobind to the sangat (congregation) of the Eastern region.

Recite Guru-Guru

Your life will improve

Ek Oankar, Sat Guru

(In the name of one Eternal God, who is the Truth and the Teacher)

I ask you to send to me two pairs of excellent and strong kuko pigeons, and from wherever you buy them, buy the best quality.

Bhai Japu, Bhai Gurdas, Bhai Murari, Bhai Jaita, Bhai Dyala-

Recite Guru-Guru and the living quality of your lives will improve. The wishes of the sangat will be fulfilled, the members of the sangat will get better livelihood and all the tasks of the sangat will be successfully finished.

The directives of the Guru are that sing the holy hymns, live in humility, do honest deeds and refrain from eating meat and fish. The sangat of the East is directly under the control of the Guru and no masands (local representatives of the Guru) are now the intermediaries.

It is the order of the Guru that Bhai Japu, Bhai Gurdas and the others should collectively arrange to celebrate the Gurpurb (the birthday of the Guru). Whosoever will financially contribute in this ceremony their efforts will be recognised by the Guru and they will never-ever be short of funds.

These blessings I send to all of you..

Send to me a hundi (bills payable) of Rs. 700, and also 15 stitched suits for me and 15 for the Baba ji.

Objectives:

1. The directives issued in this letter are:

- a. To live in humility and peace.
- b. To refrain from eating meat and fish
- c. To recite and sing the holy hymns
- d. To celebrate the birth of the Guru with pomp and show
- e. To communicate directly with the Guru without any intermediary

2. The offerings asked for in this letter are:

- a. A pair of best quality pigeons
- b. 30 pairs of stitched suits
- c. A bills payable of Rs. 700

3. The date of this letter is not known.

OVERVIEW OF EPISTLES
GURU TEGH BAHADUR

LETTER NO.	DATED/ UNDATED	DESTINATION SANGAT	NAMES OF THE ADDRESSEES	DEMAND OF GOODS/MONEY	FESTIVAL	MASSAND
1	X	Benaras	Bhai Jawahri	Provisions	X	X
2	X	Benaras	Bhai Jawahri	Acknowledgement of the receipts of offerings	X	X
3	X	Benaras	Many names + 55 Bhai Dayal Das & others	Offerings	X	X
4	X	Benaras	Many names + same as above	Offerings Clothing	X	X
5	X	Benaras	Many names as above + 55	Camp Equipment	X	X
6	X	Benaras	Many + 14 (Bhai Jawahar)	Offerings	X	X
7	X	Benaras	Many + 17 Bhai Jaswehar	Daswand/ Offerings	X	X
8	X	Benaras	Many Bhai Jaswehar + 12	Offerings	X	X
9	X	Benaras	Many Bhai Dyal Das + 10	Offerings	X	X
10	X	Mirzapur	Many Bhai Bal Chand + 4	Offerings	X	X
11	X	Patna	Many Bhai Dayal Das + 16	Offerings	Yes	X
12	X	Benaras	Many + 16 Jawehar Mal	Offerings	X	X
13	X	Patna	Many Bhai Dayal Das + 47	Goods worth Rs. 70	X	X
14	X	Patna	Many + 47 Bhai Dayal Das	Offerings	X	X
15	X	Patna	Bhai Dayal Das 4 names	X	X	X
16	X	Pak Pattan	X	X	X	Diwali pg. 66
17	X	Pak Pattan	X	X	X	X

18	X	Pak Pattan	X	X	X	X
19	X	Pak Pattan	X	X	X	X
20	X	Pak Pattan	X	X	X	X
21	X	X	Bhai Malla Bhai Bagha	X	X	X
22	X	X	Bhai Batha	X	X	X
23	X	X	Jawahari Mal	X	X	X
24	X	X	Ramdas Ugar Sain Bhai Lal Chand	Pair of 4 Bullocks	X	X
25	X	X	Ugar Sain	X	X	X
26	X	X	Bhai Dayal Das Bhai Sati Das	X	X	X
27	X	Benaras	Many + 15 Bhai Jwahni	Offerings	X	X
28	X	Benaras	Many + 16 Jawahar Lal Masand	Offerings	X	X
29	X	Benaras	Many + 11 Bhai Jawahar	Offerings	X	X
30	X	Benaras	Many + 10	Offerings	X	X
31	X	Village Jagdeo	Ram Das Ugar Sain Bhai Lal Chand	Offerings	X	X
32	X	Benaras	Many + 10 Bhai Jwaheri Mal	Offerings	X	X
33	X	Benaras	Ugar Sain	X	X	X

HUKAMNAMA

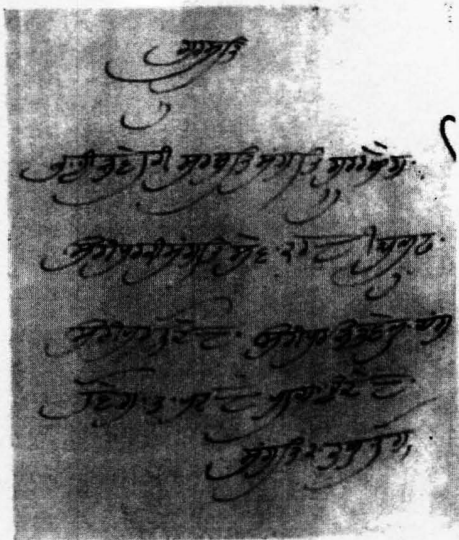
GURU TEGH BAHADUR

LETTERS

LETTER 1

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਬੀ ਬਹੁ ਕੋਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਹੁ ਸ਼ਹਿ

॥

ਭਾਈ ਸਰੋਚਰੀ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਬਹੁ ਹਯੋਗ
ਸਿਰੀਧਰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ ਬਰਣੀ ਅਨੁਭਾ
ਸਿਰੀਧਰ ਨੋ ਦੇਣਾ ਸਿਰੀਧਰ ਸਿਰੋ ਢੇਰਾ ਢੇਰਾ
ਹੋਰੇਰਾ ਰਾ ਪਟੋ ਪਟੋ ਚਾਹਿ .ਦੇਣਾ
ਸੰਗਤਿ ਬਾ ਭਰਾ ਹੋਰੇ

ਅਨੁਭਾ = provisions

LETTER 1

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the Sikh congregation of Benaras (now called Varanashi) and is preserved at Gurudwara Bari-sangat at Benaras.

Gurusat

In the name of God who is the true Teacher

Bhai Jawahri and all the members of the sangat will always have God's protection.

The sangat must look after Sridhar,

And give him a good supply of provisions.

When he feels well then ask him to bring the provisions to Patna.

I send my good wishes to all of you. May God bless the whole sangat.

Observations:

1. The directives issued in this letter are:

- a. To look after Mr. Sridhar
- b. To supply him provisions
- c. To direct him to come to Patna
- d. To obey the Guru's commands

2. The offerings asked for are:

Good supply of provisions for the langar

3. The date of the letter is not available, but, most probably it was written during the years of 1666-1668 when the Guru was on a missionary tour towards this part of India.

LETTER 2

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸਿੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

LETTER 2

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the sangat of Benaras (now called Varanasi). It is preserved in a handwritten volume of the Adi Granth at Gurudwara Bari-sangat, Benaras.

Gurusat

In the name of God who is the true Teacher

Bhai Jawahar Mal and the members of the sangat (congregation) of Benaras will have the protection of God. Bhai Kalyan Das has come and has given over to me the contributions of the sangat. Always help and respect Bhai Kalyan Das. May God's blessings be on you all.

Observations:

1. The directive issued in this letter is:
To help and respect Bhai Kalyan Das.
2. The Guru has acknowledged the contributions sent by the congregation of Benaras.
3. This hukamnama is in the handwriting of the Guru (many other hukamnama's are written by both the Guru and the calligrapher on the orders of the Guru.)
It is torn on the right hand side and is incomplete. The last sign of the loop of 'ong' proves it.

LETTER 3

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੱਤ ਸਿਗੜਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੰਨਸੁਖ
 ਭਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਭਾਈ ਸੁਭਾ ਚੰਦ
 ਭਾਈ ਜੋਨਮਲੁ ਭਾਈ ਡੋਡਮਲੁ ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਆਰ ਭਾਈ ਦੀਨ ਦਿਆਲ
 ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦੁ...
 ਨਾਥ ਭਾਈ ਹੀਰਾਨੰਦ ਭਾਈ ਰਾਘੋ ਦਾਸ ਭਾਈ ਪਹਲਾਦ ਦਾਸੁ ਭਾਈ
 ਬੰਸੀਧਰ ਭਾਈ ਮੁਰਲੀਧਰ...
 ਮੰਹਣ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਨੰਨਸੁਖ ਭਾਈ ਹਰਕੇਸੁ ਭਾਈ ਫੁਬਲ ਦਾਸ ਭਾਈ
 ਭਗਵਾਨ ਦਾਸੁ ਭਾਈ...
 ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਘਨਿਸਿਆਮੁ ਭਾਈ ਕਵਲਨੇਨ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ
 ਭਾਈ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਾਈ
 ਭਾਈ ਸਿੰਘਾ ਭਾਈ ਸੰਗਤਿ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਬਿਜਨਾਥ ਭਾਈ ਸੁਖਚੰਦੀ ਭਾਈ
 ਭਬਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ
 ਮੁ ਭਾਈ ਜਗਮੋਨ ਭਾਈ ਫੁਬਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰੂਪਨ ਭਾਈ ਲਾਲਮੋਨ ਭਾਈ
 ਅਨੰਤ ਦਾਸ ਭਾਈ
 ਸੁਫੋਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਨੰਨਸੁਖ ਗੁਠਾਲ ਚੰਦ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦੁ

ਭਾਈ ਭਗਤਾ ਬਿਦਰਾਬਨੁ...

ਪਾਲਾ ਛੇਰੂ ਬੰਸੀਧਰ ਸੁਖਚੰਦੀ ਮਾਛੀ ਸੁਚਾ ਰਾਮ ਚੰਨਸੁਖ ਹੀਰਾਨੰਦੁ ਪਰਸਰਾਮ...
 ਮਿਤਰ ਸੰਟ ਕਜਮਲ ਜਗਦੀਉ ਦਲਪਤ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਮਲੂਕ ਦਾਸੀਆ ਚੰਤਨ...
 ਲਛੂਆ ਰਘੁਨਾਥ ਫਤਹ ਚੰਦ ਬੇਬੇ ਪੰਡੀ ਭਾਈ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪਰਾਨਨਾਥ...

*ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ ਕੀ ਜਿਨਿ ਸਿਖ
 ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ
 ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਵਹਿਯੋ ਗੋਬਿੰਦੁ
 ਦਾਸ ਕੀ ਬਹਾਈ ਉਪਰਿ ਸੰਗਤਿ
 ਖਰਚ ਕੀਆ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦਰਕਾਰ ਥਾਇ
 ਪਯਾ ਰੂਪਯੋ ਕੀ ਮੁਹਰ ਥਾਇ ਪੜੀ
 ਪੀਛੋ ਸਿੰਘਾ ਕੀਤੀ ਸੋ ਥਾ(-)
 ਇ ਪਈ ਆਗੇ ਜੂ ਸੇਵਾ ਕਰੋਗਾ
 ਤਿਸਕਾ ਭਠਾ ਹੋਗੁ ਸੰਗਤ ਕੇ ਰੂਜਗਾਰ ਮੇ ਬਰ (-)
 ਕਰਿ ਹੋਗੁ ਭਾਈ ਜੀ ਸਰਪਾਉ ਛੋਜਿਆ ਹੈ
 ਪਟਣਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਘਰ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਗੁ

*ੲੲੲ ਅਛੇ ਵੀ ਸਿਖਤ ਮੁਠ ਵਿਚ ਉਠਨੇ ਆਨੇ ਟੇਰੇ ਤੇ ਉਠਣੇ ਰੁਖ ਰਿਤੀ ਨੈ ।

LETTER 3

The letter was written to the Sangat of Banaras (now called Varanasi). It is preserved in the Gurudwara Harimandir Sahib at Patna.

Epistle addressed to the Sangat of Patna.

God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh, Bhai Mehr Chand,

Bhai Subha Chand, Bhai Jeth Mal, Bhai Ded Mal, Bhai Nand Kuar, Bhai Din Dayal,

Bhai Mehr Chand Nath, Bhai Hira Chand, Bhai Ragho Das, Bhai Prehlad Das, Bhai Bansi Dhar,

Bhai Murli Dhar Mohan Das, Bhai Nain Sukh, Bhai Harkesh, Bhai Chhabil Das,

Bhai Bhagwan Das, Bhai Sada Chand, Bhai Ghanishyam, Bhai Kanwal Nain, Bhai Ramrai, Bhai Murlidhar Bhai, Bhai Singha, Bhai Sangat Das, Bhai Baijnath, Bhai Sukhdeo, Bhai Jhabar Singh,

Bhai Jagman, Bhai Chhabil Das, Bhai Rupan, Bhai Lalman, Bhai Anant Das, Bhai Supher Chand, Bhai Nainsukh, Gulal Chand, Bal Gobind, Bhai Bhagta Bindraban, Pala Pheru, Bansi Dhar, Sukhdeo, Machhi, Sucha Ram, Chain Sukh, Hira Nand, Parasram Mittar Sain, Gaj Mal, Jagdeo,

Dalpat Das,, Bhai Maluk, Dasia, Chetan, Lachua, Raghu Nath, Fateh Chand, Babe Peri Bai,

Dina Nath, Pran Nath .

(The following part of the letter is written in a slanting style at the top in the reverse order)

The entire Sangat of Patna, who has meditated on Waheguru, their wishes will be granted. The Sangat has spent money on the celebrations of Gobind Das'birthday.

At this the Guru expresses his pleasure. Each rupee spent has earned the blessing of the mohur (Divine seal).

The offerings sent previously too have met with the Guru's pleasure.

Whosoever serves the Guru in future shall be blessed. The Sangat's prosperity will increase

Bhai Ji, we are sending a 'siropa'. Patna is Guru's own home. The congregation there shall be blessed.

Observations:

1. The letter is addressed to many members of the Sangat
2. There is a female member 'Bebe Peri Bal' as well
3. There is mention of birthday celebrations of one 'Gobind Das'.
4. The Guru has shown his pleasure on these celebrations.
5. The Guru has mentioned the receipt of previous offerings as well.
6. There is a mention of sending a 'siropa', but it is not clear at that it was being sent for whom.
7. The use of word 'Waheguru' at the start of the letter is worth nothing.

LETTER 4

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਨੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ ਜੀ ਜੋਗੁ
"...ਕਾਰ ਚੋਟ ਕਪੜੇ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਕਲਿਆਨ ਰਾਇ ਹਥਿ
ਭੇਜੀ ਥੀ ਸੋ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੀ . ਪਟਣਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਘਰੁ ਹੈ..."

[ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਣਾ ਵਿਚ]

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੰਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਏ ਨਮ

Addressed to the Sangat of Patna

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬਹੁ ਫੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ਗੁਰੂ ਸਿੱਤ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੈਨਸੁਖ ਭਾਈ
ਮਿਹਰ ਚੰਦੁ ਭਾਈ ਸੁਭਾ ਚੰਦੁ
ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਚਿਮਨਾ ਭਾਈ ਨਾਨਕਮੰਨ ਭਾਈ ਜੋਤਮਲ ਭਾਈ ਡੋਡਮਲ
ਭਾਈ ਪਹਲਾਦ ਦਾਸੁ ਭਾਈ
ਓਜੋਧਰ ਭਾਈ ਮੁਰਲੀ ਭਾਈ ਰਾਘੋਦਾਸੁ ਭਾਈ ਸੇਠ ਫਕੀਲ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ
ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਬਖਸੀ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਾਈ ਹੀਰਾਨੰਦੁ ਭਾਈ ਸੰਗਤਿ ਦਾਸੁ
ਭਾਈ ਝਬਰ ਭਾਈ ਫੂਰਦਾਸੁ ਪਰ(-)
ਸ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਦਾਸੁ ਨੈਨਸੁਖ ਬਾਲ ਕੰਬਿਦੁ ਸੰਕਰ ਦਾਸੁ ਸਚਾ ਨੰਦੁ ਸੂਜਾ ਰਾਮੁ
ਭਗਵਾਨ ਦਾਸੁ ਗੁਜਰ
ਮਲੁ ਸੰਕਰ ਦਾਸੁ ਨੰਦਲਾਲ ਫਜ਼ੂਮਲੁ ਨੰਦ ਕੁਆਰ ਭਾਈ ਜਸੋਧਾ ਨੰਦਨ
ਮਿਹਰ ਚੰਦੁ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਬਲੀ
ਰਾਮ ਸਭਾ ਚੰਦ ਜਗਦੇਉ ਦਲਪਤਿ ਰਾਇ ਅਨੀਰਾਇ ਘਨਸਿਆਮੁ ਸੁਖਦੇਉ
ਗਜਮਲੁ ਗੁਜਾ ਭਾਗੁ ਮਲ
ਫਕੀਲ ਦਾਸੁ ਸੁਫੇਰਾ ਅਮਾਲੀਆ ਫੇਰੂ ਕਿਰਪਾਲਾ ਬੰਸੀ ਸੁਖਦੇਉ ਪੰਡੀ ਭਾਈ
ਰਾਮ ਚੰਦ ਹਰਕੈਸੁ
ਫਕੀਲ ਦਾਸੁ ਸੁਭਕਰਣ ਕੋਵਲਰਾਮ ਭਾਗੁ ਅਨੰਤਾ ਮਨਸੁਖ ਬਸੰਤਰਾਇ ਲਛੂਆ
ਬਾਲਾ ਸਦਾਨੰਦ ਸਾਧੁ

*ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ ਕੀ ਗੁਰ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ
ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਉਰੇ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਕਾਰ
ਛੋਟ ਕਪੜੇ ਭਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਭਾਈ ਕਲਿਆਨਿ ਰਾਇ
ਹਥਿ ਡੋਜੀ ਥੀ ਸੇ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੀ ਸੰਗਤਿ
ਕੇ ਦੁਜਗਾਰ ਵਿਚਿ ਗੁਰੁ ਬਰਕ(-)
ਤਿ ਕਰੇਗਾ ਪਟਣਾ ਗੁਰੁ
ਕਾ ਘਰੁ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ

* ਹੋਰੋ ਖਠੇ ਮੁਨ ਖਿਦ ਉੱਤੇ ਸਜਿਓ ਖਠੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਇਤਾ ਹੈ ।

LETTER 4

The letter was written to the Sangat of Benaras (now called Varanashi). It is preserved in the Gurudwara Harimandir Sahib at Patna.

Epistle addressed to the Sangat of Patna

God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh, Bhai Mehr Chand,
Bhai Subha Chand, Bhai Jai Singh, Bhai Chimna, Bhai Lalman, Bhai Jeth Mal,

Bhai Ded Mal, Bhai Prehlad Das Bhai Bansidhar, Bhai Murli, Bhai Raghu Das,

Bhai Seth Chhabil Das, Bhai Pritam Das, Bhai Nand Lal, Bhai Pran Nath,

Bakhshi Murli Dhar, Bhai Hiranand, Bhai Sangat Das, Bhai Jabar, Bhai Gurdas, Pa-S Ram,
Mohan Das, Nainsukh, Bal Gobind, Sankar Das, Sada Nand, Suja Ram Bhagwas Das Gujjar
Mal, Sankar Das,

Nandlal, Chhaju Mal, NAND Kuar, Bhai Jasoda Nandhan Mehr Chand, Pran Nath, Bali Ram,

Saba Chand, Jagdeo, Dalpat Rai, Anirai, Ganshyam, Dukhdeo GAJMAL, Gajua, Bhag Mal,

Chhabil Das, Suphera, Amalia, Pheru, Kirpala, Bansi, Sukhdeo, Peri Bai

Ram Chand, Harkes Chhabil Das, Subkaran, Kewal Ram, Bhag, Ananta,

Mansukh, Basant Rai, Lacchua Bala Sadanand, Sadhu

(The following part of the letter is written in a slanting style at the top in the reverse order)

God will bless the entire Sangat of Patna; meditate on God, and all wishes will be granted.

The offerings of clothing sent through Bhai Mehr Chand and Bhai Kalyan Rai have been received in our presence.

Whosoever serves the Guru in future shall be blessed. The Sangat's prosperity will increase.

Patna is Guru's own home. The congregation therein shall be blessed.

Observations:

1. The letter is addressed to many members of the Sangat
2. There is a female member 'Peri Bai' as well
3. There is mention of offerings of clothes
4. Like previous letters, this letter is also undaed
5. This letter is also preserved in Harimandir Sahib at Patna.

LETTER 5

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਨੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ ਕੀ ਜੋਗੁ
"ਸੰਗਤਿ ਜੋਵਾ ਭੋਇਦ ਦਾਸ ਕੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਦੁਮਾਰੀ ਜੋਵਾ ਸੰਗਤ ਕੀ
ਗੁਰੂ ਦੀ ਦਰਗਹ ਯਾਦਿ ਪਛੋਗੀ..."

[ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਣਾ ਸ਼ਹਿਰ]

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਜਿਹ ਚੁਗੁ ਦੀ ਦਰਗਾਹ
ਬਾਇ ਪਕੜੀ ਸੇਕਰ
ਥਾ ਵਠਾ ਚੰਗੁ ਜੀ ਪਰੋ ਤੇ ਭਾਈ
ਬਾਸਾ ਓ ਪਾਸ ਜੇ ਰੋਕਾ ਆਗਾ ਰੋਕੇ
ਤਾ ਭੈਣਾ ਇਕ ਸੁਰੀਰਾ ਤਿਨ ਕਰੀਰਾ
ਇਕ ਸਿਰਥਾਨਾ ਖਾਸੇ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਭੈਣਾ
ਤਿਨ ਕਰੀਰਾ ਇਕ ਕਰੀਰਾ ਕਰੀਰੀ
ਨੇ ਭੈਣੀ ਇਕ ਚਾਖੀ ਪਸ
ਕਰੀ ਹਰ ਭੈਣੀ
ਭੈਣਰ ਥਾ ਭੈਣਾ ਕਰੀਰਾ ਹੋਰ ਸਮ
ਭਾਈ ਮਨੁਕ ਸਿਰਥੇ ਓ ਚਾਕੜ ਕਰਦਾ
ਗੁਰ ਸਿਕਰਿ ਦੀ ਚਾਹੁਕੀ ਕਰੀਰਾ
ਪਟਾ ਚੁਗੁ ਥਾ ਖਰ ਓ

ਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੈਨਸੁਖ/
ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਚੰਦ ਭਾਈ ਜੇਠਮਨ ਭਾਈ ਭੋਭਮਲ
ਭਾਈ ਨੰਦਕੁਮਾਰ ਭਾਈ ਈਨ ਦਿਆਲ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥ/
ਭਾਈ ਹੀਰਾਨੰਦ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਚੰਦ ਭਾਈ ਕਵਲਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਘੋਦਾਸ
ਭਾਈ ਪ੍ਰਠਾਦ ਦਾਸ ਭਾਈ ਮੁਕਤੀ ਭਾਈ ਮੰਗਣ ਦਾਸ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ/
ਭਾਈ ਹਰ ਜੀ ਮਨ ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਕਵਲਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਮਠਾਇ
ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਭਾਈ ਭਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਈ ਜਗਮੋਨ ਭਾਈ ਸੰਗਤਿ ਦਾਸ/
ਭਾਈ ਬੈਜ ਨਾਥ ਭਾਈ ਫਕਰ ਸਿੰਘ ਆਮਲੀਆ ਕਿਰ-
ਪਾਲ ਚੰਦ ਭਾਈ ਬਿਰਾਥਨ ਭਾਈ ਲਾਕਮੋਨ ਭਾਈ ਨੰਨਸੁਖ ਭਾਈ ਮੁਣਾ/
ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਚੇਰਨ ਜਾਓ ਬੰਬੇ
ਪੋਕੀ ਭਾਈ ਭਾਮਨੁਕਾ ਠਠੁਆ ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ/
ਪਟਾਏ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਜਪਦਾ ਜਮਾ ਸਦਿਹੇ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਣਾ ਹੋਏ ਸਿਠ ਸਿਖਾਂ ਚਾਹਗੁਰੂ/
ਕੀਆ ਹੈ ਸਭਨਾ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ
ਪਟਾ ਗੁਰੂ ਥਾ ਖਰ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਚਾਹੁਕੀ ਹੋਕੁ ਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ/
ਕੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਕੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸੰਗਤਿ/

ਗੁਰ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੇਨ ਸੁਖ ਭਾਈ
ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਸਿੱਧਾ ਚੰਦ ਭਾਈ ਜੋਤ ਮਲੂ ਭਾਈ ਡੋਡਮਲ
ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਆਰ ਭਾਈ ਦੀਨਦਿਆਲ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥ
ਭਾਈ ਹੀਰਾਨੰਦ ਭਾਈ ਸਿੱਧਾਚੰਦ ਭਾਈ ਕਵਲਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਘੋ ਦਾਸ
ਭਾਈ ਪਹਲਾਦ ਦਾਸ ਭਾਈ ਮੂਰਣੀ ਭਾਈ ਮੰਹਨ ਦਾਸ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ
ਭਾਈ ਹਰਜੀਮਲੂ ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਕਵਲਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ
ਭਾਈ ਨੰਦਲਾਲ ਭਾਈ ਬਾਲੁਕੰਬਿੰਦ ਭਾਈ ਸਗਮੰਨ ਭਾਈ ਸੰਗਤਿ ਦਾਸ ਭਾਈ
ਬੋਜਨਾਥੁ ਭਾਈ ਭਬਰ ਸਿੰਘ ਅਮਾਲੀਆ ਕਿਰ (-)
ਪਾਲ ਫੇਰੂ ਭਾਈ ਬਿਦਰਾਬਨ ਭਾਈ ਲਾਲਮੰਨ ਛਕੀਲਾ ਨੈਨਸੁਖ ਭਾਈ ਮੂਲਾ
ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਚੰਤਨ ਜਾਦੋ ਬੰਬ
ਪੋਤੀ ਬਾਈ ਭਾਰਾ ਮਲੁਕਾ ਲਛੂਆ ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥੁ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣੇ
ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਚਿਰੇ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਖੁਲਾ ਹਿੰਦੇ ਜਿਨ ਸਿਖ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੀਆ ਹੈ
ਸਭਨਾ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ
ਪਟਣਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਘਰ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁਤੀ ਹੋਰੁ ਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ ਕੇਬਿੰਦ ਦਾਸ
ਕੀ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਸੰਗਤਿ

*ਕੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦਰਗਹ
ਬਾਇ ਪਛੋੜੀ ਸੰਗਤ
ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਛੂ ਜੋ ਪਰੇ ਡੇ ਭਾਈ
ਰਾਜਾ ਚੇ ਪਾਸ ਡੇ ਡੇਰਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ
ਤਾ ਭੋਜਣਾ ਇਕ ਸੁਹੇਲਾ ਤਿਨ ਕਨਾਤਾ
ਇਕ ਸੇਹਰਖਾਨਾ ਖਾਸੇ ਡੇਰੇ ਨੂ ਭੋਜਣਾ
ਤਿਨ ਕਨਾਤਾ ਇਕੁ ਕਲੰਦਰੀ ਰਸੇਇ
ਗਜੀ ਹੋਰ ਭੋਜਣੀ
ਅੰਦਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ਕਨਾਤਾ ਹੋਰ ਸਾਜ
ਭਾਈ ਮਲੂ ਮਿਹਰੇ ਕੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਣਾ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁਤੀ ਕਰੇਗਾ
ਪਟਣਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਘਰ ਹੋ

LETTER 5

The letter was written to the Sangat of Patna. It is preserved in the Gurudwara Harimandir Sahib at Patna.

Epistle addressed to the Sangat of Patna

God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh,

Bhai Mehr Chand, Bhai Subha Chand, Bhai Jeth Mal, Bhai Dedmal,

Bhai Nanand Kuar, Bhai Din Bayal, Bhai Mehhe Chand, Bhai Pran Nath,

Bhai Hiranand, Bhai Sobachand, Bhai Kanwalnain, Bhai Ragu Das

Bhai Prehlad Das, Bhai Murli, Bhai Mohan Das, Bhai Bhagwan Das,

Bhai Harjimal, Bhai Sadanand, Bhai Kanwalnain, Bhai Ramrai,

Bhai Nand Lal, Bhai Balgobind, Bhai Jagman, Bhai Sangat Das,

Bhai Baijnath, Bhai Jabar Singh, Amalia Kirpal, Pheru, Bhai Binraban, Bhai Lalmun, Chhbila, Nainsukh, Bhai Mula, Bhai Mehr Chand, Bhai Chetan Jaado, Babe Paeri, Bhai Bhara, Maluka, Lcchua, Bhai Pran Nath,

God will look after the Sangat of Patna, recite Guru Guru, and the life will be blessed. Let good come to all, who have meditated on Waheguru, God will fulfil all their wishes.

Patna is the home of the Guru, God will bless the Sangat. The sewa done for Gobind Das will be accepted in the Divine court. The sewadars will be blessed.

The camp equipment received from Bhai Raja be sent to me. It includes: one canopy, three screens and equipment for the bath and toilet.

Also send three screens, and one enclosure for the kitchen.

Also send a tent measuring five yards.

The chamber (sleeping room) equipment and screens may be sent through Malu Mehra.

God will bless the sangat. Patna is the house of the Guru.

Observations

1. The letter is addressed to many members of the Sangat of Patna, a few names are repeated.
2. There is a female member 'Peri Bai' as well
3. There is a mention of offerings of: a marquee including, 6 screens, a bath/toilet enclosure, kitchen enclosure, bed room enclosure and an individual camp.
4. Like previous letters, this letter is also undated.
5. This letter is also preserved in Harimandir Sahib at Patna
6. The word 'Waheguru' has been used in this letter
7. The meaning of the difficult words are as follows:

Words

Meaning

Suhela (Suhela)	Camping equipment
Kanatan (Kanatan)	Screens
Sehatkhana (Sehatkhana)	Enclosure for bathroom and toilets
Kalandri (Kalandri)	Enclosure
Ravti panj gaz (Ravti panj gaz)	Camp measuring 5 yards x 5 yards
Andar da dera (Andar da dera)	Enclosure for bedroom and the furniture

LETTER 6

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਜੋਗੁ
“ ਕਾਰਭਾਰ ਲੰਬ ਕੇ ਸੰਗਤਿ ਭਾਈ ਜਵੰਹਰੀ ਨੰ ਵੈਟੀ ਜਵੰਹਰੀ
ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾਓਗਾ ਹਜ਼ੂਰਿ ਪਹੁੰਚੋਗੀ ..”

[ਕੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣੀ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ]

ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕੁਰਬਾਨੀ

ਭਾਈ ਜਥੇਹਰੀ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਜਟਮਲ

ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜਾਦੇ ਖਾਸੀ

ਭਾਈ ਕੋਇਆਨ ਦਾਸ ਭੰਡੀ ਸੇਠ ਭਾਈ ਬਾਬੂ ਰਾਇ

ਭਿਖਾਰੀ ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲਖੰਤ ਦਾਸ ਹੀਰਾ ਮੰਨ ਦੂਰਥ ਦਾਸ

ਭੰਗਾ ਰਾਮ ਰਾਘੁਨਾਥ ਮਹਾਨੰਦ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਕੀ

ਕੁਰੂ ਰਧੰਗਾ ਕਾਰਥਾਰ ਨੰਦ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਭਾਈ ਜਥੇਹਰੀ ਨੰ ਦੋਟੀ

ਜਥੇਹਰੀ ਭਾਈ ਇਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸ ਪਰੁਚਾਰੰਗਾ ਹਰੁਰਿ ਪ੍ਰਚਾਰੰਗੀ

ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਰੁ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੋ

LETTER 6

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the Sikh congregation of Benaras and is preserved in the Gurudwara Bari Sangat at Benares (now called Varanasi).

Gurusat

In the name of God who is the true Teacher

God is one, He is the Truth and is realised only with His Grace.

Bhai Jawahari, Bhai Kirpal Das, Bhai Jatmal,

Bhai Rama the grass-cutter,

Bhai Kalyan Das, Bhoti, Seth, Bhai Babu Rai, Bikhari Das Maharaja, Dalpat Das,

Hira Man, Durga Das, Ganga Ram, Raghu Nath, Mahanand and other members of the sangat of Benaras.

God will protect you. All members of the Sangat (congregation) should collect and entrust their donations from their own earnings to Bhai Jawahari who will hand them over to Bhai Dayal Das. These will then, be brought and put in the holy treasury. I wish good to the Sangat. God will bless you. This is the time for the service to the Guru.

Observations

1. The directives issued in this letter are:

a. To serve the Guru

b. To send donations to the Guru's treasury from one's own earnings

2. The offerings asked for are:

Donations

3. The exact date of this letter is not available, but most probably it was written during 1667-1668, when the Guru was touring this part of India.

LETTER 7

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ*

ਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਜਵੇਰਰ ਮਲੁ ਮਸਿੰਦ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਭਾਈ
ਜਟਮਲ ਫੋਤੀ ਸਿੰਠ ਭਾਈ ਕਲਿਆਨ ਮਲ ਭਾਈ ਮਹਾਨੰਦੁ
ਭਾਈ ਬਾਬੂ ਰਾਇ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਭਾਈ ਭਿਖਾਰੀ ਦ (-)
ਲਪਿਤ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਭਾਈ ਮਾਨਜੀ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ
ਭਾਗੂ ਸਾਹ ਭਾਈ ਬਾਲ ਕਿਸਨ ਭਾਈ ਵਟਮਲ ਭਾਈ ਮਨੀ
ਰਾਮ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਕੀ ਬਨਾਰਸ ਕੇ ਸੂਬੇ ਕੀ ਗੁਰੂ
ਸੰਗਤ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਪਿਛੇ ਕਾਰ ਭਾਈ ਦਿਆਲ
ਦਾਸ ਪਾਸ ਭੋਜੀ ਕੀ ਸਭ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੀ ਭਾਈ ਦਿਆਲ

* ਦਾਸ ਕਹੇ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਕਾ
ਗੁਕਮ ਕਰਿ ਮਨਣਾ ਆਗੈ
ਜਿਸ ਸਿਖ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਵਤ
ਕੀ ਕਉਭੀ ਹੋਏ ਕਾਰ ਭੋਟ
ਸਭ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ
ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਵਣੀ ਸੰਗਤ ਕੇ ਗੁਜਗਾਰ
ਦਿਚਿ ਗੁਰੂ ਬਰਕਤਿ ਕਰੇਗਾ

* ਇਹ ਸੰਖਰ ਪੂਨ ਵਿਚ ਸਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਠੇ ਉਪਰ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ।

** ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੂਲ ਦੇ ਉਤਰੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹੇ ਤੇ ਟੋਏ ਰੁਖ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

LETTER 7

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the congregation of city of Benaras (Varanasi) and the county of Benares.

Ek Oankar Satguru

In the name of One Eternal God who is the True Teacher

Sat Guru

In the name of God who is the True Teacher

Bhai Jaswer Mal Masand, Bhai Kirpal Das, Bhai Jat Mal, Bhai Seth, Bhai Kalyan Mal, Bhai Mahanand, Bhai Babu Rai, Bhai Maharaj, Bhai Bhikhari, Dalpat Das,

Bhai Ramanand, Bhai Manji, Bhai Man Singh, Phagu Shah, Bhai Bal Kishan,

Bhai Chhut Mal, Bhai Mani Ram and all other members of the congregation of the city and county of Benares.

God will fulfil all desires of the congregation. The offerings recently sent through Bhai Dayal Das have been duly received in the Guru's treasury. Accept all the directives of Bhai Dayal Das as the directives of the Guru. All the Sikhs keeping even a cowrie (lowest denomination of the currency, then used in India) as their contribution towards the daswand (donation towards the Guru's treasury), should hand it over to Bhai Dayal Das. God will bless the entire congregation and will prosper.

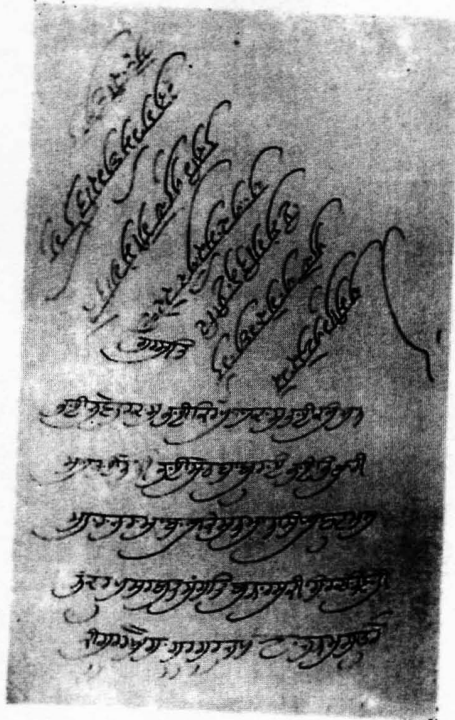
Observations:

1. The directives issued in this letter are:
 - a. To obey the commands of Bhai Dayal Das
 - b. To send regular contributions, however small, to the central treasury.
2. The exact date of the letter is not known, but the most probable date period is between 1667/1668, when the Guru was still in that part of India.

LETTER 8

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਅਸੀਹ ਗੁਪਤ ਕਾਰ ਸੇ
ਪਹੁਚੇ ਆਇ ਕਾਰਕਾਰ ਚੇ-
ਇ ਸੰਗਿ ਨ ਆਈ ਸਿ-
ਮਾਲ ਚਾਲ ਕੇ ਚੇਰੇ ਕੇ ਚੇਰੀ
ਚਹੁਰਿ ਪਹੁਚੀ ਸੰਗਿ ਨ ਕੇ
ਗੁਜਰਾ ਮੇ ਕਰਕੀ ਚੇਰੇ
ਸੇਵਾ ਕੀ ਚੇਰਾ ਹੈ

ਗੁਰੂ ਸੰਗਿ ॥

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰ ਦਾਸ ਭਾਈ ਬਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ
ਮਲ ਭਾਈ ਭੋਰੀ ਸੇਠ ਬਾਬੂ ਰਾਇ ਭਾਈ ਗਿਆਰੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਮਾ ਬਾਲ ਬਿਸਨ ਮਾਠ ਸਿੰਘ ਫੂਟ ਮਲ
ਚੰਦ ਰੂਪ ਸਰਬਤ ਸੰਗਿਠ ਬਨਾਰਸ ਕੀ ਗਿਰਦ ਨਿਬਾਪੀ
ਕੀ ਗੁਰੂ ਚਪੇਕਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਚੁਰੇ/

ਨੋਟ:—ਇਹ ਗੁਕਮਨਾਮਾ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਕੋਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਾ ਗਿਆ
ਹੈ, ਜੋ ਜੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕਟਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 8

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the congregation of city of Benaras (Varanasi) and the county of Benaras.

Gurusat

In the name of God who is the True Teacher

Bhai Jaswehar Das, Bhai Kirpal Das, Bhai Kalyan Mal, Bhai Bhoti, Bhai Seth, Babu Rai, Bhai Bhikhari, Maharaja, Rama, Bal Kishan, Man Singh, Chhut Mal, Nand Rup, and all other members of the congregation of the city and county of Benares. Always meditate on God.

Eighty rupees of offerings have been received. May God fulfil all desires of the congregation. The Sangat may give their offerings to Bhai Dayal Das. He will give them to the Guru. God will bless the entire congregation and all will prosper. This is the time for the service of the Guru.

Observations:

1. The directives issued in this letter are:
To deposit the offerings with Bhai Dayal Das, who will pass them over to the Guru
2. The exact date of the letter is not known, but the most probable date period is between 1667/1668, when the Guru was still in that part of India.

LETTER 9

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਭਾਈ ਜਵੰਹਰੀ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ/
ਭਾਈ ਭੋਤੀ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ ਭਾਈ
ਸਿੰਧੂ ਸੇਠ ਦਲਪਤ ਭਾਈਗਾਥੂ ਰਾਇ ਭਾਈ ਭਿਖਾਰੀ ਦਾਸ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ/
ਬਠਾਰਸ ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ
ਜਨਮੁ ਸਉਚੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਕਾਰ ਸੰਗਤ ਕੀ/
ਏਕ ਸਉ ਛਿਆਸਣ ਰੁਪਯੇ ਸੰਗਤ
ਨੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸਿ ਭੋਜੇ ਕੇ ਸੋ ਹਜ਼ੂਰਿ ਆਏ ਸੰਗਤ ਕੀ/
ਬਾਗੁੜੀ ਹੋਈ ਆਯੋ ਕਾਰ ਭੇਟ ਮੰਨਤ
ਸਭ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸੁ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਠੱਚ ਕੇ ਏਟਾ ਸੰਗਤ ਕਾ ਹਿਜਕ/
ਵਧੇਗਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕਰੇਗਾ

LETTER 9

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the congregation of city of Benaras (Varanasi) and the County of Benaras.

Gursat

In the name of God who is the True Teacher

Bhai Dayal Das, Bhai Rama Rai, Bhai Jwaheri, Bhai Kirpal Das, Bhai Bhoti,

Bhai Kalyan Das, Bhai Sibboo, Seth Dalpat, Bhai Babu Rai, Bhai Bhikhari Das and all other members of the congregation of the city and county of Benaras. Always meditate on God. The life will improve.

May God fulfil all desires of the congregation. The Sangat had sent Rs. 166 with Bhai Dayal Das, the money has been duly received. In future send offerings only through him. God will bless the entire congregation and all will prosper.

Observations:

1. The directives issued in this letter are:
 - a. To deposit the offerings with Bhai Dayal Das, who will pass them over to the Guru
2. There is an acknowledgement of the receipt of Rs. 166 sent with Bhai Dayal Das.
3. There is a direction to send offerings from the honest earnings.
4. The exact date of the letter is not known, but the most probable date period is between 1667/1668, when the Guru was still in that part of India.

The meanings of a few difficult words are as follows:

= have been received

= Sangat is blessed

= Offerings should be within the means of the sangat

LETTER 10

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਵਰ੍ਹਾ ਤੇਜ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਸਰਬੰਤ ਸੰਗਤਿ ਮਿਰਜਾਪੁਰ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Mirzapur (U.P.)

ਗੁਰ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਬਾਲ ਚੰਦੁ ਭਾਈ ਹਰਕਿਸਨ ਭਾਈ ਚਤਰ ਭੋਜ
ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਮਿਰਜਾਪੁਰ ਕੀ
ਗੁਰੂ ਰਖੇਰਾ ਕਾਰਥਾਰ ਕਰਿ ਕੇ ਸੰਗਤਿ ਭਾਈ
ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸਿ ਭੋਜਣੀ ਹਜੂਰਿ
ਪਹੁਚੈਗੀ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਕੁਜਠਾਰ ਹੋਰਾ ਪਿਛੈ ਕਾਰ
ਦੀਈ ਬੀ ਸੁ ਪਹੁਚੈ

LETTER 10

This letter was written by Guru Tegh Bahadur to the congregation of city of Mirzapur (U.P.)

Gursat

In the name of God who is the True Teacher

Bhai Bal Chand, Bhai Harkishan, Bhai Chatarbhuji, Bhai Lalu and all other members of the congregation of Mirzapur. Send your offerings through Bhai Dayal Das who will present those to us.

God will bless the entire congregation and all will prosper. Offerings previously sent have been received.

Observations:

1. The directives issued in this letter are:

a. To deposit the offerings with Bhai Dayal Das, who will pass them over to the Guru.

2. There is an acknowledgement of the offerings sent earlier.

3. The meanings of a few difficult words are as follows:

= offerings

= increase in prosperity

LETTER 11

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਮੁੰਬੈਰ ਤੋਂ ਪਟਨੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ੴ ਕਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਰਾਮਗਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੈਨਸੁਖੁ
ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਸੰਤਾ ਚੰਦ ਜੋਠਮਲੁ ਭਾਈ
ਭੋਡਮਲੁ ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਆਰ ਭਾਈ ਪਹਲਾਦ ਦਾਸ ਭਾਈ ਬੰਸੀ ਭਾਈ ਮੁਰਲੀ
ਭਾਈ ਪਗੋਤਮ ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਰਾਘ
ਦਾਸੁ ਭਾਈ ਮੰਗਣ ਦਾਸੁ ਬੇਬੇ ਪੋੜੀ ਥਾਈ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਿਖਾ ਕੈ ਮਨੋਰਥੁ
ਕੁਠੂ ਪੂਰੇਕਾ ਭਾਈ
ਜੀ ਅਜਾ ਮੁਗੋਰ ਭਾਵਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੈ
ਭਾਈ ਜੀ ਪਰੋ ਕੇ ਜੁ ਕੁਮਾਰੇ ਸੁਬੇ

ਕੋ ਮਸੰਦ ਹਨਿ
ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਪਰੋ ਕੀ
ਲੈ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਆ (-)
ਫਣਾ ਜੋ ਸਿਖ ਆਵੈਗਾ
ਤਿਸ ਕਾ ਰੁਜਗਾਰ ਹੋਕੁ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੈ
ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਕਹਿ ਮੰਨਣਾ
ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਕਰੂ ਰੁਜਗਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅੰਦਰ ਭਾਈ ਜੀ
ਸਹਜਾਦਪੁਰ ਕੋ ਡੋਰੋ ਕੈ ਖੋਮੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ
ਲਿਖਿਆ ਚਾਹਣੇ ਹੁਇ
ਜਿਉ ਕੁਮ ਕਹਿ ਭੋਜਹ
ਤਿਉ ਹਮ ਹੁਕਮਨਾਵਾ ਸੰਗਤਿ
ਕੋ ਲਿਖਹ ਦੇ ਕੋਝੀਆ ਪਛਾ
ਬਿਰਾਹ ਕੀ ਭੋਜਣੀ
ਦੇਕ ਕੋੜੀ ਪਛਾ ਕੀ
ਚਾਲੀਸ ਰੂਪਯੋ
ਕੀ ਭੋਜਣੀ
ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਰੁਜਗਾ (-)
ਰ ਹੋਕੁ

1. ਮੁਸ ਦੇ ਮਧ ਵਿਚ ਹੇਠੋਂ ਉੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
2. ਇਸ ਤੋਂ ਉਤਰਾ ਭਾਗ ਮੁਸ ਦੇ ਸਜੇ ਪਾਸੇ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ।
3. ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਯੋਧ ਭ ਭਕ ਮੁਸ ਦੇ ਪੱਥੇ ਪਾਸੇ ਉੱਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਟੇਕੇ ਰੁਖ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
4. ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੁਸ ਵਿਚ ਉੱਤਰੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚੇ ਰੁਖ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

LETTER 11

The letter was written to the Sangat of Patna. It is preserved in the Gurudwara Harimandir Sahib at Patna.

Epistle addressed to the Sangat of Patna

There is One God, God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh, Bhai Mehr Chand, Bhai Subha Chand, Bhai Jeth Mal, Bhai Ded Mal, Bhai Nand Kuar, Bhai Prehlad Das,

Bhai Bansi, Bhai Murli, Bhai Pritam Das, Bhai Raghu Das, Bhai Mohan Das,

Bebe Peri Bai.

The Guru will fulfil the wishes of the congregation and all devotees.

We have camped at Monghyr, this is the time for the sangat to serve the Guru.

Inform the masands of your province and other adjoining areas to come with

Sangats to have an audience with the Guru.

All who come will be blessed and will prosper.

Further we wish to write to you about the marquee at our camp in Shahzadpur.

Based on the information given by you, we will write to the sangat.

Send two score turbans of Bihar, of the value of Rs. 40 a score.

May the sangat have more prosperity.

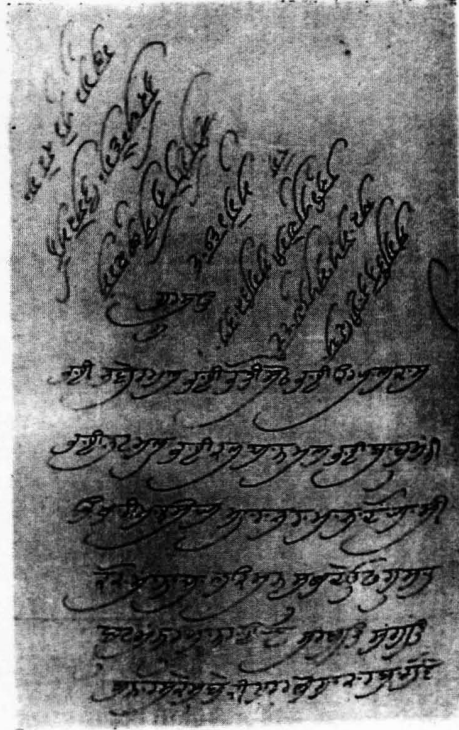
Observations:

1. The letter is addressed to 16 members of the Sangat
2. There is a female member 'Peri Bai' as well
3. There is a mention that the Guru and his retinue were camping at Monghyr, and that the next camp will be at Sahzadpur.
4. The Guru had asked the sangat to send 40 Bihari turbans costing Rs. 40
5. Like previous letters, this letter is also undated
6. This letter is also preserved in Harimandir Sahib at Patna

LETTER 12

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

Handwritten text in Gurmukhi script, likely a portion of a hukamnama. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a larger, bolder script. The fragment is slightly tilted and shows signs of being a piece cut from a larger page.

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਿੱਕਿਆ ਨੇ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ-
ਲਾ ਚਾਲ ਪਾਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾਈ
ਚੁਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਸਿੱਕਿਆ ਜਾ ਭਾਗ
ਦੇਵ ਮੁਕਤ ਚਾਲ-
ਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਕ ਦਰਸ-
ਨ ਨੇ ਆਕੀਰਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨੋ-
ਹਰ ਚੁਕੁ ਪੁਰੀ ਕਰੇਗਾ

ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ॥

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰ ਮਲ ਭਾਈ ਭੋਰੀ ਸੇਠ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਚਾਲੂ
ਭਾਈ ਜਟ ਮਲੁ ਭਾਈ ਕਾਇਆਨ ਮਲ ਭਾਈ ਚਾਬੂ ਮਨੀ
ਭਿਖਾਰੀ ਮਾਠ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮਾ ਚਾਚੇ ਆਜੀ
ਕੋਕਾ ਮਾਠਾ ਚਾਣ ਕਿਸਨ ਸੁਖਦੇਉ ਚਾਲੂ ਸਾਹ
ਫੂਟ ਮਨ ਰੂਪ ਨਾਰਾਇਣ ਸਰਬਤ ਸਿੱਕਰਿ
ਬਨਾਰਸ ਕੇ ਸੂਰੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਕਖੇਕਾ ਕਾਰ ਚਾਲ ਹੋਕੇ/

ਨੋਟ—ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਸੱਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਫਟਣ ਕਰ ਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ
ਉੱਤੇ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਨੰਮੀ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਚਿਸੇ ਹੱਥ ਤਕ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। (ਸਿੱਪਾਦਕ)

LETTER 12

Epistle addressed to the Sangat of Benaras

There is One God, God is Truth (Truth is God)

Bhai Jawehar Mal, Bhai Bhoti Seth, Bhai Kirpal Das, Bhai Jat Mal, Bhai Kalyan Mal, Bhai Babu, Mani Bhikhari, Man Singh, Maharaj, Rama Jado, Ghasi Koka, Mana, Balkishan, Sukhdeo, Phagoo Shah, Chhutman, Rup Narain

The Guru will fulfil the wishes of the congregation and of all devotees of Benaras. May their prosperity increase.

The sangat is instructed to pay their contribution to Bhai Dayal Das. He will deposit these with the Guru. The congregation will be blessed.

We are camping at Monghyr, all those who will come for the Guru's sight, their wishes will be fulfilled.

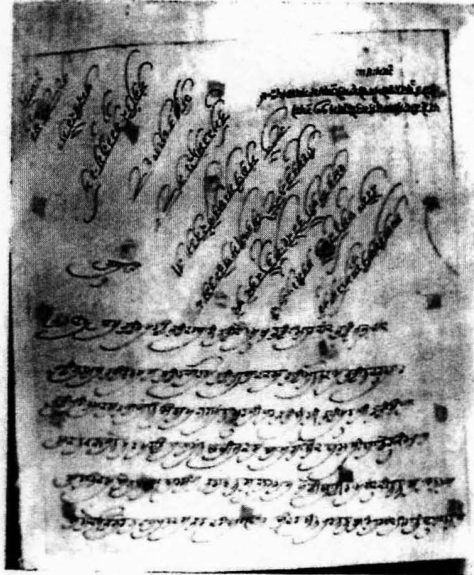
Observations:

1. The letter is addressed to 18 members of the Sangat.
2. There is a mention that the Guru and his retinue were camping at Monghyr.
3. The Guru had asked the sangat to come to Monghyr to have 'Darshan of the Guru'.
4. Like previous letter, this letter is also undated.
5. This letter is preserved in Gurudwara 'Bari Sangat' at Benaras.
6. This hukamnama is torn at the right hand side. This is visible from the sign of 'ongkar' long line of 'ongkar'.

LETTER 13

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ੍ਰੀ ਕਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ਚੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਏ) ਕੁਰੂ ਹੇਠ ਕਹਾਵੁਰ ਜੀ)

ਸਿਰਫ ਸਿਰਫ ਕੁਰੂ ਮੰਦਰ ਪੁਰੇ
 ਕੀਰਾ ਕੁਰੂ ਨੇ ਕੁਰੂ ਦੇ ਸਤਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀ
 ਕਾਰ ਕੀਰੀ ਦੇ ਕੇਰੇ ਕੇ ਕਾਰਨੇ ਕੁਰਮ ਦੇਖਦੇ
 ਹੀ ਕਾਰ ਕੇਰੀ ਸਿਰਫੀ ਸਾਥ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ ਕੇਰਾ
 ਏ ਕੇ ਸਿਰਫੀ ਸਿਰਫ ਕੇ ਕੇ ਕੇਰਾ ਜੀ
 ਕੀ ਦੁਕਮਨੁ ਕੀ ਸਾਥਾ
 ਸਿਰਫ ਮਾਥਾ
 ਸਿਰਫੀ ਕਾ ਕੁਰੂ ਕੁਰਮਾਰ ਮੇ
 ਕਾਰਨਿ ਕੇਰੀ
 ਪਟਕਾ ਕੁਰੂ
 ਕਾ ਕੁਰੂ ਕੇ

ਕੁਰੂ ਸਤਿ ॥

ਭਾਈ ਇਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੈਨਸੁਖ/
 ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਸੁਭਾ ਚੰਦ
 ਭਾਈ ਜੇਠ ਮਲ ਭਾਈ ਭੋਭ ਮਲ ਭਾਈ ਰਾਘੋ ਦਾਸ ਭਾਈ ਪ੍ਰਠਾਦ ਦਾਸ/
 ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਆਰ
 ਭਾਈ ਪਰੀਤਮ ਦਾਸ ਭਾਈ ਖਨਿ ਸਿਆਮ ਜਗਮਨ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਾਈ ਬੰਸੀ/
 ਭਾਈ ਮੁਰਲੀ ਭਾਈ ਸਿੰਘਾ
 ਜਦਾਨੰਦ ਕਵਲਨੰਠ ਰਾਮਰਾਇ ਲਾਲਮਨ ਡਬੀਲਦਾਸ ਖਾਲ ਚੌਬੰਦ/
 ਅਮਲੀਆ ਕੇਰੂ ਕਿਰਪਾਲ
 ਸੰਕੀਤ ਦਾਸ ਬੋਜਨਾਥ ਰਾਥਰ ਸਿੰਘ ਭਰਵਾਨ ਕੁਜਰਮਲ ਪੇਡੀ ਥਾਈ ਰਾਮਚੰਦ/
 ਈਨਾ ਨਾਥ ਪਰਾਨ ਨਾਥ
 ਜਗਦੇਉ ਭੋਜ ਰਾਜ ਦਲਪਤ ਦਾਸ ਭਾਰਾ ਦਰੀਆ ਚਿੰਤਾ ਬਿੰਦਰਾਥਨ/
 ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਪੀਰਾਨੰਦ ਪਰਾਨ ਨਾਥ/
 ਪਰਾਨ ਨਾਥ

LETTER 13

The letter was written to the Sangat of Patna. It is preserved in the Gurudwara Harimandir Sahib at Patna.

Epistle addressed to the Sangat of Patna

There is One God, God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh, Bhai Mehr Chand,
Bhai Subha Chand, Bhai Jeth Mal, Bhai Ded Mal, Bhai Ragho, Bhai Prehlad Das,
Bhai Mohan Das, Bhai Nand Kuar, Bhai Pritam Das, Bhai Ghanshyam, Jagman,
Murlidhar, Bhai Singha, Sada Nand, Kanwal Nain, Ram Rai, Lalman, Chhabil Das, Bal Gobind,
Amaliya, Pheru, Kirpal, Sangat Das, Bajj Nath, Jhabar Singh, Bhagwan,
Gujar Mal, Peri Bal, Ram Chand, Dina Nath, Pran Nath, Jagdeo, Bhoj Raj, Dalpat Das,
Bhara, Dariya, Chinta, Bindraban, Pran Nath, Mehr Chand, Hira Nanad, Pran Nath.

The Guru will fulfil the wishes of the congregation.

The departure is fixed for the month of Asu.

Articles costing Rs. 70, as per detail, may be sent for the camp immediately on the receipt of this letter. Do not delay it. The camp is to be made ready.

Brothers come with the whole sangat to have Guru's darshan. Do not delay.

God will bless the sangat with prosperity.

Patna is Guru's own home.

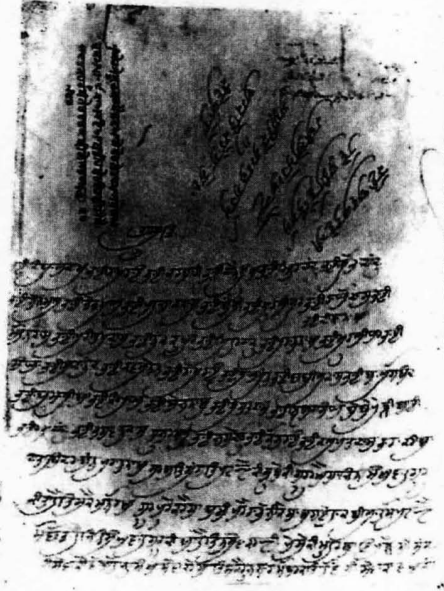
Observation:

1. The letter is addressed to 46 members of the Sangat
2. The Guru has informed the sangat, the date of his departure.
3. There is a mention of a list of goods to be purchased and that its cost shall not exceed seventy rupees.
4. Like previous letters, this letter is also undated.
5. This letter is also preserved in Harimandir Sahib at Patna.

LETTER 14

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੋਤ ਸੰਕਤਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਜੀ ਕੁਰੂ ਕੌਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਕੋਈ ਆਵਲ ਨਾਹੀ
 ਜੇਕੋ ਆਵਲ ਨਾਹੀ ਤਿਸੇ
 ਮੇਂ ਸੁਖ ਭੀ ਨਹੀ ਤਿਸੇ
 ਕੀਰੀ ਨੇ ਆਸੀ ਕਾਦੀ
 ਸੰਕੀਰੇ ਭੀ ਕੁਰੂ ਬਹਾਦਰ
 ਕਰਕੀਰੇ ਕਰੀਨਾ ਸੇਵਾ
 ਕੀ ਕੇਵਾ ਹੈ

ਕੁਰੂ ਸਤਿ ॥

ਭਾਈ ਇਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਈ ਚਰਚਾਰੀ ਭਾਈ ਚੈਨ ਸੁਖ/
 ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਸੋਭਾ ਚੰਦ
 ਭਾਈ ਜੋਠ ਮਠ ਭਾਈ ਭੋਭ ਮਠ ਭਾਈ ਪ੍ਰਠਾਦ ਚਾਮੂ ਭਾਈ ਬੇਸੀ ਭਾਈ ਮੁਚਲੀ ਧਰ/
 ਭਾਈ ਰਾਘੋਦਾਸ ਭਾਈ ਈਨਾ ਨਾਥ
 ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਭਾਈ ਪਰੀਤਮ ਦਾਸ ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਆਰ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ/
 ਭਾਈ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਭਾਈ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਾਈ
 ਸਿੰਘਾ ਭਾਈ ਸਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਕਬਲ ਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਈ ਨਾਲ ਮਠ/
 ਭਾਈ ਛਾਕੀਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਖਾਲ ਕੋਇੰਦ
 ਭਾਈ ਅਮਲੀਆ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਭਾਈ ਬੇਜ ਨਾਥ ਭਾਈ ਸੰਗੁਤ ਦਾਸ/
 ਭਾਈ ਭਬਰ ਸਿੰਘ ਕੋਠੇ ਪੋਠੀ ਥਾਈ
 ਭਾਈ ਰਾਮ ਚੰਦ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਕੁਸਰ ਮਠ ਭਾਈ ਜਕਦੇਉ ਭਾਈ ਭੋਜ ਰਾਇ/
 ਭਾਈ ਦਲਪਤ ਦਾਸ ਭਾਗਾ ਦਰੀਆ
 ਚਿਤਾ ਕਿੰਦਰਾਬਨ ਪਰਾਨ ਨਾਥ ਸਰਕੀਰ ਸੰਕੀਰ ਪਟਣੇ ਕੀ ਸੁਬ ਕੀ ਕੁਰੂ ਚਖੇਕਾ/
 ਜਿਨ ਸਿਖਰੁ ਚਾਹਕੁਰੂ
 ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਕੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਅਸੀ ਪਰੇ ਰਾਜੇ ਜੀ ਕੇ ਸਾਥ ਕੁਏ ਹਾ/
 ਕਬੀਲਾ ਚਮੇ ਪਟਣੇ
 ਮੇਂ ਛੋਡਾ ਹੈ ਜਿਨਿ ਸਿਖ ਵਾਹਕੁਰੂ ਕੀਆ ਹੈ ਤਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਪੈਸੇ ਕੀ ਮੁਹਰ ਕਾਇ/
 ਪਤੋਰੀ ਸੀਕਤ
 ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੈ ਜੁ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ ਤਿਸ ਕੇ ਰੁਜਗਾਰ ਮੇਂ ਬਰਕਤਿ ਹੋਵੇਗੀ/
 ਸੇਵਾ ਕਾ ਵਖਤ ਹੈ/

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸੰਗਤ
 ਪੜ੍ਹਣੇ ਵੀ ਜਿਨਿ ਨਿਖਾ
 ਵਾਰਾਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਹੋ ਤਿਸਾ ਭੈ
 ਮਨੋਕਾ ਪੁੰਨੇ ਵੀਕਿਓ ਕੀਓਕ
 ਦਾਸ ਵੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਉਪਰਿ ਸੰਕਰ
 ਸਰਕ ਵੀਆਂ ਬੁਝ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਬਾਇ
 ਪਰਾ ਕੁਪੁਰੀ ਵੀ ਮੁਹਰ ਬਾਇ ਪਰੀ
 ਪੀਠੇ ਸੁਖਾ ਵੀਨੀ ਸੋ ਬਾ -
 ਇ ਪਰੀ ਮਾਠੀ ਜੋ ਸੋਧਾ ਵੀਨੀ
 ਤਿਸ ਵਾ ਵਾਕਾ ਕੋਠ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸੁਜਗਾਏ ਮੰ ਬਰ-
 ਕੀਰ ਪੈਠਾ ਭਾਈ ਜੀ ਸਰਪਾਉ ਕੀਨੀਆਂ ਹੋ
 ਪੜ੍ਹਣਾ ਬੁਝ ਵਾ ਖਾਰ ਨੇ ਸੰਗਤਿ ਵਾ ਵਠਾ ਪੈਠ

ਗੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਈ ਦਰਬਾਰੀ ਭਾਈ ਚੇਨਸੂਖ/
 ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਸੁਭਾ ਚੰਦ
 ਭਾਈ ਜੇਠ ਮਲ ਭਾਈ ਡੋਡ ਮਲ ਭਾਈ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਭਾਈ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ
 ਭਾਈ ਹੀਰਾਨੰਦ ਭਾਈ ਰਾਘੋਦਾਸ ਭਾਈ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਦਾਸ ਭਾਈ ਬੰਸੀਧਰ ਭਾਈ ਮੁਰਲੀਧਰ
 ਸਿੰਠ ਦਾਸ ਭਾਈ ਨੈਨ ਸੂਖ ਭਾਈ ਹਰਕੇਸ ਭਾਈ ਡਬੀਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਡਰਵਾਨ ਦਾਸ ਭਾਈ-
 ਭਾਈ ਜਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਘਨਿ ਸਿਆਮ ਭਾਈ ਡਵਲਨੈਨ ਭਾਈ ਰਾਮਗੋਇ/
 ਭਾਈ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਾਈ-
 ਭਾਈ ਸਿੰਘਾ ਭਾਈ ਸੰਗਤਿ ਦਾਸ ਭਾਈ ਬੰਜ ਨਾਥ ਭਾਈ ਸੂਖ ਦੇਉ ਭਾਈ ਭਬਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ-
 ਮ ਭਾਈ ਜਗਮਨ, ਭਾਈ ਡਬੀਲ ਦਾਸ ਕੁਮਨ ਭਾਈ ਲਾਲਮਨ ਭਾਈ ਅਨੰਤ ਦਾਸ ਭਾਈ-
 ਸੁਬਰ ਚੰਦ ਭਾਈ ਨੈਨਸੂਖ ਫੁਲਾਨ ਚੰਦ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਈ ਡਕਤਾ ਬਿੰਦਰਾਥਨ
 ਪਾਠਾ ਕੇਰੂ ਬੰਸੀਧਰ ਸੁਖਦੇਉ ਮਾਠੀ ਸੂਜਾ ਰਾਮ ਚੰਨ ਸੂਖ ਹੀਰਾਨੰਦ ਪਰਸ ਰਾਮ
 ਮਿਰਰ ਸੈਣ ਗੁਰੂ ਮਲ ਜਗਦੇਉ ਦਲਪਤ ਦਾਸ ਭਾਈ ਮਨੂਕ ਦਾਸੀਆ ਚੇਤਨ
 ਕਛੁਆ ਰਘੁਨਾਥ ਵਰਹ ਚੰਦ ਬੇਬੇ ਪੋਠੀ ਭਾਈ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪਰਾਨ ਨਾਥ/

LETTER 14

The letter was written to the Sangat of Patna.

God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Chain Sukh, Bhai Mehr Chand,

Bhai Subha Chand, Bhai Jeth Mal, Bhai Ded Mal, Bhai Prehlad Das, Bhai Bansi,

Bhai Mulrli Dhar, Bhai Mehr Chand, Bhai Nath, Bhai Hira Chand, Bhai Ragho Das, Bhai Prehlad Das, Bhai Bansi, Ragho Das, Bhai Dina Nath, Bhai Mohan Das, Bhai

Pritam Das, Bhai Nand Kuar, Bhai Mehr Chand, Bhai Pran Nath, Bhai Murlidhar, Bhai Singha, Bhai Sada Nand, Bhai Kanwal Nain, Bhai Ramrai, Bhai Lalman,

Bhai Chhabil Das, Bhai Bal Gobind, Bhai Amlia, Bhai Kirpal, Bhai Baij Nath, Bhai Sangat Das, Bhai Jhabar Singh, Babe Peri Bai, Bhai Ram Chand, Bhai Bhagwan Das, Gujar Mal, Bhai Jagden, Bhai Bhoj Rai, Bhai Dalpat Das, Bara Daria, Chita Bindraban, Pran Nath.

The entire Sangat of Patna is blessed. Those Sikhs who have meditated on Waheguru, their wishes will be granted.

We have left for farland with the Raja, we have left our family behind in Patna. Those Sikhs who worship Waheguru serve them. The offerings of a Paisa¹ shall be rewarded with a gold coin (Mohar²)

Those Sikhs who serve the Guru shall be blessed, their prosperity will increase.

This is the time to do the sewa.

Arrange a large mansion for our family. God will bless the sangat with increase prosperity.

This is the time to serve the Guru.

Observation:

1. The letter is addressed to 46 members of the Sangat.
2. There is a female member 'Bebe Peri Bai'.
3. There is a mention of leaving family behind in Patna, and Guru's travelling further with the Raja.
4. The use of word 'Waheguru' is worth noting.
5. Their is name ending with Singh.
6. A name Bhai Ram Rai has come twice, may be there were two people of the same name

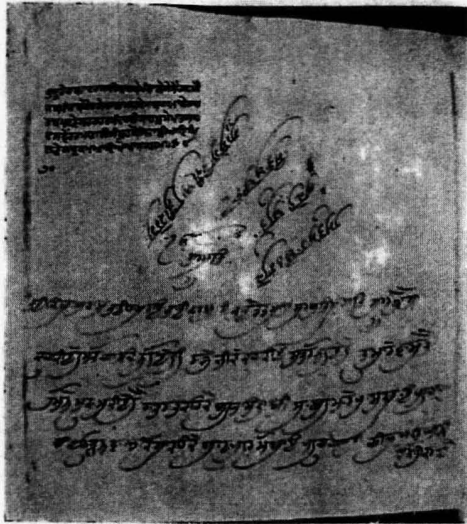
Paisa: was the smallest denomination of the Indian Rupee

Mohar: means a gold coin

LETTER 15

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਲੁਠੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੋਚ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Patna

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਬੀ ਕੁਰੂ ਠੰਡਾ ਖਰਾਦੁਰ ਜੀ)

ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਠੰਡੇ ਖਰਾਦੁਰ
ਜੀ ਕੁਰੂ ਠੰਡੇ ਖਰਾਦੁਰ
ਜੀ ਕੁਰੂ ਠੰਡੇ ਖਰਾਦੁਰ
ਜੀ ਕੁਰੂ ਠੰਡੇ ਖਰਾਦੁਰ

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ॥

ਭਾਈ ਵਿਆਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮ ਭਾਈ ਚੰਦ ਭਾਈ ਚੰਦ ਮਲ/ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੁਰੂ ਖਖੇਲਾ
ਕੁਰੂ ਕੀਏ ਹਮ ਕੇ ਚਾਰ ਚਿਨ ਹੋਏ ਹਮਿ ਰਾਜੇ ਜੀ ਕੇ ਕੁਚਕੀਏ ਸਭ ਚੋਜ ਹੋਏ ਹੈ/ ਕੁਮਾਰੇ ਵਾਸਤੇ
ਅੰ ਨੇ ਮੁਕਾਮ ਕੀਏ ਹੈ ਰਾਤ ਰਾਤ ਕਰਿ ਕੇ ਕੁਰੂ ਸਿਰਾਥੀ ਜਾਬ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ/ ਆਇ ਪਹੁਚਦਾ
ਦੁਇਨ ਵਾਲਾ ਕੋਸਾ 'ਕਰਿਕੇ ਆਠ ਪਰਰ ਮੇ ਆਇ ਪਹੁਚਦਾ ਵੀਲ ਪਾਉ ਘੜੀ ਕੀ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ/

ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਛੋਟੀ ਤੋੜ ਵਿਭਰੀ, ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

LETTER 15

The letter was written to the Sangat of Patna and is preserved in Harimandir Sahib (Patna)

Epistle addressed to the Sangat of Patna

God is Truth (Truth is God)

Bhai Dayal Das, Bhai Ramrai, Bhai Darbari, Bhai Ded Mal.

The entire Sangat of Patna is blessed.

It is now the fourth day of our travelling and leaving Patna behind. Raja has left 7 days ago.

We have camped here to meet you. Travels night and day and quickly come to us.

Take a fast boat and reach here with 24 hours, do not delay at all.

We are waiting for your arrival, come as fast as you could. Guru will bless the Sangat.

Observations:

1. The letter is addressed to only 4 members of the Sangat
2. There is a mention of travelling of both the Guru and the Raja. (perhaps towards further East)
3. The Guru has ordered the above named four devotees to reach to him as quickly as possible.
4. The Guru said that his caravan has made a halt, specially, to meet and speak to the above named four devotees.
5. The word 'Kosa' refers to a small boat.

LETTER 16

ਚੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਵੀ - ਗਾਹੀ ਵਰੀਰਾ ਸੰਗਤਿ ਦਾ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ
ਹੋਣਕੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਦੀਆਂ -
ਜੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਆਵਣਾ ਸੁ
ਮਿਖ ਦਰਸਨ ਆਵਣ ਸੁ ਨਿਹਾਲ ਹੋਣ
ਪਟਣ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਾ-
ਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਏਕੁ ਭਾਈ ਬਣਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪੁਤੁ ਹੈ ਸੁ ਆਖੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ/
ਮਿਖਦਾ ਗਾਹੀ ਹੋਣ

(ਨਿਸ਼ਾਦ ਪਾ: ੯)

੧ ਓ ਸਰਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਪਟਣ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਗਾਹੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ
ਗੁਰਗਾਹੁ ਕਰੇਗਾ ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣਕੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਦੀਵਾਲੀ ਨੇ ਦਰਸਨ ਆਵਣਾ ਸੁ ਮਿਖੁ ਦਰਸਨ ਆਵਣ
ਸੁ ਨਿਹਾਲ ਹੋਣੁ ਪਟਣ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਪਾ-
ਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਏਕੁ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
(ਜੀਉ ਦਾ ਪੁਤੁ) ਹੈ ਸੁ ਆਖੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਮੰਨਣਾ ਪੁਸੀ ਹੈ

LETTER 16

The letter was written to the Sangat of Pak Pattan.

This letter is in two parts: one part is written by Guru Tegh Bahadur himself, and the second part (same text) is written by a calligrapher. The only difference is a word in the last line, where Guru has written word 'bauri' the calligrapher has written word 'khusi')

Guru will bless the entire Sangat of Pak Pattan, and their wishes will be fulfilled. They will prosper in their livelihood.

All congregation of Pak Pattan should come on Diwali to have Guru's darshan. All those who come will be blessed. The congregation of Pattan is Guru's own Khalsa. All good wishes of the Guru will be with them. Bhai Batha is like Guru's own son, let the sangat follow his instructions.

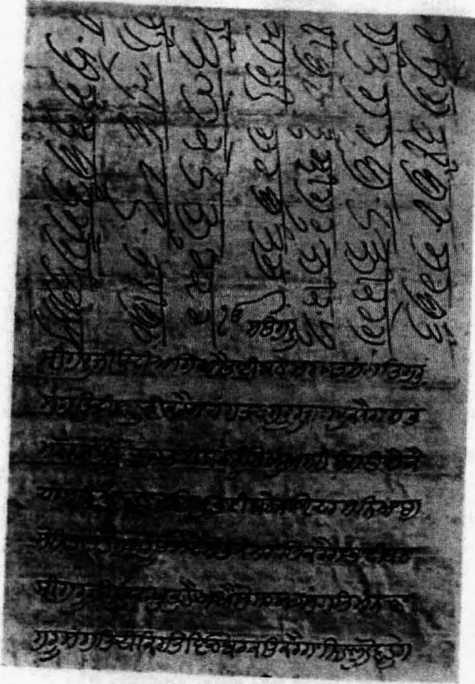
Observation:

1. The letter is not addressed specifically to any person or persons.
2. There is a mention of summons to the congregation to come and celebrate Diwali with the Guru.
3. There is also an instruction of following orders of one Bhai Batha, whom Guru has mentioned as his son.

LETTER 17

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੰਤ ਸੰਗਤਿ ਪੱਟਣ ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Pattan - Sheikh Farid

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਣਾ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਹੁਲੀ ਕਰੇਗਾ
ਭਾਈ ਬਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਾ ਪੁ-
ਰ ਅਸਹਿ ਸੰਗਤਿ ਸੇ-
ਕਰਿ ਕੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬਹ-
ਸਹਿ ਆਵਣਾ ਭਾਈ ਬਣਾ
ਆਖੇ ਜੋ ਗੁਰੀ ਸੰਗਤਿ ਮਨਣਾ
(ਨੀਸਾਣ ਪਾ: ੨)

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ
ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਬਾਹੁਲੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਗੁਰੂ ਰੁਜਗਾਰੂ ਕਰੇਗਾ ਸਭ
ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣਕੇ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸ੍ਰੀ ਸਿਖੁ ਅਸਹਿ ਸੰਗਤਿ ਠੇ ਕੇ
ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਸੁ ਸਿਖੁ ਭਾਈ ਬਣੇ ਨਾਨਿ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣੁ
ਸੇ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵੁ ਗੁਰੂ ਓਸ ਦੇ ਸਭ ਕੰਮ ਰਾਸਿ ਕਰੇਗਾ ਭਾਈ ਬਣਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਪੁਰੁ ਹੈ ਆਖੇ ਜੋ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਮਨਣਾ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਕਿਰਤਿ ਵਿਚਿ ਬਰਕਤਿ ਕਰੇਗਾ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਵਹੁਕੇ

ਨੋਟ—ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਉਪਰੋਂ ਨੀਸਾਣ ਵਲੋਂ ਛਪਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਹਰੇਕ ਸਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ।
(ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 17

The letter was written to the Sangat of Pak Pattan.

This letter is also in two parts: one part is written by Guru Tegh Bahadur himself, and the second part (similar text) is written by a calligrapher. This letter is also identical in text with previous letter.

Part I

Guru's blessings are on Bhai Batha. The Guru wishes well for the entire Sangat.

Bhai Batha, you are like Guru's son. Come with the congregation to meet the Guru. The congregation is advised to obey Bhai Batha.

Part II

It is Guru's orders to Bhai Batha and to the entire congregation. God will bless the sangat and everyone will prosper. All wishes will be fulfilled. Bhai Batha, you are our true devotee. Come to us along with the congregation. All those who will come with you will be blessed. God will fulfil their wishes. Bhai Batha is like Guru's own son. All congregations must obey his instructions. God will bless the sangat with prosperity and happiness.

Observation:

1. The letter is not addressed specifically to any person or persons.
2. There is a mention of summons to Bhai Batha and the congregation to come and meet the Guru.
3. The Guru has called Bhai Batha both as a true devotee and like his son.
4. There is also an instruction to the sangat to follow orders of Bhai Batha.
5. The hukamnama is torn at the top. The first letter of each line has been read by guess work.

LETTER 18

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਢ ਭਗਵੰਤ ਜੀ)

ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪੈਂਟ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Pattan – Sheikh Farid

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਸੰਕੇਤਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਕਾ
ਦਾ ਨਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸੰਕੇਤਿ ਸੇਵਾ
ਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੇਤਿ ਮੰਨਿਆ
(ਨੰਬਰ ਪਾ. ੯)

੧ ਓ ਸਰਿਗੁਰੂ

ਨੋਟ—ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟਿੱਪਣੀ, ਜੋ ਟਿੱਖਾਰੀ ਦੀ ਟਿੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ,
“੧ ਓ ਸਰਿਗੁਰੂ” ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਬਿਧਰੇ ਲਹਿ ਕੇ ਡਿੱਗੇ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ
ਉਪਰਲਾ ਨੀਸਾਟ ਖਾਣਾ ਭਾਗ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਪਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
(ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 18

The letter was written to the Sangat of Pak Pattan.

Part I

Guru's blessings are on all. Bhai Batha come with the congregation to meet the Guru. All those who come will be blessed. Bhai Batha is like Guru's son. The congregation is advised to obey Bhai Batha.

Part II

Ek Ongkar Satguru.....

Observation:

1. The letter is again not addressed specifically to any person or persons.
2. There is a mention of summons to Bhai Batha and the congregation to come and meet the Guru.
3. The Guru has called Bhai Batha like his son.
4. There is also an instruction to the sangat to follow orders of Bhai Batha.
5. The second part of this hukamnama is torn except the letters 'Ek Ongkar Satguru', thus its text is not available.

LETTER 19

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਢੁ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਿੰਘੁ ਤੁਠੀ ਚਿਟੀ ਆਗੇ ਸੀ ਤੀ ਯਰ ਸਾਥ ਨੇ ਹੁਕਮੁ ਕਰਾਇ ਆ ਕੁਠੀ
 ਕੋਸ਼ ਸੰਗ ਨਗੁਰੁ ਤੁਠੀ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ
 ਦਸ ਨਿਸਾ ਵਰਗੁ ਲੁਠੀ ਚੋਗੇ ਸਿੰਘੁ ਦਸ ਨਿਸਾ ਵਰਗੁ ਚੋਗੇ
 ਸਤੁਰੰ ਗਾਇ ਕੋਸ਼ ਲੁਠੀ ਚੋਗੇ ਸਿੰਘੁ ਤੁਠੀ ਚਿਟੀ ਆਗੇ ਸੀ
 ਸਿੰਘੁ ਤੁਠੀ ਚਿਟੀ ਆਗੇ ਸੀ ਤੀ ਯਰ ਸਾਥ ਨੇ ਹੁਕਮੁ ਕਰਾਇ ਆ ਕੁਠੀ
 ਕੋਸ਼ ਸੰਗ ਨਗੁਰੁ ਤੁਠੀ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ ਕੋਸ਼ ਸਤ ਯੋਗੁ
 ਦਸ ਨਿਸਾ ਵਰਗੁ ਲੁਠੀ ਚੋਗੇ ਸਿੰਘੁ ਦਸ ਨਿਸਾ ਵਰਗੁ ਚੋਗੇ

ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪੱਟਣ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Pattan – Sheikh Farid

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ
ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ
(ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾ: ੯)

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਨਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਧੁਤੀ
ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤਿ ਤਾ ਗੁਰੂ ਦੁਸਕਾਧੁ ਕਰੇਗਾ ਸਭ ਮਨੋਹਰ ਪੂਰੇ ਹੋਨਕੇ ਭਾਈ ਬਨਾ ਤੁਸਾ
ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਸੁ ਸਿਖੁ ਭਾਈ ਬਨੇ ਨਾਨਿ ਦਰਸਨਿ ਆਵਕੁ ਗੁਰੂ ਓਸ ਏ
ਸਭ ਕੰਮ ਰਾਸਿ ਕਰੇਗਾ ਭਾਈ ਬਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਪੁਤੁ ਹੈ ਆਖੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਹੁਕਮੁ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣਾ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਕਿਚਿ ਬਠਕਤਿ
ਕਰੇਗਾ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਸਰਬ ਸੁਖ ਏਕੁ ਪਟਣ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸਭ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਈ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਰੁਸਾ ਉਪਰਿ ਖੁਸੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਭਾਧਾ ਕਰੇਗਾ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ

LETTER 19

The letter was written to the Sangat of Pak Pattan.

Its text is also similar to previous letters.

It is also in two parts, first part in the handwriting of Guru Tegh Bahadur and the second part in the handwriting of a calligrapher.

Part I

Guru's 5blessings are on all. Bhai Batha, come with the congregation to meet the Guru. All those who come will be blessed. Bhai Batha is like the Guru's son.

The congregation is advised to obey Bhai Batha. Our blessings are on the entire sangat.

Part II

It is an order of the Sri Guru Ji to Bhai Batha and the entire congregation. God will bless the entire sangat and confer prosperity on them. All their wishes will be fulfilled. Bhai Batha, come to see us and all those who will come along Bhai Batha will also be blessed and their wishes will be fulfilled. Bhai Batha is like Guru's own son, everyone should obey his orders. The Guru shall bestow prosperity on the sangat. The sangat shall get all blessings from the Guru. The Guru's pleasure is on you all. Do not fail to come to see the Guru.

Observations:

1. The letter is again not addressed specifically to any person or persons.
2. There is a call to Bhai Batha and the congregation to come and meet the Guru.
3. The Guru has called Bhai Batha like his son.
4. There is also an instruction to the sangat to follow orders of Bhai Batha.
5. There is a repeated insistence by the Guru for the sangat to come and meet him.

LETTER 20

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਹੁਜਰਾਨੁ ਕਰੇਗਾ
ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਭਾਈ ਬਣਾ ਭੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਪ੍ਰਭ ਅਸਹਿ
ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ ਲੈ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਜੁ ਸਿਖੁ ਭਾ-
ਈ ਬਣੇ ਠਾਠਿ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣੁ ਸੇ ਨਿਹਾਣੁ ਹੋਕੁ ਸਿਖਾ ਪੁਤਾ ਦਾ ਸੇ-
ਵਾ ਦਾ ਵੇਦਾ ਹੈ ਜੇਹਾ ਲੋਚਹੁਕੇ ਤੇਹਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰਿਜਕੁ ਭਯੋਗਾ ਸ੍ਰੀ-
ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਨੋ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦੇਕੁ ਖੁਸੀ ਹੋਈ

(ਨੀਸਾਣ ੫: ੯)

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਹੁਜਰਾਨੁ ਕਰੇਗਾ
ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਭਾਈ ਬਣਾ ਭੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਪ੍ਰਭ ਅਸਹਿ
ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ ਲੈ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਜੁ ਸਿਖੁ ਭਾ-
ਈ ਬਣੇ ਠਾਠਿ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣੁ ਸੇ ਨਿਹਾਣੁ ਹੋਕੁ ਸਿਖਾ ਪੁਤਾ ਦਾ ਸੇ-
ਵਾ ਦਾ ਵੇਦਾ ਹੈ ਜੇਹਾ ਲੋਚਹੁਕੇ ਤੇਹਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਰਿਜਕੁ ਭਯੋਗਾ ਸ੍ਰੀ-
ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਨੋ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦੇਕੁ ਖੁਸੀ ਹੋਈ

ਨੋਟ—ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਨੀਸਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਲਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ
ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ । (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 20

The letter was written to the Sangat of Pak Pattan.

Its text is also similar to previous letters.

It is also in two parts, part one in handwriting of Guru Tegh Bahadur and the second part in the handwriting of a calligrapher.

Part I

Guru's blessings are on Bhai Batha and on all others. The Guru will protect the sangat and fulfil their wishes. The sangat of Patan is asked to come to meet the Guru. All those who will come along with Bhai Batha will be blessed. Now is the time to render sewa to the Guru.

PART II

It is an order of the Sri Guru Ji to Bhai Batha and the entire congregation. God will protect the entire sangat of Pattan and confer prosperity upon them. All their wishes will be fulfilled. Bhai Batha, you are like the Guru's own son. Come along with other sangat and see us, and all those who will come along Bhai Batha will also be blessed. Now is the time for those who are our disciples and beloved sons to render sewa to the Guru. The prosperity of the sangat will increase with their faith. The Guru's pleasure is on you all.

Observations:

1. The letter is again not addressed specifically to any one person or persons.
2. There is a call to Bhai Batha and the congregation to come and meet the Guru.
3. The Guru has called Bhai Batha like his son.
4. There is an order by the Guru to do sewa of the Guru.
5. A few letters at the top of the hukamnama were torn and have been written and added with guesswork.

LETTER 21

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ॥
ਬਾਹਮਾਈ ਨਾਮੁ ਅਮਰੁ ਅਮਰੁ ॥ ੧ ॥
ਸੁਖ ਸੁਖ ਸੁਖ ਸੁਖ ॥ ੨ ॥
ਭੋਗੇ ਭੋਗੇ ਭੋਗੇ ਭੋਗੇ ॥ ੩ ॥
ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ॥ ੪ ॥
ਭੀਮ ਭੀਮ ਭੀਮ ਭੀਮ ॥ ੫ ॥
ਭੈਲ ਭੈਲ ਭੈਲ ਭੈਲ ॥ ੬ ॥
ਭਗਤ ਭਗਤ ਭਗਤ ਭਗਤ ॥ ੭ ॥
ਭਗਤ ਭਗਤ ਭਗਤ ਭਗਤ ॥ ੮ ॥

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
ਜੀ ਸਾਹਿਬ
ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਮਲਾ ਭਾਈ ਬਾਘਾ
ਸੂਬਤ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਬਾਪੁਭੀ ਕਰੇਗਾ ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ
ਹੋਨਗੇ ਭਾਈ ਬਾਘਾ ਭਾਈ ਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖਚਰ ਅਰੁ ਬੇ-
ਲ ਨ ਚੋਰਾ ਧਰਦੇ ਆਏ ਚੁਰਾਏ ਲਮਕ ਪੁਰਾ ਤੇ ਜੋ ਕੁਸਾ ਨ ਆਏ
ਭੀ ਜਾਹਰ ਹੈ ਜੋ ਖਚਰ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚਿ ਧਰਦੇ ਆਏ ਹੈ ਅਰੁ
ਫੈਲ ਚੋਰਟਿਆ ਤੇ ਆਏ ਖੋਹੇ ਹੈਨਿ ਕੁਸਾਭਾ ਮੁਜਰਾ ਹੈ ਖ-
ਚਰ ਫੇਜਾਬਟੀ ਜਾਣ ਪਾਏ ਨਾਹੀ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਕਾ ਬਾਘਾ ਕਰੇਗਾ
ਕੁਸਾਭੇ ਮੁਜਰੇ ਦੀ ਵੇਲਾ ਹੈ ਮੋਹੀ ਕੁਸਾ ਦੁਪਹਿਰ ਖਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ

ਸਹੀ ਨਾਮ ਪਿੰਡ ਧਰਦੇਵ, ਜੋ ਥਕਾਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਪੂਰਬ ਦੇ ਏਰੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਕੀ ਹੁੰਦੇ
ਹੋਏ ਸਦ ਮਦ ਦੇਸ (ਮਾਝੇ) ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਨਾਮੀ ਸਥਾਨ ਪਰ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ
ਜ਼ਮਾਲ ਪੁਰ ਦੇ ਲਾਠੀ ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਵੇ ਫੈਲ ਤੇ ਇਕ ਖੱਚਰ ਚੁਰਾ ਲਈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਭਾਈ ਮੱਲਾ, ਬਾਘਾ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

LETTER 21

The letter was written to Bhai Malla and Bhai Bagha.

Part I—In Guru Tegh Bahadur's handwriting.

Guru's blessings are upon you. Do your best to recover the stolen mule of the Guru's household, otherwise sangat has to bear its cost

Part II—In the handwriting of a calligrapher

God will protect the entire sangat. It is for the information of Bhai Malla and Bhai Bagha that thieves of Dhardeo stole our mule and two bullocks near Jamalpur. As you know Dhardeo is in the Bakala area. The two bullocks were later recovered, but the mule is still with the thieves. We ask you to recover it from the thieves, and do not fail in your duty. God will give prosperity to the sangat. It is time that you do your best to make up this loss. The Guru's pleasure is on you all.

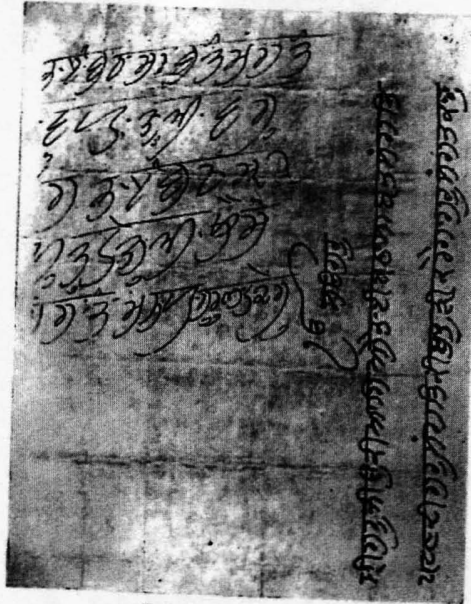
Observations:

1. The letter is again not addressed specifically to any one person or persons.
2. There is a report of loss of a mule and two bullocks.
3. There is a call to Bhai Malla and Bagha to find the thieves and recover the mule, or/and bear the cost of loss.
4. It seems that the Bhai Malla and Bhai Bagha were influential in this area.
5. The theft took place in the Majha area.

LETTER 22

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪੱਟਣ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Pattan - Sheikh Farid

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

... ਸਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
... ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਫ਼ (ਸਾ)
... (ਸਿ) ਪਾਉ ਪੈ ਕੇ ਅਰੇ
... ਸੰਗਤਿ ਮੰਗਣਾ ਵਾਗੁ ਕਰਾ ਏ

(ਸਿਪਾਹ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਰਿਆ ਹੈ ਤਾਈ ਬਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਪਟਣਾਈ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁਸੀ ਕਰੇਗਾ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਦੁਸ...

ਨੋਟ—ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰ: ੨੪, ੨੫ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ
ਵਾਲੇ ਪੁਸਤਕਾਂ-ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਹੈ।

(ਸਿਪਾਹ)

LETTER 22

The letter was written to Bhai Batha

Part I—In Guru Tegh Bahadur's handwriting

It is an order of the Sri Guru Ji to Bhai Batha and the entire congregation, come along with other sangat to see us, and all those who will come with Bhai Batha will be blessed. Bhai Batha is like Guru's own son. Do whatever he says.

Part II—In the handwriting of a calligrapher

It is the order of Guru Ji, that Bhai Batha will lead the sangat

(The letter is torn and incomplete...)

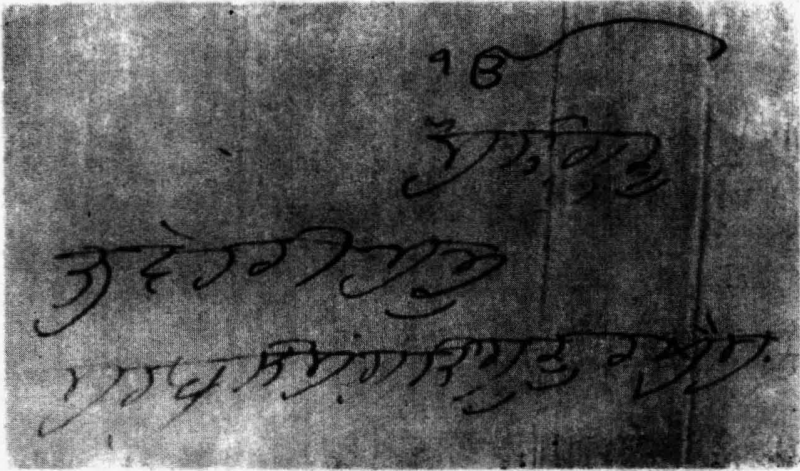
Observations:

1. The letter is again not addressed specifically to any one person or persons.
2. There is an order to the sangat that they should obey Bhai Batha.
3. The calligrapher's part of the Hukamnama is incomplete.
4. This hukamnama is also incomplete. It is torn at different places.

LETTER 23

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਧੁ ਭੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰੀ ਮੱਲ ਆਦਿ ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to Bhai Jawahar Mal, Sadanand & others, Sangat of Benaras

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਬੀ ਚੜ੍ਹ ਤੇਜ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਜਵੇਹਰੀ ਮਲੂ
ਸਰਬਤਿ ਸੰਕਟਿ ਕੁਰੂ ਰਖੇਕਾ

LETTER 23

In Guru Tegh Bahadur's handwriting

In the name of the Eternal Master

Jawahri Mal

The Guru will protect entire sangat

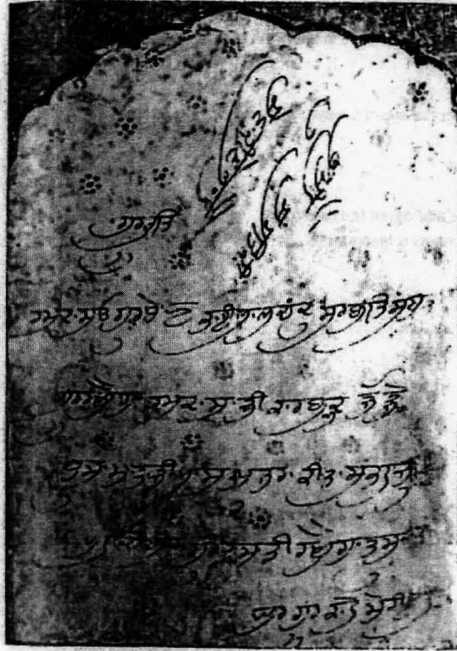
Observations:

- 1. The letter is addressed to Jawahri Mal**
- 2. The Hukamnama is incomplete**

LETTER 24

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਭਾਈ ਰਮਦਾਸ, ਉਕੁ ਸੇਠ, ਲਾਲ ਚੰਦ ਆਦਿ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to Bhai Ramdas, Ugarsen, Lal Chand and others

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ੴ
ਕਰਮ
ਕਰਮ
ਕਰਮ

ਗੁਰੂ ਸਤਿ ॥

ਰਾਮ ਦਾਸ ਉਕਰ ਸਿਣ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ
ਗੁਰੂ ਰਖੇਠਾ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕਾਰ ਬਣਦ ਜੋਠੇ
ਦੁਸ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਮੁਜਰਾ ਕੀਰਾ ਸਭ ਹਜੂਰ
ਪਹੁਚਿਆ ਗੁਰੂ ਦੁਸਾਣੀ ਰਖੇਠਾ ਦੁਸਾਣਾ
ਅਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੋ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ

[ਭਾਈ ਰਾਮ ਦਾਸ, ਉਕ੍ਰ ਸਿਣ ਆਇ
ਸਕਦੇਉ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ]

LETTER 24

In Guru Tegh Bahadur's handwriting.

In the name of the Eternal Master

Ramdas, Ugar Sain, Bhai Lal Chand, Guru will protect the entire sangat. Ramdas, you have presented a pair of bullocks to Mata Ji (Mata Gujri), we acknowledge that God will give you prosperity and happiness.

The Guru will protect the entire sangat.....

Happiness to the sangat.

This is time for sewa.

Observations:

1. The letter is addressed to 3 people
2. It is acknowledgement of a presentation of two bullocks to Mata Gujri.

LETTER 25

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਖ਼ੀ ਕੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ
ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ ਸੁਗਤਿ

LETTER 25

In the name of the Eternal Master

Part I—In the handwriting of Guru Tegh Bahadur

Part II—In the handwriting of a calligrapher.

The text of both parts is the same, it reads as follows:

It is the order of Sri Guru Tegh Bahadur Ji to Bhai Ugar Sain, God will bless the sangat and your wishes will be fulfilled. You are like Guru's son and head of all masands. This territory is controlled by you. Ramdas, Gurdita, Bhai Gurea, Bhai Kalyan Das had sent nine volunteers. Those who will be qualified we will let you know. Ramdas, your services are appreciated, and we trust you. God will give you prosperity and happiness.

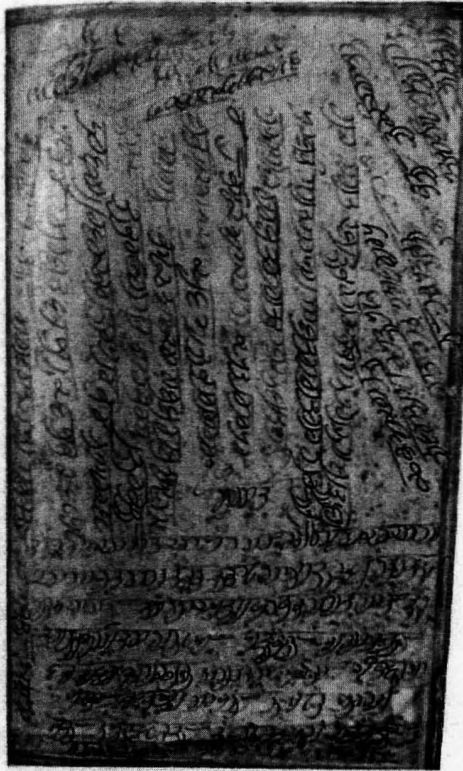
Observations:

1. The letter mentions three names: Ugar Sain, Ramdas, Gurdita, Gurea and Kalyan Das
2. There is a mention of Masands.

LETTER 26

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ
ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
ਇਸ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਇਸ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
.....(1).....

੧ ਦਿ ਵਰਕੁਸ਼ਿਰ

ਭਾਈ ਵਿਆਠ ਦਾਸ ਸਰੀ ਦਾਸ

ਨੋਟ: -- ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਖਤ ਕੁਝ ਵਿੱਥੇ ਮਿੱਥੇ ਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਜਿਹੀ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 26

In the name of the Eternal Master

Part I—In the handwriting of Guru Tegh Bahadur

God will bless the sangat, all desires will be fulfilled..... Recite Guru, Guru. Life will Prosper..... Bhai Dayal Das is Guru's son.....

Part II—In the handwriting of a calligrapher.

Bhai Dayal Das, Sati Das

The text is very difficult to be read. The words have been defaced.

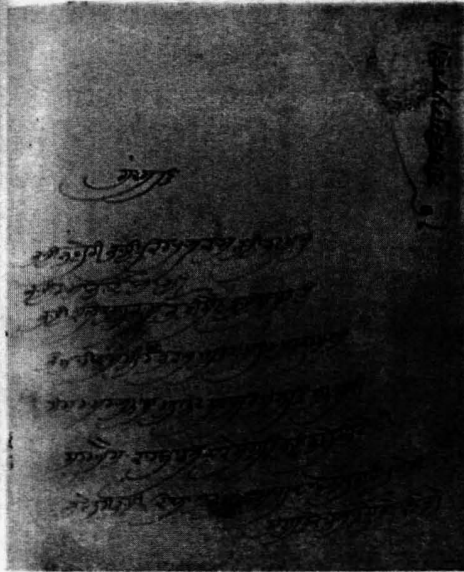
Observations:

1. The letter mentions three names: Bhai Dayal Das and Sati Das.
2. The words are quite difficult to read.

LETTER 27

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਬੀ ਕੁਰੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਕੁਰੂ ਸਤਿ

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰੀ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਭਾਈ ਜਟਮਲ
ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜਾਦੋ ਆਸੀ
ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ ਭੰਗੀ ਸੋਠ ਭਾਈ ਭਾਬੂ ਰਾਇ
ਭਿਖਾਰੀ ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਢਲ ਪਤਿ ਦਾਸ ਧੀਰਾ ਮਨ ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ
ਭੰਗਾ ਰਾਮ ਰਘੁਨਾਥ ਮਹਾਨੰਦ ਸ਼ਰਥਤਿ ਸੰਗਤਿ ਬਠਾਰਸ ਕੀ
ਕੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਕਾਰੰਧਾਰ ਲੋਚ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਭਾਈ ਜਵੇਹਰੀ ਨੋ ਏਈ
ਜਵੇਹਰੀ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸ ਪਹੁਚਾਵੇਗਾ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੇਗੀ
ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਕੁ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੈ

੧੯ ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿ ॥

LETTER 27

Gurusat

(There is One God who is Immortal and who is the master of all the treasures)

Bhai Jwaheri, Bhai Kirpal Das, Bhai Jatmal,

Bhai Rama, Jado Asi

Bhai Kalyan Das Bhoti, Seth Bhai Bahu Rai,

Pikhari Das, Maharaj, Dalpat Das, Hira Man, Durga Das,

Ganga Ram, Raghu Nath, Mahanand - all congregation from Benaras.

God will protect you depending on your businesses, give offerings to Jwaheri.

Bhai Jwaheri will give it to Dayal Das who will bring it to us.

God will bless the Sangat with prosperity and happiness.

Observations:

1. The letter is addressed to the Sangat (congregation of Benaras)
2. This Hukamnama is supposed to be written on Guru's way to the East.

LETTER 28

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਖਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ
(ਬੀ ਕਰੁ ਭੋਲਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਸੂਬਾ ਬਨਾਰਸ ਤੇ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸਿਕਤਿ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਬੀ ਕਾਰੂ ਰੋਗ ਖਹਾਦੁਰ ਜੀ)

ਦਾਸ ਕਦੇ ਸੰਕੀਰਤ ਕਾਰੂ ਭਾ
ਦੁਕਮ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਆਰੀ
ਮਿਸ ਮਿਸ ਪਾਸ ਕਾਰੂ ਕੇ ਨੀਕਰ
ਕੀ ਕਉਮੀ ਕੇ ਕਾਰ ਭੇਟ
ਸਭ ਭਾਈ ਕਿਸਾਨ ਦਾਸ
ਪਾਸ ਪਦਾਰਾਣੀ ਸੰਕੀਰਤ ਕੇ ਦੁਸਲਾ
ਕਿਰਿ ਕਾਰੂ ਭਰਕਨਿ ਕਰੇਗਾ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰ ਮਲ ਮਸੇਦ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾਸ ਭਾਈ
ਜਟ ਮਲ ਭੋਰੀ ਸੇਠ ਭਾਈ ਬਲਿਆਨ ਮਲ ਭਾਈ ਮਹਾਨੰਦ
ਭਾਈ ਕਾਰੂ ਰਧੰਦ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਭਾਈ ਡਿਬਾਰੀ ਭਾਈ ਦ-
ਲਪਤ ਦਾਸ ਭਾਈ ਰਾਮਾਨੰਦ ਭਾਈ ਮਾਨ ਜੀ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ
ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਭਾਈ ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸਨ ਭਾਈ ਛੁਟ ਮਲ ਭਾਈ ਮਨੀ
ਰਾਮ ਸਰਬਤ ਸੰਕੀਰਤ ਬਨਾਰਸ ਕੀ ਬਨਾਰਸ ਕੇ ਸੂਰੇ ਕੀ ਕਾਰੂ
ਸੰਕਤ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਪਿਛੇ ਕਾਰ ਭਾਈ ਦਿਆਲ
ਦਾਸ ਪਾਸ ਭੋਜੀ ਕੀ ਸਭ ਹਸੂਰਿ ਪਕੂਚੀ ਭਾਈ ਦਿਆਲ/

ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਾਂਗ ਸੰਜੇ ਪਾਇਓ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵਟਟ
ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਂਦ ਤਕ ਆਧਾਰਾ ਹੈ।

LETTER 28

Ek Ongkar Satguru

(There is One god who is immortal)

Bhai Jawaharlal Massand, Bhai Kirpal Das,
Bhai Jat Mal Bhoti, Seth Bhai Kalyan Mal, Bhai Mahanand,
Bhai Babu Rai, Bhai Maharaj, Bhai Bhikhari,
Bhai Dalpat Das, Bhai Ramanand, Bhai Maan Ji, Bhai Maan Singh,
Phago Shah, Bhai Balkishen, Bhai Chhutmal, Bhai Maniram—the sangat of Benaras
and the state of Benaras.

Guru will fulfil all your wishes.

Lat time offerings were sent through Bhai Dayal Das, which we acknowledge to have received.

Bhai Dayal Das is the obedient servant of the Guru. In future all offerings should also be sent through him.

Guru will bless the livelihood of the Sangat.

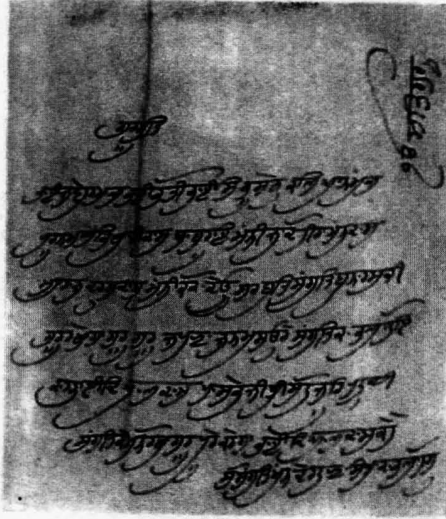
Observations:

1. This letter like the last one is also torn from the right hand side and thus the message is not complete.
2. It praises the services and honesty of Bhai Dayal Das.

LETTER 29

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਈ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੁੱ

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ॥

ਭਾਈ ਜਵੇਹਰ ਮਲ ਭਾਈ ਚੰਡੀ ਭਾਈ ਸਿੰਘ ਸੇਨੁ ਕਲਿਆਣੁ ਮਲ
ਪੂਰਨ ਮਲ ਤਿਖਾਣੀ ਦਾਸ ਬਾਬੂ ਰਾਇ ਮੰਨੀ ਸਾਏ ਚੀਰਾ ਮੰਨ ਦਾਸ
ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ ਮੰਨੀ ਕੋਕਾ ਏਉ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਕੀ
ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਸਨਮ ਜਉਰੇ ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਇ
ਕਾਰ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸ ਚੋਜੀ ਥੀ ਜੋ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੀ
ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਕਹੇ
ਜੋ ਸੰਗਤਿ ਮੰਨਏ ਰਹਣਾ ਸਿਆ ਕਾ ਭਲਾ ਹੋਯੁ

ਨੋਟ—ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਸੱਚੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਕੁਝ ਲਿਖਤ ਵਾਲਾ ਪਤਾ ਲਿਖਿਆ
ਚੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਰਕੇ ਇਹ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

LETTER 29

Gurusat

(There is One God who is immortal)

Bhai Jawahar Mal, Bhai Bothi, Bhai Simbhu, Seth Kalyan Mal,

Puran Mal, Bhikhari Das, Babu Rai, Mani, Jadoh, Hira, Maan Das, Maharaj Durga Das, - the
Sangat of Benaras

Guru will protect you. Recite the name of God, your life will be transformed and sangat will
be blessed.

Offerings sent through Dayal Das have been received.

Wishes of the sangat will be fulfilled.

Whatever Dayal Das says, so do accordingly and you all will be blessed.

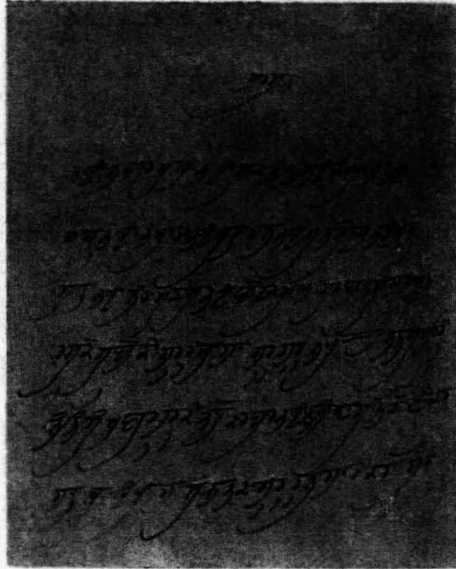
Observations:

1. This letter is also torn from the right hand side and thus it is also incomplete.
2. It is again in praise of Bhai Dayal Das for his services and honesty.

LETTER 30

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਢੂ ਭੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਮੱਲ, ਸਦਾਨੰਦ ਆਦਿ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to Bhai Jawahar Mal, Sadanand & others, Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਸਭਿ

ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਮਲ ਭਾਈ ਸੁਦਾਨੰਦ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲਾ ਭਾਈ
ਬਾਬੂ ਭਾਈ ਭਿਖਾਰੀ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਭਾਈ ਮਾਣ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਭਗੂ
ਜਾਹ ਭਾਈ ਸੇਰਾਮ ਦਾਸ ਭਾਈ ਛਟੇ ਕਮਲ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਬਨਾ-
ਰਸ ਕੇ ਸੁਭੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਉਰੇ
ਜਿਨਿ ਸਿਖ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪੈ ਕਾਰਕਾਰ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਨੇ ਦੇਣੀ ਦਰ-
ਗਾਹ ਸਾਇ ਪਵਾਕੁ ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਗੁਰੂ ਰੁਕਗਾਰ ਕਰੇਗਾ

ਨੋਟ : ਦੂਜੇ ਵੰਨੇ ਪਿੰਨ ਪਰ ਇਹ ਲਿਖਤ ਹੈ : "ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਮਲ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਕੇ ਸੁਭੇ ਕੀ" (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 30

Gurusat

Bhai Jawahar Mal, Bhai Sadhanand, Bhai Kirpala,
Bhai Babu, Bhai Bhikhari, Bhai Maharaj, Bhai Maan Singh, Bhai Phago Shah,
Bhai Jairam Das, Bhai Chatehkamal - the congregation of the state of Benaras.

Guru will protect you.

Recite the name of the Guru and the life will improve.

The Sikhs who believe in Waheguru, they give their donation to Dayal Das. It will be accepted in the court of God and God will improve their earnings.

Observations:

1. On the other side of the letter, it is written as: 'Bhai Jawaharmal - the congregation of the state of Benaras'

LETTER 31

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਭਾਈ ਉੱਕਰ ਸਿੰਠ, ਰਾਮਦਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to Bhai Ramdas, Ugarsen, and others

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਬੀ ਕੁਰੂ ਰੋਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ
ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ
ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ
(ੴ) ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕੁਰੂ ਸਤਿ ॥

ਰਾਮ ਦਾਸ ਉਕਰ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਲਾਲ ਚੰਦ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ
ਕੁਰੂ ਰਖੈਗਾ ਕਾਰ ਬਾਰ ਠੇਕੇ ਸੇਵਾ ਸੁਭਾਵਲ ਕਾ ਭਿਅ
ਬਲਦ ਵੁਕਮਾਇਸ ਕੇ ਸਰਗਤਿ ਸੰਗਤਿ ਠੇਕੇ ਦੀਵਾਲੀ
ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਆਵਣਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰੇਗੇ
ਕੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਮੰਨਣਾ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਜੁਤੀ ਹੋਕ
(ਸਿਖਾ ਪੁਤਾ) ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਢੇਣਾ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕਾਰ ਬਾਰ ਕਮੁਦਾਸ

ਨੋਟ:—ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿਛ ਸਕਦੇਉ ਕੀ
ਸੰਗਤਿ ਭਾਈ ਉਕਰ ਸੇਵਾ, ਰਾਮ ਦਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ ਹੈ । (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 31

Gurusat

Ram Das, Ugar Sain, Bhai Lal Chand—the whole sangat

God will protect you.

Come to Mata Ji (mother) with six oxen at the festival of Diwali.

Mata Ji will give you the orders and accept that as the order of the Guru. Sangat will prosperous.

Send offerings through Ram Das and Lal Chand.

God will bless sangat's earnings.

The house of Ram Das is the house of the Guru and Guru is very pleased with his services.

Observations:

1. This letter is for the residents of the village of Jagdeo.

LETTER 32

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਮ

Addressed to the Sangat of Benaras

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਤੇਕ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਕੁਰੂ ਸਿਰਿ ॥

੧ ਓ ਸਿਰਿਕੁਰੂ

ਭਾਈ ਜਥੇਹਰੀ ਮਲ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ ਮੰਨ ਭਾਈ ਕਿਰਪਾਲ
ਦਾਸ ਭਾਈ ਬਾਬੂ ਰਾਇ ਭਾਈ ਤਿਖਾਰੀ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਭਾਈ
ਰਮਾ ਬਿਗਹ ਮਲ ਮੰਨ ਜੀਉ ਸਰਬਰਿ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਕੀ
ਕੁਰੂ ਬਖੇਰਾ ਭਾਈ ਇਆਲ ਦਾਸ ਪਾਸ ਕਾਰ ਭੋਜੀ ਕੀ
ਸਭ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁਚੀ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਹੁਚੀ ਹੋਈ ਆਯੋ ਕਾਰ
ਕੋ ਠੋਕਣਾ ਭਾਈ ਇਆਲ ਦਾਸ ਕਰੇ ਸੰਗਤਿ ਕੁਰੂ
ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਕਰਿ ਮੰਨਣਾ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮਨੋਰਥੁ ਕੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ

ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਜੱਜੇ ਪਾਜਿਓ ਨੁਭ ਹਿੰਸਾ ਵਟਣ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਕ
ਅਪੁਰਾ ਹੈ ।

LETTER 32

Gurusat

(There is One God who is immortal)

Ek Ongkar Satguru

Bhai Jwaheri Mal, Bhai Kalyan Man, Bhai Kirpal Das,
Bhai Babu Rai, Bhai Bhikhari, Bhai Maharaj,
Bhai Rama, Bhighemal, Maan, Jeo - the congregation of the state of Benaras.

The Guru will protect you.

The collections sent through Bhai Dayal Das have been received.

The sangat will prosperous.

Accept the orders of Dayal Das as the orders of the Guru.

The wishes of the sangat will be fulfilled.

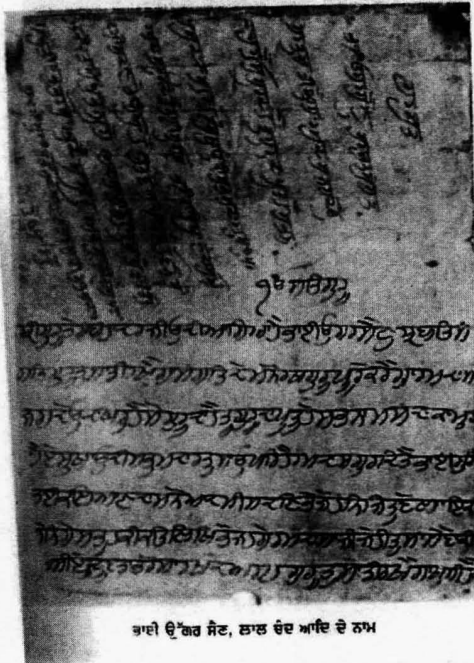
Observations:

1. This letter is also incomplete, due to a part missing on the right hand side.

LETTER 33

Hukamnama Guru Tegh Bahadur

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

Addressed to Bhai Ugarsen, Lal Chand and others

੨੦ (ਦ)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੯

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)

ਬਹੁ ਸਰ

ਭਾਈ ਉਗਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤ

ਬਹੁ ਕੁਸ਼ਲੀ ਰਹਿਕਾ ਰਾਮਦਾਸ ਜਗਦੇਉ

ਦਾ ਘਰ ਦੇ ਸੁ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸਾਨਾ

ਮਸੰਦਾ ਰਾ ਮੁਹਰੀ ਦੇ ਭੈ ਸ ਚਾਉ ਵੀ ਸਰ ਮਦਰ ਰਾਸ ਉਪਰ ਹੈ

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰਦਿਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿਤੇ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ ਰਾਸ ਤੋਂ

ਆਦਮੀ ਸਦਕ ਭੰਜਿਯਾ ਹੈ ਜਿਤਨੇ ਕਾਇਦ ਹੋਯੋ ਜੋ

ਚਲੀਯੋ ਕਿਸੇ ਫੌਜਗੋ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਜੋਹੀ ਦੁਸਾ ਜੋਕਾ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਇਨ੍ਹੇ ਵੀ ਚਾਹਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖਦੇ ਆਸ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਆਪਣਾ

ਆਦਮੀ ਮੁਹਰੀ ਵੇ ਜਿਸਦੇ ਹਰਦਾ ਦੇ ਸਦਾਕ ਵੀ ਸਰ ਮਦਰ

ਤੇ ਉਪਰਿ ਹੈ

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀਉ ਦੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਉਗਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤ
 ਗੁਰੂ ਕੁਸ਼ਲੀ ਰਹਿਕਾ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਰਾਮਦਾਸ
 ਜਗਦੇਉ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੈ ਤੁ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਸਭਨਾ ਮਸੰਦਾ ਕਾ ਮੁਹਰੀ
 ਹੈ ਏਸ ਥਾਉਂ ਦੀ ਸਭ ਮਦਰ ਦੁਸਾ ਉਪਰਿ ਹੈ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰਦਿਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿਤੇ
 ਭਾਈ ਕਲਿਆਣ ਰਾਸ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਸਦਕਿ ਭੇਜੇ ਹਨਿ ਜਿਨ੍ਹੇ ਲਾਇਕ
 ਹੋਨਿਗੇ ਸਰ ਹਕੀਕਤਿ ਕਿਸੇ ਫੌਜਗੋ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਜੋਹੀ ਦੁਸਾ ਜੋਕਾ ਕੀਤੀ ਹੈ
 (੩)ਸੀ ਇਦੁ ਵਛਾ ਭਰੋਸਾ ਰਖਦੇ ਆਸ ਗੁਰੂ ਕੁਸ਼ਲੀ ਰਹਿਕਾ ਖੁਸੀ ਹੈ
 ਨੋਟ-ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਗਦੇਉ ਰਾਮ ਦਾਸ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਉਗਰ ਸਿੰਘ,
 ਰਾਮ ਦਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਥਾਰਤ ਪਤ੍ਰਕ ਤੋਂ ਪਤਾ
 ਚਕਦਾ ਹੈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 33

Gurusat

Part I

Bhai Ugar Sain and other members of Sangat, Guru will protect you. The house of Ram Das Jagdeo is the house of the Guru. He is like the Guru's son and the head of the massands.

God is one who is immortal.

Part II

It is an order of Guru Tegh Bahdur to Bhai Ugar Sain,

And the members of the sangat, Guru will protect you and you wishes will be fulfilled.

The house of Ram Das Jagdeo is the house of the Guru who is like Guru's son and he is the head of the massands. You have to protect this house.

Ram Das has sent messages to Bhai Guriye, and Bhai Kalyan Das.

They will write back the truth. The services of Ram Das are accepted. Guru has

Trust in you and will bless you with happiness.

Observations:

1. Both letters are identical in text and may have been written at different times.
2. But the handwriting of both is different. It is possible that one was written by the Guru and the other by one of his scribes.

OVERVIEW OF EPISTLES

GURU GOBIND SINGH JI

LETTER NO.	DATED/UNDATED	DESTINATION SANGAT	NAMES OF THE ADDRESSEES	DEMAND OF GOODS/MONEY	INSTRUCTION TO COME	FESTIVAL	MASSAND
1	Undated	X	Meher Chand Rupa	X	√	X	X
2	Undated	X	Meher Chand Rupa	Grazing of horses, mares & bullocks	X	X	X
3	Dated 1748 B.K. 1691 A.D.	X	Bhai Gurdas	Rs. 4	X	Diwali Vaisakhi	X
4	Undated	X	Ramdas & Ugarsan	Pair of Bullocks	X	X	X
5	Undated	X	Ramrai/Lado	X	X	X	X
6	Dated 1749 B.K. December 1692 A.D.	X	Bhai Gurdas	Cane	X	X	X
7	Dated 1750 B.K. 1694 A.D.	X	Sangtia	Small Canon	X	X	X
8	Dated 1750 B.K. 1693 A.D.	Machiana	X	80 tola gold	Come equipped with weapons	X	X
9	Dated 1753 B.K. 1696 A.D.	X	Bhai Tiloka Bhai Rama	Offering	√	X	X
10	Dated 1753 B.K. 1696 A.D.	X	Sukhia, Mukhia etc.	One camel guns	√	X	X
11	Dated 1755 B.K. 1698 A.D.	X	Mohkam Singh Sati Das	100 tola gold	X	X	X
12	Dated 1755 B.K. March 1699 A.D.	Machivara	X	1 tola gold	X	X	Not to masand
13	Dated 1755 B.K. October 1699 A.D.	Naushera Punua	X	1 tola gold	√	Diwali	X
14	Dated 1756 B.K. 1699 A.D.	Sarandeo	X	2 tola gold	√	Diwali	X
15	Dated 1756 B.K. February 1699 A.D.	Patan Farid	X	1.5 tola gold Rs. 19 3 Turbans	√	Vaisakhi	X
16	Dated 1757 B.K. 1700 A.D.	Patan Farid	X	1 tola gold	√	Holi	X
17	Dated 1757 B.K. November 1700 A.D.	Naushera Panua	X	1 tola gold	Dressed with weapons	X	X
18	Dated 1758 B.K. 1701 A.D.	X	Mehr Chand	1 tola gold	Come equipped with weapons	X	Not to Socialise

19	Dated 1757 B.K. November 1700 A.D.	Dasua	X	1.5 tola gold	Come equipped with weapons	Holi	Not to Socialise
20	Dated 1758 B.K. 1701 A.D.	X	Mehr Chand Peshkar	Rs. 25 hundi	Come equipped with weapons	X	Not to Socialise
21	Dated 1759 B.K. 1702 A.D.	X	Mehr Chand Dharam Chand	Rs. 101	X	X	Not to Socialise
22	Dated 1761 B.K. 1704 A.D.	X	Subhag Singh	Offerings	X	Vaisakhi	X
23	Dated 1771 B.K. 1704 A.D.	X	Bhachittar Singh Uday Singh	Offerings Collections	X	X	X
24	Dated 1758 B.K. February 1702 A.D.	X	Pirag	X	5 tola gold Collections	X	X
25	Dated 1758 B.K. 1702 A.D.	Naushera Panua	X	1 tola gold	Come dressed with weapons	X	Not to Socialise
26	Dated 1762 B.K. 1705 A.D.	Cholae	X	Rs. 20	Come dressed with weapons	X	Not to Socialise
27	Dated 1762 B.K. 1705 A.D.	X	Nabi Khan Ghani Khan	X	X	X	X
28	Dated 1763 B.K. October 1706 A.D.	Brars	Bhai Rupa	3 bulls	Come and join the Guru	X	X
29	Dated 1764 B.K. 1707 A.D.	Thaul	X	2 tola gold Rs. 40	Come dressed with weapons	X	X
30	Dated 1764 B.K. 1707 A.D.	Khara	X	1 tola gold Rs. 20	Come dressed with weapons	X	X
31	Dated 1765 B.K. 1708 A.D.	Benaras	X	Rs. 40	X	X	X
32	Undated	X	X	Dhanraj Mehta Sindhi	Offering 2 canons	X	X
33	Dated 1765 B.K. 1708 A.D.	Eastern Patna	X	X	X	X	X

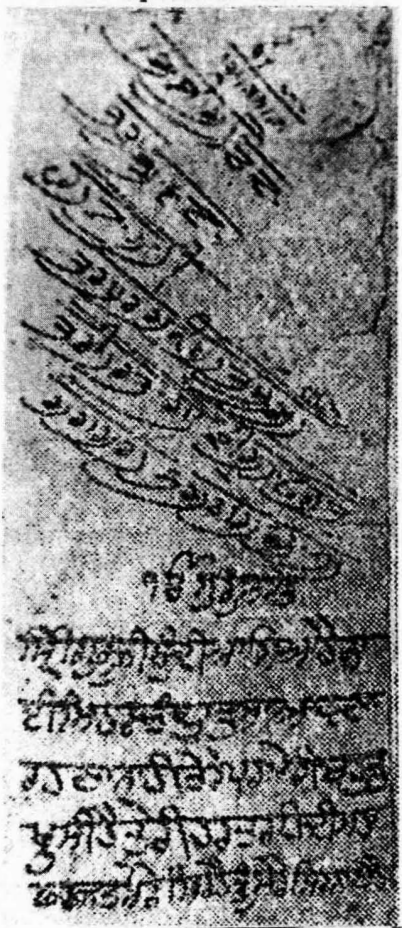
HUKAMNAMA

GURU GOBIND SINGH JI

LETTERS

LETTER 1

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਰੂਪੇ ਕੇ ਜੋਗੁ
"...ਤੁਸਾ ਆਵਣਾ ਰਹਣਾ ਲਾਗੀ..."

[ਘਿੱਠ ਭਾਈ ਰੂਪੇ ਕੇ (ਕਾਮ)]

Hukamnama to Bhai Meher Chand Rupa to come and meet the Guru. (not dated)

[ਕੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ਭਾਈ ਮਹਿਰ ਚੰਦਾ
ਕੁਸਾਂ ਆਵਣਾ ਰਹਣਾ
ਨਾਹੀਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ
ਖੁਸੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਹਰ
ਤਰਹਿ ਦੀ ਮੁਹਾਬਜ਼ਤ
ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨਾਲ ਹੈ

ੴ ਕੁਰੂ ਸਹਿ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀਓ ਦੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਭਾ
ਈ ਮਹਿਰ ਚੰਦ ਕੁਸਾਂ ਆਵਣਾ
ਰਹਣਾ ਨਾਹੀਂ ਡੇਰੇ ਪਰ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ
ਖੁਸੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਹਰ ਤਰਹਿ ਦੀ ਮਹਾ
ਬਜ਼ਤ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਹੈ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨਾਲ ਹੈ

LETTER 1

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Meher Chand Rupa to come and meet the Guru. The letter is not dated.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Bhai Meher Chand you should come. My blessings are with you and your security is my responsibility.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Gurusat

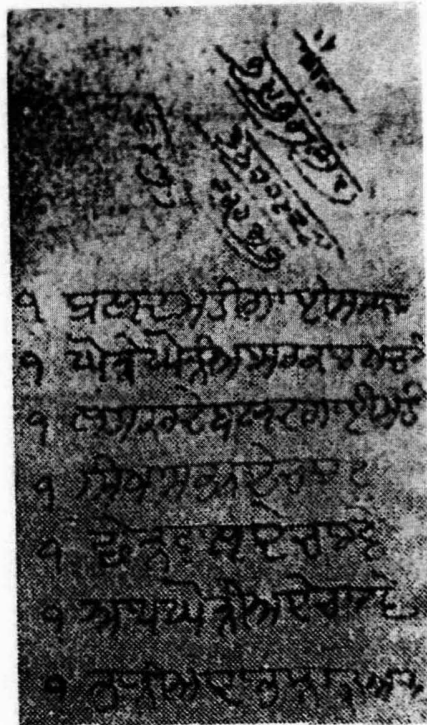
It is the order of the Guru that you come and your security is Guru's own responsibility.

Observations:

1. The letter is addressed to only Meher Chand Rupa.
2. It is an order of the Guru to Meher Chand.
3. It contains an undertaking by the Guru for the safety of Meher Chand.

LETTER 2

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਰੁੱਕਾ ਭਾਈ ਰੁਪੇ ਕਿਆਂ ਜੋਗੁ
 "ਘੋੜੇ ਘੋੜੀਆਂ ਬਲਦ ਚਰਨ ਦੇਣੇ ਸੰਬੰਧੀ"

[ਪੜ੍ਹੇ ਭਾਈ ਰੁਪੇ ਕੇ ਵਿਚ]

Hukamnama to Bhai Rupa regarding grazing of horses,
 mares and bullocks. (not dated)
 (preserved in the village of Bhai Rupa)

ਜਕਨੋ ਮਸੰਦਹ
ਤੁਸਾਂ ਚਰਣ ਦੇਣਾ

੧. ਬਲਦ ਮਹੀਂ ਗਾਈਂ ਸਰਕਾਰ
੧. ਘੋੜੇ ਘੋੜੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਖਚਰ
੧. ਲਸਕਰ ਦੇ ਬਲਦ ਗਾਈਂ ਮਹੀਂ
੧. ਸਿਖਾ ਸਕਨਾ ਦੇ ਚਾਰਣੇ
੧. ਫਿਰ ਵਾਲਾ ਦੇ ਚਾਰਣੇ
੧. ਆਪ ਘੋੜੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰਣੇ
੧. ਗਾਈਆਂ ਦਾ ਭਾਝਾ ਜੋ ਆਣ

LETTER 2

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Rupa regarding grazing of horses, mares and bullocks. This letter is not dated and is preserved in the village of Bhai Rupa.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Masand Jagnai, let the animals graze in the fields.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

- There are bullocks, buffalos' and cows .
- There are horses and mares
- There are hordes of bulls and cows
- Let all of them graze
- Calculate the total cost of grazing

Observations:

1. Letter contains instructions to Rupa Chand for masand Jagnai.
2. It also has instructions regarding grazing and expenditure on horses, mares and bullocks.
3. It has instructions to write the full expenditure on the above activities.

LETTER 3

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੋਗੂ
 [ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਦੇ ਸੰਮਤ ੧੭੪੮, ੧੭ ਜਨਵਰੀ ੧੬੯੨ ਈ.]
 "...ਕਾਰ ਜੰਗਤਿ ਲੈ ਆਵਣਾ..."

[ਸ੍ਰੀ ਦਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਵਿਚ]

Hukamnama to Bhai Gurdas regarding 'Karsangat' dated
 Magh Sudhi 9, 1748 B.K., 17th January 1692 A.D.
 (Preserved in Harimandir Sahib - Patna)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਖਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੯, ਸਿਮਰ ੧੭੭੮ ਬਿ.
੧੭ ਜਨਵਰੀ ੧੯੯੨ ਈ.

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਭਾਰੀ ਗੁਰਦਾਸ ਸਰਬਤ ਸਿਰਭ ਗੁਰੂ ਰਖੰਗਾ
ਸਰਬਤ ਸਿਰਭ ਲੈ ਆਵਣਾ ਜੇ ਸਿਖ ਆਵੰਗੇ ਸੇ
ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੇ ੧੮

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ
ਸਰਬਤ ਸਿਰਭ ਗੁਰੂ ਰਖੰਗਾ ਕਾਰ ਸਿਰਭ ਲੈ ਆ
ਵਣਾ ਜੇ ਸਿਖ ਆਵੰਗੇ ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੇ

ਸਿਰੀ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੯ ਸਿਮਰ ੧੭੭੮

- ੧) ਮੋਢੇ ਨੇ ਦੇਣੇ :
- ੨) ਦੀਵਾਲੀ ਕੇ :
- ੩) ਚਿਸੇਏ ਕੇ :

ਹੁਕਮ ੩

LETTER 3

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Gurdas regarding 'Karsangat' dated Magh Sudhi 9, 1748 B.K., 17th January 1692 A.D. This letter is preserved in Harimandir Sahib—Patna.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru

Bhai Gurdas and the sangat, Guru will bless you. Come together and those who come will be glorified.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru that Bhai Gurdas come with sangat and those who come will be blessed.

Dated Magh Sudhi 9, 1748 B.K., 17th January 1692 A.D.

Give Rs. 4 to masand

Give Rs. 2 for Diwali

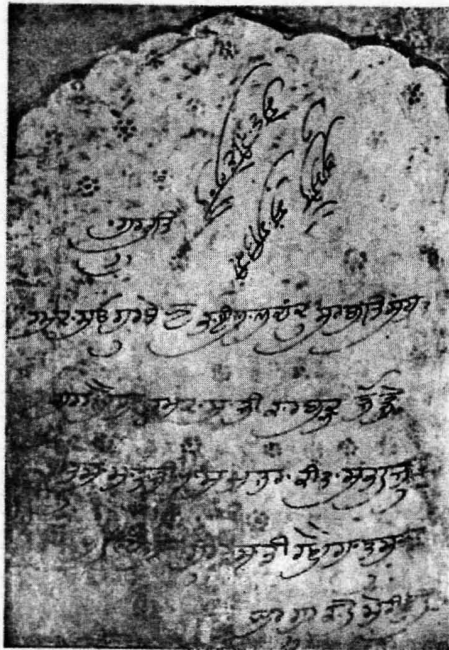
Give Rs. 2 for Vaisakhi.

Observations:

1. There are instructions to give donations for different festivals.
2. It recognises the celebration of festivals of diwali and vaisakhi.
3. It also recognises the services of masands.

LETTER 4

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਰਮਦਾਸ ਉਗਰ ਸੇਠ ਜੋਗ
 "...ਕਾਰ ਥਲਦ ਜੋਰੇ ਤੁਸਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਮੁਜਰਾ ਕੀਤਾ ਸਭ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚਿਆ..."

[ਸਿੱਖ ਬਿਫਰੋਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ]

Hukamnama to Ramdas Augarsehn regarding the delivery of
 pair of bullocks to Mata Ji.
 (was preserved in Sikh library Amritsar)

[ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਮਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ੧੦]

ਸੁਰੀ ੭ ਸਿਖਿਰ ਕੀ
ਸੇਵਾ ਕੀ ਚਿਠਾ ੭ ।

ਕੁਰੂ ਸਤਿ

ਰਮਦਾਸ ਉਕਤਸੇਟ ਭਾਲੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤ
ਕੁਰੂ ਕਪੋਲਾ ਰਮਦਾਸ ਜੀ ਕਾਕ ਕਲਕ ਜੋਰੇ
ਕੁਸ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਮੁਸਰਾ ਕੀਤਾ ਸਭ ਹਜੂਰ
ਪਹਿਚਿਆ ਕੁਰੂ ਕੁਸਭੀ ਕਪੋਲਾ ਕੁਸਭਾ
ਘਰ ਕੁਰੂ ਕਾ ਹੇ ਸੇਰੀ ਬਹੁਰ

LETTER 4

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Ramdas Ugar Sain regarding the delivery of a pair of bullocks to Mata Ji. This letter was preserved in Sikh library Amritsar before 1984.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Blessings to the congregation. It is time for the sewa (selfless service).

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Gurusat

Bhai Ramdas Ugar Sain, Bhai Lal Chand and all sangat, Guru will bless you. Ramdas Ji your donation of pair of bullocks has reached Mata Ji.

Guru will protect you.

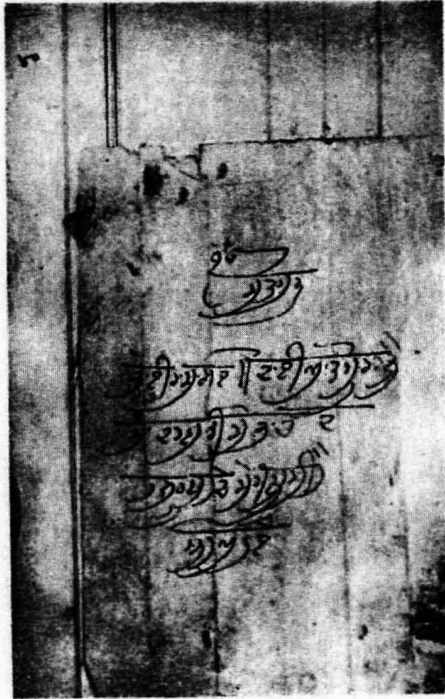
Guru's house is your house.

Observations:

1. Letter is addressed to Bhai Ramdas Ugar Sain, Bhai Lal Chand.
2. It is an order to deliver a pair of bullocks (probably for farming) to Mata Gujri.

LETTER 5

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਤੇ ਦਾਈ ਲਾਡੋ ਦੇ ਨਾਮ

[ਗੁ. ਸੈਣੀ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨਾ ਵਿਚ ਸੁਰਖਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
80ਵੇਂ ਪੰਤਰੇ ਉੱਤੇ ਚਮਖਾ ਹੈ]

Hukamnama to Bhai Ramrai and midwife Lado
(preserved in Gurudwara Maini Sangat - Patna Sahib)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ੴ ਸਤਨਾਮੁ

ਭਾਈ ਰਾਮਰਾਇ ਢਾਈ ਲਾਡੇ ਕ੍ਰਮੁ ਰਖੈ
ਗਾ ਦਰਬਾਰੀ ਸੰਗਾ ਵੈਦ
ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚੇ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ
ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਏ

LETTER 5

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Ramrai and midwife Lado. This letter is preserved in Gurudwara Maini Sangat - Patna Sahib.

Ek Ongkar Satguru

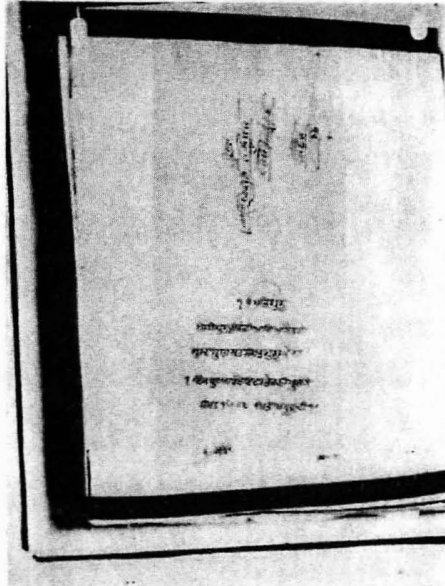
Bhai Ramrai, midwife Lado, Guru will protect you. Soba Chand has reached. I am happy that he is here.

Observations:

1. It is a very short letter.
2. There are hardly any details to be mentioned.

LETTER 6

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੋਗੂ
[ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੦, ਸੰਮਤ ੧੭੪੯ ਬਿ., ੨੫ ਦਸੰਬਰ, ੧੬੯੨ ਈ.]
"...ਇਕ ਬੁਲਗਾਰ ਬੰਦਿਆਰ ਭੇਜਣੀ..."

[ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ ਵਿਚ]

Hukamnama to Bhai Gurdas to deliver strong and flexible cane
dated Asu Vadi 10 1749 B.K., 25th December 1692 A.D.
(preserved in Harimandir Sahib - Patna)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੦, ਸੰਮਤ ੧੭੪੯ ਬਿ.
੨੫ ਦਸੰਬਰ ੧੬੯੨ ਈ.

[ਬੁੱਠੀ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]
੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ
ਗੁਰੂ ਰਵੇਗਾ ਬੰਦਿਆਰ ਭੋਜਣੀ
ਖੁਸੀ ਹੈ

[ਲਿਖਾਲੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ
ਗੁਰਦਾਸ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਵੇਗਾ
੧ ਦਿਕ ਬੁਲਗਾਰ ਬੰਦਿਆਰ ਭੋਜਣੀ ਖੁਸੀ ਹੈ
ਸੰਮਤ ੧੭੪੯ ਸਿਰੀ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੦
੨) ਸੇਵਕੇ ਨੰ

ਹੁਕਮ ੪

LETTER 6

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Gurdas to deliver a strong and flexible cane. The letter is dated Asu Vadi 10 1749 B.K., 25th December 1692 A.D. This letter is preserved in Harimandir Sahib-Patna.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru

Bhai Gurdas and sangat, Guru will protect you. Send a strong and flexible cane.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru

It is the order of the Guru to Bhai Gurdas and sangat, Guru will protect you send a strong and flexible cane.

Dated Bikrami 1749 Asu Vadi 10. Give it to masand.

Observations:

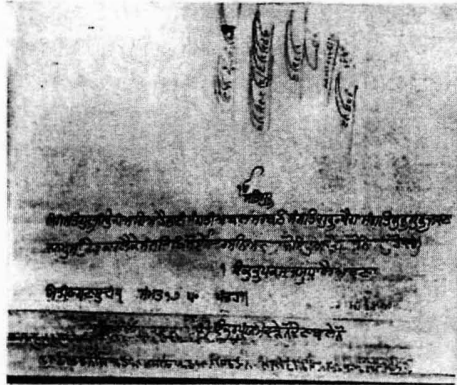
1. The demand is of a very peculiar type of cane.
2. Instruction to deliver it to masand proves the authority of the masand.

LETTER 7

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਜੋਗੂ

[ਫਗਣ ਸੁਦੀ ੫, ਸੰਮਤ ੧੭੫੦, ੧੯ ਫਰਵਰੀ ੧੬੯੪]

"...ਸੰਗਤਿ ਬਿਸੇਦੇ ਨੋਂ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ...
ਇਕ ਰੁਪਕ ਸਾਜ ਸੁਧਾ ਲੈ ਆਵਣਾ..."

[ਗੁ. ਅਹੀਆ ਗੰਜ ਲਖਨਊ]

Hukamnama to Bhai Sangtia regarding delivery of a small canon
dated Fagan Sudhi 5 1750 B.K., 19th February 1694 A.D.
(preserved in Ahia Ganj – Lucknow)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਫੌਕਟ ਸੂਦੀ ੫, ਸੰਮਤ ੧੭੫੦ ਬਿ.
੧੯ ਫਰਵਰੀ, ੧੬੯੮ ਈ.

[ਕੁਇ ਜੀ ਈ ਲਿਖਤ]
ਇਕ ਦੁਪਕ
੧੯ ਗੁਰੂ ਸਤ
ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਕਾਰ ਸੰਗਤ
ਨੂੰ ਆਵਣਾ ਸੁਧੀ ਹੈ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਗੁਰੂ ਸਤ

ਮਿਤੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਬਾਲਾ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ
ਗੁਰੂ ਰਖੈਗਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ
ਜਨਮ ਸਉਰੇਗਾ ਕਾਰ ਲੇ ਕੇ ਸੰਗਤਿ ਬਿਸੇਏ ਨੂੰ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਜੋ ਆਵੇਗਾ
ਸੋ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਵਗੁ
੧ ਇਕੁ ਦੁਪਕ ਸਾਸ ਸੁਧਾ ਨੂੰ ਆਵਣਾ
ਮਿਤੀ ਫੌਕਟ ਸੂਦੀ ੫ ਸੰਮਤ ੧੭੫੦ ਪੰਜਾਹ

LETTER 7

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Sangtia regarding delivery of a small canon. The letter is dated Phagan Sudhi 5 1750 B.K., 19th February 1694 A.D. This letter is preserved in Ahia Ganj—Lucknow.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Gurusat

Bhai Sangtia bring donations and come along with sangat. It is the pleasure of the Guru.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru

It is the order of the Guru geo to Bhai Sangtia, Bala and all sangat, Guru will protect you. Recite the name of the Guru.

Your life will prosperous. Bring the donations and come on Vaisakhi. Those

Sikhs who will come will be blessed.

Bring one canon which is in good working order.

Dated Phagan Sudhi 5 1750 B.K., 19th February 1694 A.D.

Observations:

1. There is an unusual demand for bringing a canon.
2. This could be the first letter to the people of Lucknow.

LETTER 8

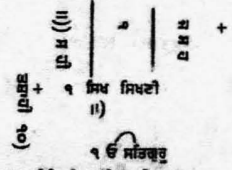
ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਬਹੁ ਕੰਬਿਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਮੱਛਿਆਣਾ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to sangat of Machiana regarding sending 1 tola of gold by hundi and to come equipped with weapons and not to give anything to the massands. dated Katak 1750 B.K., 1693 A.D.

ਚੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤ ਮਛਿਆਣੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਕੀਆ ਖੁਸੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ
ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਭਾਰੈਗਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚੁਕਮ ਹੈ
ਅਜੀ ਤੇਠੇ ਸੋਨਾ ਬੁਰਮਾਯਾ ਗੁਰੂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ
ਕਰਾਇ ਕੇਸਟੀ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚੁਕਮ ਹੈ ਹਥੀ-
ਆਰ ਬੰਨ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਵਣਾ ਜੇਕੇ ਆਵਣਾ ਜੇ ਕੇ
ਆਵਣੁ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ
ਮਸੇਦ ਤਦਣੀ ਨਹੀ ਮੇਲਣਾ ਹੋਰ ਜੋ ਆਵੇ ਸੇ ਮੇਲ
ਠੰਣਾ ਦੁਖੇਤ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਪਿਆਰੁ ਕ-
ਰਣਾ ਰਿਜਕ ਮਿਲੇਗਾ ਭਾਈ ਟਹਲ ਸਿੰਘ ਮਰ-
ਧੀਰ ਜੋਗ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਮੰਨੇਗਾ ਦੁਪੇਆ ਮਾਯਾ
ਮੋਹਰ ਛੁਟਾ ਜੋ ਏਵੇਗਾ ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਮਤ
੧੭੫੦ ਮਿਤੀ ਕਤਕ

ਨੋਟ—ਇਸ ਚੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਨੀਸਾਣ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਵਿਥਾਰਤ ਤੋਂ
ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿਛਲੇਰੀ
ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਲਿਖਣ-ਢੰਗ ਤੇ ਨੀਸਾਣ ਆਦਿ ਹੋਰ ਸਮਝਾਈ ਚੁਕਮ-
ਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। (ਸੰਪਾਦਕ)

ਮੰ ਛਿਆਣਾ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਸ ਦਿਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਥਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਅੰਨਾ, ਕੇਸਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ।

LETTER 8

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Machiana regarding sending 80 tola of gold by hundi and to come equipped with weapons and not to give anything to the masands. The letter is dated Katak 1750 B.K., (1693 A.D.)

Part I (It does not seem to be in the handwriting of the Guru)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

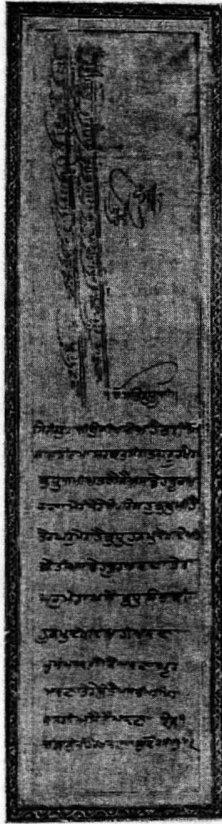
It is the order of the Guru geo to the sangat of Machiana (the whereabouts of this place are not known). It is the pleasure of the Guru, recite Guru Guru and your life will prosperous. It is my order to the sangat that send a hundi of 80 tola of gold and come dressed with weapons. Those who will come, their wishes will be fulfilled. Do not mix with the masands who have uncut hair. Don't have enmity with anyone, love others and you will prosperous. Bhai Tahal Singh, Matdir, Jog, my Khalsa send donations and you will be blessed.
Dated 1750 B.K.

Observations:

1. Looking carefully at part I it seems it is not in the handwriting of Guru Gobind Singh Ji.
2. There is a first time mention of a masand who has cut his hair.
3. It is reasonably a long letter.
4. It has a mention of a place 'Machaina' the whereabouts of which are not known.

LETTER 9

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਤਲੋਕਾ ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਜੋਗੂ
 [ਭਾਈ ੨ ਸੰਮਤ ੧੭੫੩ ਬਿ. ੨ ਅਗਸਤ ੧੬੯੬ ਈ.]
 "... ਰੂਪ ਜਮੀਅਤ ਲੈ ਕੇ ਅਸਾਰੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਣਾ ਤੇਰਾ ਘਰੁ ਮੋਰਾ ਅਸੈ..."

[ਬੁਰਜ ਬਾਬਾ ਆਣਾ ਸਿੰਘ, ਫਿਲਾ ਮੁਬਾਰਿਕ, ਪਟਿਆਲਾ]

Hukamnama to Bhai Tiloka and Bhai Rama
 dated Bhado 2 1753 B.K., 2nd August 1696 A.D.
 (preserved in Burj Baba Alla Singh, Qila Mubarak – Patiala)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਭਾਦੋਂ ੨, ਸੰਮਤ ੧੬੫੩ ਬਿ.
੨ ਅਕਤੂਬਰ, ੧੬੯੬ ਈ.

[ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਤਿ ਗੁਰ ਜੀ

ਭਾਈ ਤਲੋਕਾ ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਤੁਸਾਂ ਅਸਵਾਰ ਲੋ ਕੇ ਆਵਣਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਆਵਣਾ
ਤੇਰੇ ਉਤੇ ਅਸਾਡੇ ਭਾਰੀ ਮੋਹਰਵਾਨਗੀ ਅਸੀ ਤੈ ਆਵਣਾ ੧ ਜੋੜਾ ਰਖਾਵਣਾ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਤਲੋ
ਕਾ ਭਾਈ ਰਾਮਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ
ਗੁਰੂ ਜਮੀਅਤ ਲੋ ਕੇ ਅਸਾਡੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆ
ਵਣਾ ਮੇਰੀ ਤੇਰੇ ਉਪਰਿ ਬਹੁਤ ਖੁਸੀ ਹੈ
ਤੇਰਾ ਘਰ ਮੇਰਾ ਹੈ ਤੁਧੁ ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਿਦਿਆ ਹੀ
ਛੋੜੀ ਅਸਾਡੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਣਾ ਤੇਰਾ
ਘਰ ਮੇਰਾ ਅਸੀ ਤੁਧੁ ਸਿਰਾਬੀ
ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਿਦਿਆ ਹੀ ਆਵਣਾ
ਤੁਸਾਂ ਅਸਵਾਰ ਲੋ ਕੇ ਆਵਣਾ ਜ਼ਰੂਰ
ਆਵਣਾ ਤੇਰੇ ਉਤੇ ਅਸਾਡੀ ਖਰੀ ਮੋਹਰ
ਵਾਨਗੀ ਅਸੀ ਤੈ ਆਵਣਾ ਇਕ ੧
ਜੋੜਾ ਭੇਜਾ ਹੈ ਰਖਾਵਣਾ ਭਾਦੋਂ ੨ ਸੰਮਤ ੫੩

LETTER 9

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Tiloka and Bhai Rama. The letter is dated Bhado 2 1753 B.K., (2nd August 1696 A.D.) This letter is preserved in Burj Baba Alla Singh, Qila Mubarak-Patiala.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru

Hai Tiloka, Bhai Rama and sangat, Guru will protect you. Come with offerings. You are special to me and my blessings are with you.

Dated Bhado 2 1753 B.K., 2nd August 1696 A.D.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Ji

It is the order of the Guru Geo Bhai Tiloka, Bhai Rama and all sangat, Guru will protect you. You come in the presence of the Guru with donations and Guru will be pleased with you. Your house is mine. After receiving my order you come as fast as you can. Come with donations, do come and you will have my blessings.

Dated Bhado 2 1753 B.K., 2nd August 1696 A.D.

Observations:

1. According to historical evidence, Bhai Tiloka and Bhai Rama were the veterans of the state of Naba and Patiala.
2. This letter, in original is preserved in the Fort of Baba Alla Singh.

LETTER 10

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਰੂਪੇ ਕੀ ਜੋਗੁ

[ਭਾਦੋਂ ੨, ਸੰਮਤ ੧੭੫੩ ਬਿ., ੨ ਅਗਸਤ ੧੬੯੬ ਈ.]

"...ਅਸਵਾਰ ਪਿਆਦੇ ਬੰਦੂਕੀ ਜਮੀਅਤ ਲੋ ਕੇ ਰੂਸਾ ਆਵਟਾ
ਮੋਗੈ ਬਹੁਤ ਖੁਸੀ ਹੈ... ਸਿਤਾਈ ਆਵਟਾ..."

[ਪਿਠੇ ਭਾਈ ਰੂਪੇ ਨੇ ਲਿਖਾ]

Hukamnama to Bhai Sukhia, Mukhia and Bhai Rupa and others
dated Bhado to 1753 B.K., 2nd August 1696 A.D.
(preserved in the village of Bhai Rupa)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਠਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਭਾਈ ੨, ਸੰਮਤ ੧੭੫੩ ਈ.
੨ ਅਗਸਤ, ੧੬੯੬ ਈ.

ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਅਤੇ ਖਾਸ [ਸਥਾਨ]
[ਭਾਈ] ਸੁਖੀਆ ਗੁਰੂ ਕਰੋਗਾ ਤੇ ਮਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਆਵਣਾ

[ਸਿਖਰ] [ਕੁ] [ਮੁ] [ਕੁ]

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਣ]

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਸੁਖੀਆ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤਿ ਰੂਪੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਹਯੋਗਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ
ਜਨਮੁ ਸਭੈਕੋ ਅਸਵਾਰ ਪਿਆਰੇ ਬੰਦੂਕੀ ਜਮੀਅਤਿ
ਠੈ ਕੇ ਤੁਸਾ ਆਵਣਾ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤੁ ਖੁਸੀ ਹੈ ਜੋ ਆਵਕੁ
ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਸਿਤਾਥੀ ਆਵਣਾ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਕੀ ਬਹੁਤੀ ਕਰੋਗਾ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਕੇ
ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਕਰੋਗਾ ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈ

੧ ਇਕ ਉਠ ਨੇ ਆਵਣਾ ਤੁਸਾ ਬਹੁਤ ਆਵਣਾ
ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਘਰੁ ਮੇਰਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਸਰਗਾ ੧੦

LETTER 10

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Sukhia, Mukhia and Bhai Rupa and others. The letter is dated Bhado 1753 B.K., (2nd August 1696 A.D.) This letter is preserved in the village of Bhai Rupa.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru Ji

Bring one camel, Bhai Sukia, Guru will protect you. You must come. The house of Bhai Rupa is our own house.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Ji

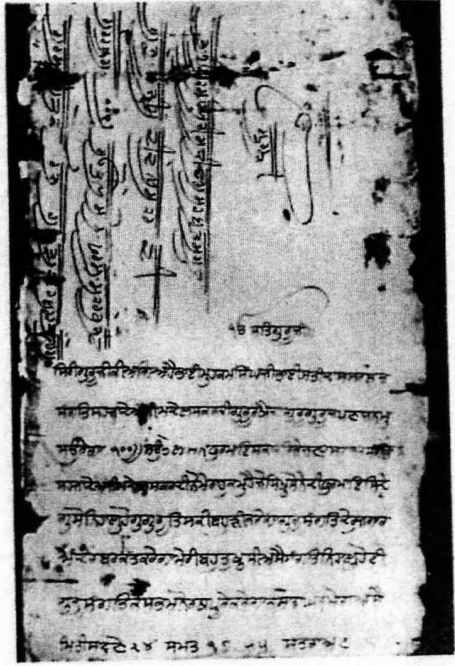
It is the order of the Guru geo to Bhai Sukhia and sangat Guru will protect you. Recite Guru Guru and your life will prosperous. Come with guns and I will be pleased with you. Come fast and Guru will bless you. Guru will fulfil all your wishes.

Observations:

1. This Hukamnama is torn at the bottom and its dates cannot be verified.
2. Bhai Sukhia was the 6th son of Bhai Rupa Chand.
3. Name of his other children are Bhai Mahanand, Sadanand, Param Singh, Surtia, Dharam Singh, Sukhanand, Karam Chand.

LETTER 11

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ
 ਸੰਗਤਿ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੇ ਅਜ਼ੀਮੁਦੀਨ ਦੇ ਲਾਸ਼ਕਰ ਕੀ ਦੇ ਨਾਮ
 [ਸਾਵਣ ੨੪, ਸੰਮਤ ੧੭੫੫ ਬਿ., ੨੪ ਜੁਲਾਈ ੧੬੯੯]
 "...ਭਾਈ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ... ੧੦੦ ਸਵੇ ਰੋਲਾ ਸੋਲਾ
 ਫਰਮਾਦਿਸ਼ ਕਾ ਕਰਿ ਭੇਜਣਾ... ਤੁਸਾਡਾ ਘਰੁ ਮੋਰਾ ਅਸੇ..."

[ਉਚਲਾ ਪਿੰਡ (ਜਿਲਾ ਪੂਰਨਿਆ) ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ]

Hukamnama addressed to the soldiers under the command of Prince Azeemudeen & Bhai Mohkam Singh and Bhai Matidas asking the Bhai's to send 100 tola gold dated Sawan 24 1755 B.K., 24th July 1698 A.D. (preserved Gurudwara Uchala in Bihar)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਸਾਵਣ ੨੪, ਸੰਮਤ ੧੭੫੫ ਬਿ.
੨੪ ਜੁਲਾਈ, ੧੬੯੮ ਈ.

[ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ
ਸਚਿ ਕਹਿ ਜੀ

ਭਾਈ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਤੀ ਦਾਸ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ
ਸਹਜਾਏ ਅਜੀਮ ਦੀ ਦੇ ਲਬਕਰ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ੧੦੦) ਸਦ੍ਰਿ ਰੋਣਾ ਵਰਮਾਇਸ ਕਾ ਬਰਿ ਭੋਜਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਕੇ ਵਰਮਾਇਸ ਅੰਦਰ ਬਰਕਤ ਕਰੇਗਾ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਇਆ ਹੈ ਭਾਈ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤਿ ਸਹਜਾਏ ਅਜੀਮ ਦੇ ਲਬਕਰ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ
ਸਦ੍ਰਿ ਰੋਣਾ ੧੦੦) ਸਦ੍ਰਿ ਰੋਣਾ ਵਰਮਾਇਸ ਕਾ ਬਰਿ ਭੋਜਣਾ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਸਹਜਾਏ ਅਜੀਮ ਕੇ ਲਬਕਰ ਦੀ ਨੋ ਮੇਰਾ ਗੁਕਮੁ ਹੈ ਜੋ ਸਿਖੁ ਜੋਨੇ ਦੀ ਵਰਮਾਇਸਿ ਦੇ
ਗੁ ਸੇ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਲੁ ਗੁਰੂ ਤਿਸਕੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰੇਗਾ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਕੁਜਲਾਰ
ਅੰਦਰ ਬਰਕਤ ਕਰੇਗਾ ਸੇਰੀ ਬਹੁਤੁ ਖੁਸੀ ਅਸੈ ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਈ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਤੁਸਾਡਾ ਖੁਰੁ ਮੇਰਾ ਅਸੈ
ਮਿਤੀ ਸਾਵਣ ੨੪ ਸਮਤ ੧੭੫੫ ਸਤਰਾ ਅਠ ੮

LETTER 11

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the troupes under the command of Prince Azam. Asking Bhai Mohkam Singh and Bhai Matidas to send 100 tola gold. The letter is dated Sawan 24 1755 B.K., (24th July 1698 A.D.) This letter is preserved in Gurudwara Uchala in Bihar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar

Satguru Ji

Bhai Mokam Singh Ji, Sati Das and the sangat.

Guru will protect the troupes of Prince Azam.

Send 100 tola gold.

Guru will bless the earning of the sangat.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru to Bhai Mokam Singh Ji, Bhai Sati Das and the sangat.

The troops of Prince Azam will be protected by the Guru. Recite the word

Guru Guru and the prosperity will come.

Send 100 tola gold.

It is my order to the sangat and to the troupes of prince Azam.

The Sikhs who will send the gold will be blessed and their earnings will increase.

I am very pleased with the sangat. Guru will fulfil all wishes of the sangat, your house is my house.

Dated 24th Sawan 1755 B.K.1698 A.D.

Observations:

1. Price Azam is the son of Emperor Aurangzeb whose 2nd son Bahadur Shah became the Emperor after the death of Aurangzeb.
2. Guru Gobind Singh Ji went to Nanded along with Bahadur Shah to help him to curb the uprising in the South.

LETTER 12

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਮਾਛੀਵਾਰੇ ਕੀ ਜੋਗੁ

[ਚੇਤ ੧੪, ੧੭੫੫ ਬਿ., ੧੨ ਮਾਰਚ ੧੬੯੯ ਈ.]

“... ਇਕ ਤੋਲੇ ਸੋਇਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਦੇਖਦੇ ਸਿਤਾਬੀ ਹਜੂਰਿ ਭੋਜਣਾ...
ਗੋਲਕ ਦਸਵੇਂ ਮੰਨਤ ਸੋ ਹਜੂਰ ਆਪ ਲੈ ਆਵਣਾ ਮਸੰਦਾ ਨੋ ਮੰਨਣਾ ਨਾਹੀ...”

[ਸ਼ੇਰਲ ਸਿੰਘ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ]

Hukamnama is addressed to the sangat of Machivara regarding sending 1 tola gold and
instructing them not to give it to massands.
dated Chet 14 1755 B.K., 12th March 1699 A.D.
(was preserved in the Sikh museum in Amritsar)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਢੇਰ ੧੪, ਸੰਮਤ ੧੭੫੫ ਬਿ.
੧੨ ਮਾਰਚ, ੧੬੯੯ ਈ.

[ਕੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਿਬਾਣੁ ਤੇ ਲਿਖਤ]

੧ ਭੋਜਣਾ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧ੳ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਵਾਈ ਕਲਿਆਣ ਹਾਇ ਸਰਬਤ
ਸੰਗਤਿ ਮਛੀਵਾਜੇ ਕੀ ਕੁਰੂ ਰਖੈਕਾ ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਦਿਖੁ
ਤੋਲੇ ਸੁਇਨੇ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਦੇਖਦੇ ਸਿਤਾਬੀ ਹਜ਼ੂਰਿ ਭੇ
ਜਣਾ ਜੋ ਕੁਰੂ ਕੇ ਨਵਿਰ ਕਾ ਹੋਵੈ ਗੋਲਕ ਦਸਵੰਧ ਮੰਨਤ ਜੋ ਹਜ਼ੂ
ਰ ਆਪ ਨੇ ਆਵਣਾ ਮਸੇਦਾ ਨੇ ਮੰਨਣਾ ਨਾਹੀ ਕੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ
ਬਾਦੁਕੀ ਕਰੈਕਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਵਹਿਗੇ ॥ ਸੰਮਤ ੧੭੫੫ ॥
ਮਿਤੀ ਢੇਰੋ ਚਉਦਹ ॥ ੧੪ ॥ ਸਤਰਾਂ ਅਠ ॥ ੮ ॥

LETTER 12

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Machivara regarding sending 1 tola gold and instructing them not to give it to masands. The letter is dated Chet 14 1755 B.K., (12th March 1699 A.D.) This letter was preserved in the Sikh museum in Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru

Send 1) tola gold.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru to Bhai Kalyan Rai and the sangat of Machivara. The Guru will protect the sangat. Sangat is my Khalsa. Send 1 tola gold, send it immediately. Send the donations out of your 'Daswand'. Bring it personally and don't recognise any masands. Guru will look after the sangat and all wishes will be fulfilled.

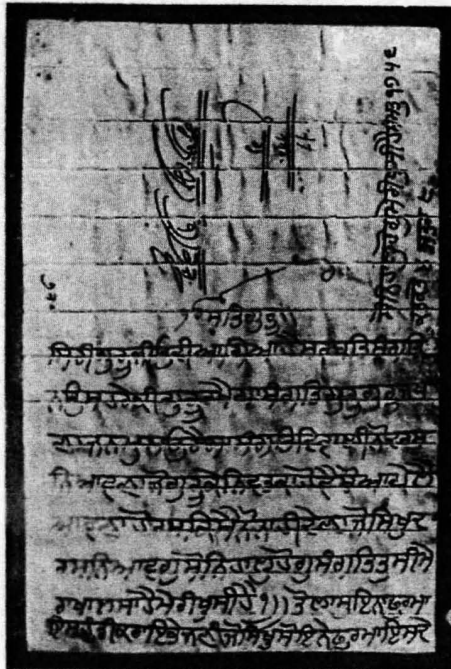
Dated 1755 B.K. 14 of the month of Chet (8 lines)

Observations:

1. This letter was found in Lahore before the partition of the country and then put in Sikh museum in Amritsar.
2. It mentions one of the important instructions to Sikhs that they should give 1/10 of their income for charity. This is called 'Daswand'. It is also one of the commandments in Sikh Rehat Maryada.
3. It also mentions not to mix with and recognise the authority of the masands.

LETTER 13

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਨਉਸ਼ਹਰੇ ਕੀ ਜੋਗੁ
 [ਕਤਕ ੪, ੧੭੫੫ ਬਿ., ੫ ਅਕਤੂਬਰ ੧੬੯੯ ਈ.]
 "ਸੰਗਤਿ ਦੀਵਾਲੀ ਨੋ ਦਰਸਨ ਆਵਟਾ... ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ..."

[ਨਉਸ਼ਹਰਾ ਪੰਨ੍ਹਾ ਦਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Naushera Punua regarding inviting sangat
 to attend Diwali.
 dated Katak 4 1755 B.K., 5th October 1699 A.D.
 (preserved in the village of Naushera Punua in district Amritsar)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦]

ਕੱਤਕ ੪, ਸਿਮਤ ੧੭੫੬ ਚਿ.
੫ ਅਕਤੂਬਰ, ੧੯੯੯ ਈ.

[ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤ]

ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ੧) ਭੋਜਣਾ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੦

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ
ਨਉਸਹਰੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਵੈਗਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪ
ਣਾ ਜਨਮੁ ਸਉਚੈਗਾ ਸੰਗਤਿ ਦਿਵਾਲੀ ਨੋ ਵਹਸ
ਨਿ ਆਵਣਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਨਿਵਾਰ ਕਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਆਪੇ ਲੈ
ਆਵਣਾ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਨੋ ਨਾਹੀ ਦੇਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਦ
ਰਸਨਿ ਆਵਕੁ ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਗੁ ਸੰਗਤਿ ਤੁਸੀ ਮੇ
ਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ੧) ਤੈਨਾ ਸੁਦਿਨਾ ਫੁਰਮਾ
ਇਸ ਹੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੋਜਣੀ ਜੋ ਸਿਖੁ ਸੋਇਨੋ ਫੁਰਮਾਇਸ ਦੇਗੁ

ਸੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਗੁ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਸਮਝੁ ੧੭੫੬
ਕੱਤਕ ੪ ੪ ਸਤਰਾਂ ੮

LETTER 13

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Naushera Punua regarding inviting sangat to attend Diwali. The letter is dated Katak 4 1755 B.K., (5th October 1699 A.D.) This letter is preserved in the village of Naushera Punua in district Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

You are my Khalsa. Send (1)

Whosoever will send will be blessed and I will be pleased.

1756 B.K. 4th of the month of Katak (8 lines)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru

It is the order of the Guru to the sangat of Naushera, Guru will protect you. Recite Guru Guru and the life will prosperous.

Sangat should come on the festival of Diwali. Whatever donations you have saved, bring it with you and not give it to anybody else.

The Sikh's who will come will be blessed.

Sangat is my Khalsa and I am pleased with them.

Send 1 tola gold via hundi.

Observations:

1. The Naushera is popularly known as Naushera Punua and is located in district Amritsar.
2. It confirms that the festival of Diwali was celebrated during the times of the Gurus.
3. The word Khalsa has been used in the last few letters.

LETTER 14

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸਰਬੋਤ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੰਗ ਦੇਉ ਕੀ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to the sangat of Sarandeo regarding an invitation to come and celebrate diwali and to send 2 tola of gold by hundi. dated 1756 B.K., 1699 A.D.

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਬੀ ਕੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸਤਿਕੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

(ਨੀਸਾਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)

ੴ ਸਤਿਕੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

॥ ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸ੍ਰਗਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੰਗ ਦੇਉ। ਦੀ ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ ਜਪਨਾ
ਸਨਮਿ ਸਉਰੇਕਾ ॥ ਸੰਗਤਿ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਚਰਸਨਿ ਆਉਣਾ ॥ ਜੋ ਕੁਰੂ ਕੋ ਨਿ-
ਵਿਤਿ ਕਾ ਹੋਵੈ ਜੋ ਆਪੇ ਦੀ ਠੇ ਆਉਣਾ ॥ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ॥ ਜੋ ਸਿ-
ਖ ਆਉਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇਗੇ ॥ ਸੰਗਤਿ ਕੁਸੀ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋਇ ਦੇਇ
ਕੇਠੇ ਸੁਇਨਾ ਵੁਰਮਾਇਸ ਹੁਠੀ ਕਰਾਇ ਕੋ ਭੋਜ ਦੇਣੀ ਜੋ ਸਿਖ ਸੁਇਨੇ ਕੀ ਵੁ-
ਰਮਾਇਸ ਵਿਚ ਦੇਉਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇਕੁ ਜੋ ਸਿਖ ਮੰਨਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋ-
ਇਕੁ ॥ ਅਗੇ ਭਾਈ ਸਿਧੂ ਬਿਹਮਣਿ ਤਿਸ ਦੀ ਅੰਜ ਨੂੰ ਮੰਨਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇ-
ਕੁ ਦੇਉਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਇਕੁ ॥ = ॥ = ॥ ਸੰਮਤਿ ੧੭੫੬ ॥ ਸਰਾਰਾ ਸੋਇ
ਭਪੰਜਾ ਮਿਰੀ ਕਤਕ ੪ ॥ ਚਉਥ ॥ ਸਰਾਰਾ ਠਉ ॥੯॥ = ॥ = ॥ = ॥ = ॥ = ॥

ਨੋਟ— ਇਸ ਦੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਨਿਖਟ-ਢੋਗ, ਬਿਸੁਅ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਰਾਉ ਤੇ
ਨੀਸਾਣ ਕੁਝ ਹੋਰਥੇ ਹੋਣ ਚਰਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਦੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਇਸ
ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਖਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਖੋਜ ਦੇ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ
ਤੋਂ ਇਹ ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਵਿਚਾਰ ਜੋਕ ਹੈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

LETTER 14

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Sarandeo regarding an invitation to come and celebrate diwali and to send 2 tola of gold by hundi. The letter is dated 1756 B.K., (1699 A.D.)

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Satguru Prasad

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satgur Prasad

It is an order to the sangat of Saran Deo, that recite Guru Guru and life will prosperous. Sangat should come on the festival of Diwali. Whatever you have kept for the Guru bring it along with you and don't hand it over to anyone else.

Those Sikhs who will come will be blessed. Sangat, you are my Khalsa.

Send 2 tola of gold by hundi. The Sikhs who will contribute towards the gold will prosperous. Those who will respect the decendants of Bhai Sidhu Brahmin will be blessed.

Dated 1756 B.K. 4th Katak 1756 B.K. (1699 A.D.)

Observations:

1. The writings of the Guru are not legible and so have not been reproduced.
2. The order to respect the descendants of Bhai Sidhu Brahmin also seems to be unusual.

LETTER 15

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਪਟਨ ਵਰੀਦ ਕੇ ਕੀ ਜੋਗੁ
 [ਫਾਗੋ ੪ ਸੰਮਤ ੧੭੫੬, ੧ ਫਰਵਰੀ ੧੭੦੦ ਈ.]

"... ਸੰਗਤਿ ਸਿਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਵਿਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਵਿਸੇਏ ਨੂੰ ਹਜੂਦਿ
 ਲੈ ਕੇ ਦਰਸਨ ਆਵਣਾ... ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਮਸੰਦ ਨੂੰ ਨਾਹੀ ਮੰਨਣਾ..."

੨੬ ਸਤਿਗੁਰੂਗੀਓ
 ਸਿਰੀਗੁਰੂਗੀਓਈਆਸਿਅਲਿਸਕਤਸੰਗਤਿਪਟਨ
 ਸੀਦੇਕੀਗੁਰੂਕੀਸੰਗਤਿਗੁਰੂਗੁਰੂਮਣਕਾਦਰਸਨ
 ਉੰਗਾਠਿਉਠੁਕੇਲੋਲੋਕੀਗੁਰੂਗੀਓਸਿਰੀਗੁਰੂਗੀਓ
 ਉੰਨੀਸਦ ੧੭੫੬) ਸਿਰਥੇਸੇਦਕੇਗਥਿਠੀਮਥਿਦ
 ਸੰਮਤ ੧੭੫੬ ਯੁਗਸਿਪਤੁਤੋਗੁਰੂਗੀਓਨਿਕਾਗੁਰੂਗੀਓ
 ਸੰਗਤਿਮੇਗਥਾਦਸਾਗੇਗੁਰੂਕੇਨਿਦਤਕੋਕੇਸੀਦਿਸੇਗੀਓ
 ਯਗੁਰੂਕੇਕੇਦਰਸਨਆਵਣਮੇਰੀਉਸੀਰਿਓਆਵਗੁ
 ਸੰਨਿਕਾਗੁਰੂਗੀਓਗਸਾਕਿਸੇਮਸੇਦਗੁਨੀਮੰਨਣਕੇ੨੬
 ਯਾਂਸਿਰਪਉਠੁਕੇਲੋਲੋਕੀਗਥਾਦਣੇਸੰਗਤਿਨੇਮਸਿਗਠੁ
 ਪੁੰਨੇਗੀਮਤੀਣਕੇ੨੬ ਸੰਮਤ ੧੭੫੬ ਸਤਰ ੧੦

[ਸਿੰਘ ਕੇਵਲੀਯ ਆਇਬਰੋਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Patan Farid regarding instructions to bring
 1 1/2 tola gold and 19 rupees cash.
 dated Phagan 4 1756 B.K., 1st February 1700 A.D.
 (was preserved Sikh reference library - Amritsar)

[ਕ੍ਰਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਫਰਟ ੪, ਸੰਮਤ ੧੭੫੬ ਬਿ.
੧ ਸ਼ਰਵਰੀ, ੧੭੦੦ ਈ.

[ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨੀਯਾਣੁ ਅਤੇ ਲਿਖਤ]

੧੦

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਉ

੨ ਲਿਖੰਦਾਰ ੧ ਸਾਦੀ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਵ
ਰੀਦ ਕੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੰਗਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸ
ਉਰੇਗਾ ਡਿਉਦੁ ਕੋਲੇ ਸੋਨੇ ਕੀ ਵੁਲਮਾਇਸਿ ਰੁਪਈਏ
ਦੁੱਤੀ ਸਵਾ ੧੯੧) ਸੰਤੋਖੇ ਮੋਢਸੇ ਹਥਿ ਮਿਤੀ ਮਾਰੇ ਫੁ
ਸੰਮਤ ੧੭੫੬ ਹਜੂਰਿ ਪਹੁੰਚੇ ਖੁਸੀ ਹੋਈ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਏ
ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਵਰ ਭਾ ਹੋਵੈ ਸੇ ਵਿਸੰਦੇ ਨੂ
ਹਜੂਰਿ ਲੈ ਕੇ ਦਰਸਨ ਆਵਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਆਵਗੁ
ਸੇ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਗੁ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਮਸੰਦ ਨੂ ਨਾਹੀ ਮੰਨਣਾ ਤ ਤੂੰ
ਪਗਾ ਸਿਰਪਾਉ ਤੇਜੇ ਹੈਨਿ ਰਖਾਵਣੇ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ
ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ ਮਿਤੀ ਵਾਗੋ ੪ ਸੰਮਤ ੧੭੫੬ ਸਤਰਾਂ ੧੦

LETTER 15

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Patan Farid regarding instructions to bring 1 ½ tola gold and 19 rupees cash.

The letter is dated Phagan 4 1756 B.K., (1st February 1699 A.D.)

This letter was preserved in Sikh reference library - Amritsar before 1984.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

Send three turbans. Two with golden lining and one plain.

19) have been received.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru that the sangat of Patan Farid will be protected by the Guru. Recite Guru Guru and the life will prosperous.

We ask for 1.5 tola gold. (Rs.19) sent through masand Santhokhe on 6th of Magh 1756 B.K. (1699 A.D.) have been received. I am pleased.

Sangat is my Khalsa. Bring the Guru's share of offerings when you come on Vaisakhi. Do come to meet me. I will be pleased, whosoever will come will be blessed. Don't recognise any masands. 3 turbans have been sent.

Guru will fulfil the wishes of the sangat.

Dated 4th of Phagan 1756 B.K. (1699 A.D.—10 lines)

Observations:

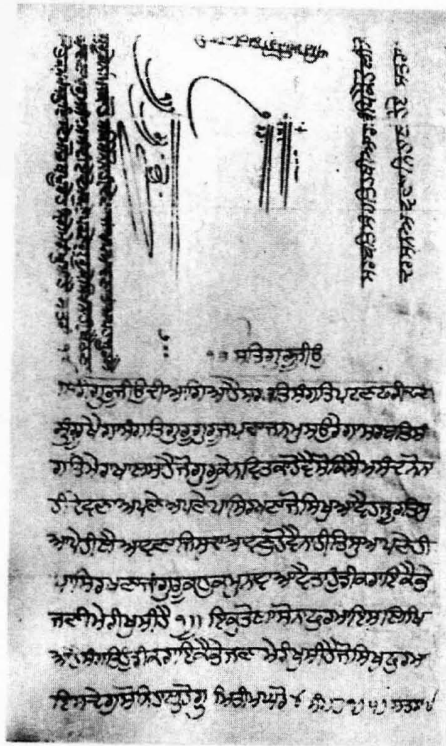
1. From the last few letters it is clear that the letters have now been dated.
2. It is also clear that the lines of each letter are counted and recorded.
3. The festival of Vaisakhi is also recognised and celebrated.

LETTER 16

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੰਗੂ

[ਸਿੰਘਰੋਂ ੪, ੧੭੫੦ ਖਿ., ੪ ਨਵੰਬਰ ੧੭੦੦ ਈ.]

"... ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਵਿਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਸੰਦ ਨੇ ਨਾਹੀ ਦੇਵਣਾ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਣਾ..."

Hukamnama is addressed to sangat of Patan Sheikh Farid regarding donations and instructions that donations must not be given to massands dated Maghar 4 1757 B.K, 4th November 1700 A.D. (was preserved in Sikh reference library - Amritsar)

LETTER 16

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Patan Sheikh Farid regarding donations and instructions that donations must not be given to masands. The letter is dated Maghar 4 1757 B.K, (4th November 1700 A.D.) This letter was preserved in Sikh reference library –Amritsar before 1984.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

1)) send gold

The sangat should come on Holi dressed with weapons and will be blessed. Do not give the offerings for the Guru to anybody else. When you come bring it with you. Do not attend any bereavement ceremony of any masand or their relations. Those who will accept the order of the Guru, *their wishes will be fulfilled.* (14 lines)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru, that Guru will protect the sangat of the Patan Farid. Recite the word Guru Guru and your life will prosperous. The Sangat is my Khalsa. Whatever share of offerings you have for the Guru, keep it with you and don't give it to any masands. If a Sikh is coming to see the Guru, then send it through him, otherwise keep it with you. When the Guru's order come, then send it by a hundi and I will be pleased. Send also 1 tola of gold by hundi. Those Sikhs who will contribute will be blessed.

Dated 4th Magh 1757 B.K. (1700 A.D.—9 lines)

Observations:

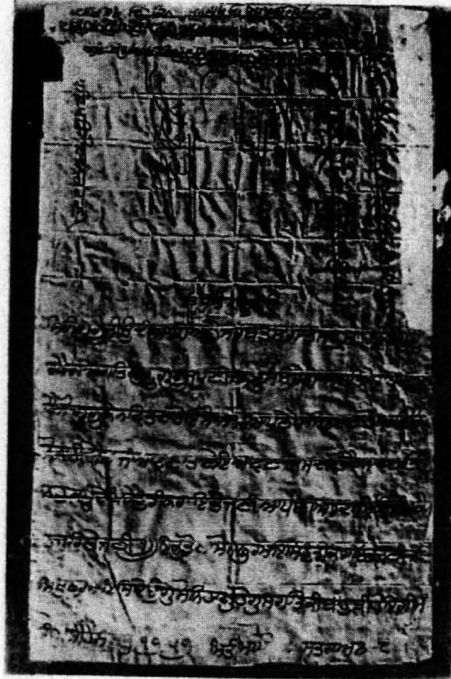
1. There is mention of a celebration of a festival of Holi confirming (referred to previous letters, that in the Guru period 3 festivals viz., Diwali, Vaisakhi and Holi were celebrated by the Sikhs.
2. The demand of gold was quite common and was frequently asked as an offering.

LETTER 17

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਨਉਸ਼ਹਰਾ ਜੋਗੂ

[ਮਿਘਰ ੪, ੧੭੫੭ ਬਿ., ੪ ਨਵੰਬਰ ੧੭੦੮ ਈ.]

"... ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਵਿਤ ਕਾ ਹੋਇ ਸੇ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਨੋ ਨਾਹੀ
ਦੇਣਾ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਣਾ... ਇਕ ਤੋਲਾ ਸੋਨਾ ਫਰਮਾਇਸ ਹੁੰਦੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਣੀ..."

[ਨਉਸ਼ਹਰਾ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Naushera Punua regarding instructions of sending 1 tola gold via Hundi and instructions that it should not be given to any unauthorised person dated Maghar 4 1757 B.K., 4th November 1700 A.D. (preserved in Naushera Punua – district Amritsar)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਸ੍ਰੀ ਬੁਰ੍ਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ ਸੁ ਆਦਿ ਸਿਧਾ ਸੁ ਆ ਡਿਠੇ ਸਿਧੁ ਡਿ
 -੧੦- ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ
 ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ ਦੇਸ਼ ਸਾ ਪਿਠੇ ਪਾਇਓ

+
 ...
 ...
 ...
 ੧) ਸਿੱਖਾ ਭੋਜਨਾ ।
 ੨੨੯
 ਖਾਨੇ ਦੀ ਆਇ ਕੋਠ ਸੁ ਡਿਠੇ
 (ਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)

ਸਰਬਰਿ ਸੰਗਤਿ ਨੋ ਪੁਕਮੁ ਹੈ ਹੋਠੀ ਕੋ ਵਰਮਾਨਿ
 ਹਰਿਗੁਰ ਭੀਠਿ ਕੋ ਵਰਮਾਨਿ ਆਵਰਮਾਨਿ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੀਉ

ਸਿੱਖੀ ਬੁਠੁ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਰਿ ਸੰਗਤਿ ਨਉਸਹਰਾ ਕੀ ਬੁਠੁ
 ਰਬੇਕਾ ਸੰਗਤਿ ਬੁਠੁ ਕੁਰੁ ਜਪਣਾ ਬਨਮੁ ਸਉਰੇਕਾ ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ
 ਹੈ ਜੋ ਬੁਠੁ ਕੇ ਨਿਬੰਧ ਡਾ ਹੋਇ ਸੋ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਿ ਰਖਣਾ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ
 ਨੇ ਨਾਹੀ ਏਣਾ ਜਾਂ ਆਵਣਾ ਤਾਂ ਕੋਇ ਆਵਣਾ ਜਿਸ ਡਾ ਨ ਹੋਏ ਆਵਣਾ ਤਿ-
 ਨ ਪੁਕਮੁ ਏਖਿ ਕੇ ਹੁੰਗੀ ਬਰਾਹਿ ਭੋਜਣੀ ਆਪਣੀ ਆਰਦਾਸਿ ਤਿਖਿ ਕੇ
 ਹਰੁਗਿ ਭੋਜਣੀ ੧) ਇਕੁ ਭੋਰਾ ਸੋਨਾ ਬੁਕਮਾਇਸਿ ਹੁੰਗੀ ਬਰਾਇ ਭੋਜਣੀ ਜੋ
 ਸਿਖ ਬੁਕਮਾਇਸਿ ਏਉਕੁ ਸੋ ਨਿਹਾਣੁ ਹੋਕੁ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁਕੀ ਹੋਇਕੀ ਮੇ-
 ਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਸੰਮਤੁ ੧੭੫੭ ਈਸਵੀ ਮਘਰੇ ੪ ਸਤਰਾ ਅਠ ੮

LETTER 17

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Naushera Punua regarding instructions of sending 1 tola gold via Hundi and instructions that it should not be given to any unauthorised person. The letter is dated Maghar 4 1757 B.K., (4th November 1700 A.D.)

This letter is preserved in Naushera Punua – district Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

1)) send 1 tola of gold.

Collect donations (golak) at your own home. It is the order to the sangat to come and celebrate Holi dressed with weapons.

Do not give share of Guru's offerings to anybody else. Bring it when you come to meet the Guru. Do not attend bereavement ceremony of masands or their relations. Those who obey Guru's orders will be blessed.

(13 lines)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

This is the order of the Guru to the sangat of Naushera, Guru will protect the sangat. Recite the name of the Guru and the life will prosperous.

Sangat is my Khalsa. Whatever share of offerings you have for the Guru, keep it with you and don't give it to any masands. If you come then bring it with you. Send in writing your ardas. Send 1 tola gold by hundi. Those Sikhs who will contribute will be blessed. Sangat will prosperous and I will be pleased. Dated 1757 B.K. 4th Magh (1700 A.D.—8 lines).

Observations:

1. There is a first time mention of 'golak' in a devotee's house.
2. There is again a mention of an order to the sangat to come dressed with weapons.
3. Sending money and gold by hundi seems to be a common practice. The word Khalsa has also been repeatedly used.

LETTER 18

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਬੀ ਵਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸਿਰੀਸੁਰਗੀਏਕੀਅਗਿਅਤੇਤੀਮਿਸਰਚੰਟਾਟਗੁਰੁਕੋਗਾਸੁ
 ਚਗੁਪਟਾਗਮਪੁਰਵੇਗਾਮਿਸਰਕਸਕੇ ੧) ਇਕੱਤੋਕਸੁਇਨ
 ਠਗਮਿਸਰਕੀਪੁਰਪੁਟੇਮਿਦਿਅਮਿਤਚੀਤੁੰਕੀਕੋਤੋਕੀ
 ਵੇਵਟੀਗੁਰੁਕਾਕੇਗਾਮਿਸਰਕਮਸਦੀਟੇਨਸੀਲਾਪੁਕੀ
 ਕਸਟੋਗਦੀਕਿਕਿਨੀਕਰਦੀਪਿਅਗੁਕੁਲਾਜੋਸਿਖਮਿਲੇ
 ਸੋਮੇਇਲੈਦਾਜੋਸਿਖਪੁਕੀਅਪੁਕੀਇਕੋਟਸਮਿਕ ਵੇਗਮੇਕਿਤਲਾ
 ਗੁਕੁਲਾਪੈ। ਕਪੁਕੋਟਿਅਸਟਮਿਕੋਲਕਮਾਕਿਟਕਦੁਪੁਕੇਕਿਕੁਗੁਲ
 ਕੋਮਿਸਰਕਚੋਵੇਕੇਜੁਕਿਲੇਕਾਵਟੋਗੇਮਿਸਿਨਪਿਦਿਦਾਖੀਕੋ
 ਆਵਟਾਅਸਮਕਤੋਗੁਕੁਲੀਤੋਮਿਤੀਤਗੇ ੧੦। ਟਿਸਵੈਏ
 ਮਤਗੁਮਕ 1 ਅਠਵੰਜਗ। ਸਤਗਾਦਿਸ ੧੦।

ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਜੱਟ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to Bhai Meher Chand regarding sending 1 tola gold by hundi, not to mix with any massands and to come equipped with weapons. dated 1758 B.K., 1701 A.D.

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

੧ ਗੁਰੂ
...
...
+
੧੦
(ਨੀਲਾ ਪਾ. ੧੦)
੧੯੮੮

੧ ਚ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਸੀਦੀ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਸਦ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ
ਗੁਰੂ ਸਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਭਰੈਕਾ ਕੁੰ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ੧) ਇਕ ਕੋਲਾ ਸੁਇਨਾ
ਫਲਮਾਇਸ ਲਿਖੀ ਹੈ ਗੁਰਮੁ ਦੇਖਦਿਆ ਸਿਰਾਬੀ ਹੁਕੀ ਕਰਾਇਕੋ ਭੋਜਿ
ਦੇਵਣੀ ਗੁਰੂ ਭਲਾ ਕਰੈਗਾ ਮਸੰਦਾ ਅਰੁ ਮਸੰਦੀਏ ਨਾਨਿ ਮਿਲਾਪੁ ਨਾਹੀ
ਕਰਣਾ ਹੈਰ ਵਧੀਕ ਇਕਤਿ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਪਿਆਰੁ ਕਰਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ
ਜੋ ਮੇਲਿ ਲੈਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਹਥੀਆਰ ਬੰਧਿ ਕੇ ਦਰਜਨਿ ਆਬੰਗਾ ਜੋ ਨਿਹਾਣੁ ਹੋ-
ਕੁ ਗੁਰਮੁ ਹੈ ॥ ਕਾਰ ਭੋਟਿ ਅਰਦਾਸਿ ਕੋਲਕ ਮੰਨਿਤਿ ਦਸਵੰਧੁ ਜੋ ਕਿਹੁ ਗੁਰੂ
ਕੇ ਨਿਮਿਤ ਕਾ ਹੋਵੈ ਜੋ ਹਜ਼ੂਰਿ ਲੈ ਆਵਣਾ ਹੋਰਿ ਕਿਸੀ ਨੋ ਨਾਹੀ ਦੇਵਣਾ ਆਪਿ ਲੈ
ਆਵਣਾ ਖਸਮਾਨਾ ਹੋਕੁ ਖੁਸੀ ਹੋਕੁ ਮਿਟੀ ਵਾਕੈ ੧੦॥ ਦਸਵੈ ਜੋ-
ਮਤ ੧੭੫੮ ॥ ਅਠਵੈਜਾ ॥ ਸਤਰਾ ॥ ਦਸ ॥ ੧੦ ॥

LETTER 18

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Meher Chand regarding sending 1 tola gold by hundi, not to mix with any masands and to come equipped with weapons.

The letter is dated 1758 B.K., (1701 A.D.)

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru
Send 1)) gold

Part II

In the handwriting of a calligrapher

Ek Ongkar Satguru geo

It is an order of the Guru to Bhai Meher Chan Jat. Guru will protect you.

Recite the name Guru Guru and your life will prosperous. You are my Khalsa. Send (1) tola's gold as soon as possible by hundi.

Guru will bless you. Do not mix with masands or their supporters. If you meet any Sikh, then love him and respect him. The Sikhs who come dressed with weapons will be blessed. Whatever offerings you have for

Ardas, Golak and Daswand, bring it with you and do not give it to anyone else. Guru will be pleased.

Date 10th Phagan 1758 B.K. (1701 A.D.—10 lines)

Observations:

1. The letter is dated 1701 A.D. After 1699, all Khalsa were called Singh, whereas in this letter Guru is calling Meher Chand as his Khalsa.
2. In this letter like many previous letters there is an order not to mix with masands as well as their supporters.
3. Again there is an order for the Sikhs to come dressed with weapons. In this letter donations have been classified under 'kar bhett', 'Ardas', 'Golak', and 'Daswand'.

LETTER 19

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਦਸੂਹਾ ਜੋਗੁ
 [ਮੰਘਰ ੪, ੧੭੫੭ ਬਿ., ੪ ਨਵੰਬਰ ੧੭੦੦ ਈ.]
 "... ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਜੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਵਿਤ ਕਾ ਹੋਵੈ ਸੇ ਬਿਨੁ ਧੁਕਮ
 ਕਿਸੇ ਨੋ ਨਾਹੀ ਦੇਣਾ... ਫਰਮਾਇਸ ਸੋਨਾ ਤੋਲਾ ਡੇਢ ਲੱਚ ਕੇ ਦੇਣਾ..."

[ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਪਟਣਾ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Dasua regarding 1 ½ tola gold and not to hand it over to any unauthorised person.
 dated Maghar 4 1757 B.K, 4th November 1700 A.D.
 (preserved in Harimandir Sahib – Patna Bihar)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਉਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਸਥਾਨ: ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਮੁੱਲ: ੨੦੦

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਸਥਾਨ: ਲੁਧਿਆਣਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਸਥਾਨ: ਲੁਧਿਆਣਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਸਥਾਨ: ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੀਉ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸੀਉ ਦੀ ਆਰਥਿਕਾ ਹੋ ਸਰਗੋਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਕਰੀਓ ਦੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਥੇਕਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਸਨਮ ਸਤਿਗੁਰਾ ਸਰਗੋਤਿ ਸੰ-
ਗਤਿ ਮੇਕ ਖਾਣਸਾ ਹੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਬੰਠਾ ਕਾ ਹੁੰਦੈ ਸੋ ਕਿਸੇ ਮਸੰਦ ਨੋ ਨਾ-
ਹੀ ਏਵਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਿ ਰਖਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਆਵੈ ਹਜ਼ੂਰ ਤਿਸੁ
ਆਪੇ ਹੀ ਠੀ ਆਵਣਾ ਜਿਸ ਦਾ ਆਵਣ ਹੁੰਦੈ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਆਪਣੇ ਹੀ
ਪਾਸਿ ਰਖਣਾ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨਾਵਾਂ ਆਵੈ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਕਰਾਇ ਕੇ ਭੇ-
ਜਣੀ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੋ ੧)) ਇਕੁ ਤੇਲਾ ਜੋਨਾ ਵਰਮਾਇਸ ਲਿਖਿ-
ਆ ਹੀ ਸੰਗਤਿ ਹੁੰਦੀ ਕਰਾਇ ਕੇ ਭੇਜਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੋ ਜੋ ਸਿਖੁ ਵਰਮਾ-
ਇਸੁ ਏਕੁ ਜੋ ਨਿਰਾਕੁ ਹੋਕੁ ਮਿਤੀ ਖਾਥੇ ਓ ਸੰਮਤ ੧੭੫੭ ਸਤਰਾ ੯/

ਨਿਮਿਤ ।

LETTER 19

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Dasua regarding 1 ½ tola gold and not to hand it over to any unauthorised person. The letter is dated Maghar 4, 1757 B.K, (4th November 1700 A.D.) This letter is preserved in Harimandir Sahib – Patna Bihar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

Send 1)) tola gold.

Do not give Guru's share of offerings to anyone else. Whenever you come, bring it with you. Do not attend the bereavement ceremonies of masands and their supporters. Those who follow orders their wishes will be fulfilled. (14 lines). Sangat must come dressed with weapons to celebrate Holi and all will be blessed. (11 lines)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Geo

This is the order of the Guru, the sangat of Patan Farid will be blessed by the Guru. Recite Guru Guru and life will prosperous. All members of the sangat are my Khalsa. Whatever is the share of offerings of the Guru, do not give it to any masand and keep it with yourself. If a Sikh is coming to see the Guru, send it with him. Otherwise keep it with you. If and when orders of the Guru come, then send it by a Hundi. Also 1)) tola gold. I will be pleased, whosoever will contribute, will be blessed.

Dated 4th Magar 1757B.K. (1700 A.D.—9 lines).

Observations:

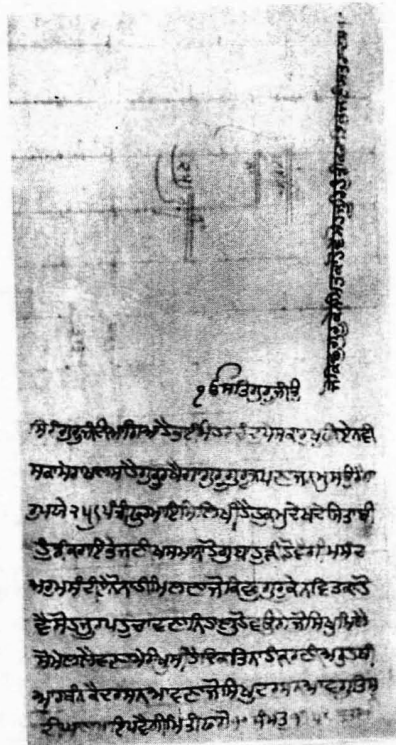
1. It is important to note that here the whole sangat of Patan is addressed as Khalsa.
2. The dis-association and non corporation with masands is again emphasised.
3. It is again being emphasised that the sangat should come dressed with weapons.

LETTER 20

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਜੱਗ

[ਫੱਕਣ ੧੦, ੧੭੫੮ ਥਿ. ੬ ਫਰਵਰੀ ੧੭੦੨ ਈ.]

"...ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਖੁਫੀਏ ਨਵੀਸ ਕਾ ਸੋਰ: ਖਾਲਸਾ ਹੈ... ਰੁਪਏ ੨੫) ਪੰਜੀਹ
 ਵਰਮਾਇਸ ਲਿਖੀ ਹੈ... ਸਿਤਾਬੀ ਹੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਈ... ਅਰੁ ਹਥੀਆਰ
 ਬੰਨ ਕੇ ਦਰਬਾਨ ਆਵਣਾ..."

[ਭ. ਅਹੀਆ ਗੋਜ. ਲਖਨਓ.]

Hukamnama is addressed to Bhai Meher Chand Peshkar regarding a hundi of 25 rupees and to come accompanied with weapons. dated Fagan 10 1758 B.K., 6th February 1702 A.D. (preserved In Ahia Ganj – Lucknow)

ਗੁਰਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

(ਨੀਲਾਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ
ਕਰਤਾ ਹਕਿਮ
ਪੁਰਖ ਨਾਮ
ਅਮਰ ਅਜੂਨੀ
ਸਾਧੂ ਸਾਧਿਕਾ
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਵਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਪੰਜਕਾਰੂ ਪੁਰੀਏ ਨਖੀ-
ਸ ਕਾ ਮੇਰਾ ਖਾਨਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਚਿਰੇਗਾ
ਰੁਪਏ ੨੫) ਪੰਜੀ ਕੁਰਮਾਇਸਿ ਲਿਖੀ ਹੈ ਗੁਰਮੁ ਦੇਖਦੇ ਸਿਰਾਖੀ
ਪੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੋਜਣੀ ਖਾਨਸਾਨਾ ਹੋਭੁ ਭਾਗੁਈ ਹੋਭੋਗੀ ਮਸੰਦ
ਅਦੁ ਮਸੰਦੀਏ ਨੈ ਨਾਹੀ ਮਿਲਣਾ ਜੋ ਕਿਵ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਖਿਰ ਕਾ ਹੋ-
ਵੈ ਸੋ ਗੁਰੂਰ ਪਹੁਚਾਭਣਾ ਨਿਰਾਣੁ ਹੋਵਾਏਗੇ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ
ਜੋ ਮੇਰ ਏਥਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਇਕਾਇ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਅਗੁ ਹਥੀ-
ਆਗੁ ਕੰਨੁ ਕੇ ਵਰਜਨ ਖਾਭਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਵਰਜਨ ਖਾਭਲੁ ਤਿਸ
ਦੀ ਖਾਭ ਕਾਇ ਪਵੋਗੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ੧੦ ਸਿਮਤੁ ੧੭੫੮ ਸਤਰਾ ੮/

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਵਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਪੰਜਕਾਰੂ ਪੁਰੀਏ ਨਖੀ-
ਸ ਕਾ ਮੇਰਾ ਖਾਨਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਚਿਰੇਗਾ
ਰੁਪਏ ੨੫) ਪੰਜੀ ਕੁਰਮਾਇਸਿ ਲਿਖੀ ਹੈ ਗੁਰਮੁ ਦੇਖਦੇ ਸਿਰਾਖੀ
ਪੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੋਜਣੀ ਖਾਨਸਾਨਾ ਹੋਭੁ ਭਾਗੁਈ ਹੋਭੋਗੀ ਮਸੰਦ
ਅਦੁ ਮਸੰਦੀਏ ਨੈ ਨਾਹੀ ਮਿਲਣਾ ਜੋ ਕਿਵ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਖਿਰ ਕਾ ਹੋ-
ਵੈ ਸੋ ਗੁਰੂਰ ਪਹੁਚਾਭਣਾ ਨਿਰਾਣੁ ਹੋਵਾਏਗੇ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ
ਜੋ ਮੇਰ ਏਥਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਇਕਾਇ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਅਗੁ ਹਥੀ-
ਆਗੁ ਕੰਨੁ ਕੇ ਵਰਜਨ ਖਾਭਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਵਰਜਨ ਖਾਭਲੁ ਤਿਸ
ਦੀ ਖਾਭ ਕਾਇ ਪਵੋਗੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ੧੦ ਸਿਮਤੁ ੧੭੫੮ ਸਤਰਾ ੮/

ਮੁਨੜੀ, ਸਤਿਸਤੋਦਾਰ । ਮਸੰਦਾ ਦਾ ਤਰਫਦਾਰ ।

LETTER 20

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Meher Chand Peshkar regarding a hundi of 25 rupees and to come dressed with weapons. The letter is dated Fagan 10 1758 B.K., (6th February 1702 A.D.) This letter is preserved in Ahia Ganj – Lucknow.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

Send 25))

Whatever is the share of Guru's offering, send it by hundi. (10 lines).

Part II

In the handwriting of a calligrapher

Ek Ongkar Satguru Geo

It is the order of the Guru to Bhai Meher Chand revenue Officer and scribe, is my Khalsa. Guru will protect him. Recite Guru Guru. Send 25 rupees by hundi. You will be blessed. Do not mix with masands and their supporters. Whatever is the share of the Guru's offerings, bring it yourself. If you meet a Sikh then respect him. It will give me pleasure. When you come to visit me, come dressed with weapons.

Dated 10th Phagan 1758 B.K. (1701 A.D.—9 lines)

Observations:

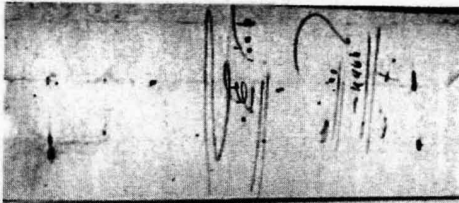
1. The name or title of revenue officer and scribe has been used for the first time.
2. The use of hundi's to send money and gold seems to be a very popular method during those periods.

LETTER 21

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਧਰਮ ਚੰਦ ਜੋਗੂ

[ਕੱਛਣ ੧੦, ੧੭੫੮ ਬਿ. ੬ ਫਰਵਰੀ ੧੭੦੨ ਈ.]

"...ਦੁਸੀ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋ ਇਕੁ ਸਭਿ ਇਕੁ ੧੦੧) ਰੂਪਯਾ ਹਾਥੀ ਦੀ
ਕੁਰਮਾਇਸਿ... ਸਿਰ ਦੀ ਹੁੰਭੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਣੀ... ਮਸੰਦ ਮਸੰਦੀਏ
ਨਾਲਿ ਨਾਈ ਮਿਲਣਾ ਨਾਈ ਮੰਨਣਾ ..."

੨੬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀਲੁਗੁਨੀ ਦੀ ਅਕਿਅਤੋਤਾ ਈਲਿਯਰਵੰਤੁ ਧਰਮ ਚੰਦ ਧਰਮ ਚੰਦ ਜੋਗੂ
ਏਲੁਗੁਰਮ ਨਾਨਾ ਮੁਲਕਿ ਗੁਰੂ ਸੀਯੋਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋ ਇਕੁ ਸਭਿ ਇਕੁ ੧੦੧)
ਰੂਪਯਾ ਹਾਥੀ ਦੀ ਕੁਰਮਾਇ ਸਿਰ ਦੀ ਹੁੰਭੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਣੀ... ਮਸੰਦ ਮਸੰਦੀਏ
ਨਾਲਿ ਨਾਈ ਮਿਲਣਾ ਨਾਈ ਮੰਨਣਾ ...
ਮਿਅਦਗੁ ਸੋਨਿਯ ਚੰਦੋਗੁ ਉਸਦੀ ਖਾਲਸਾ ਹੋ ਇਕੁ ਸਭਿ ਇਕੁ ੧੦੧)
ਏਲੁਗੁਰਮ ਨਾਨਾ ਮੁਲਕਿ ਗੁਰੂ ਸੀਯੋਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋ ਇਕੁ ਸਭਿ ਇਕੁ ੧੦੧)
ਰੂਪਯਾ ਹਾਥੀ ਦੀ ਕੁਰਮਾਇ ਸਿਰ ਦੀ ਹੁੰਭੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਣੀ... ਮਸੰਦ ਮਸੰਦੀਏ
ਨਾਲਿ ਨਾਈ ਮਿਲਣਾ ਨਾਈ ਮੰਨਣਾ ...

[ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਟਨਾ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to Bhai Meher Chand and Dharam Chand regarding sending a hundi of 101 rupees and instructions not to mix with massands and come fully accompanied with weapons.
dated Fagan 10 1758 B.K., 6th February 1702 A.D.
(preserved in Harimandir Sahib - Patna Bihar)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਬੁਠ ਫੌਜਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

(ਨੰਬਰ ਪਾ: ੧੦)
 ੧੦੦) ਫਿਰਕਾ
 ੧
 +

ਸਿਰ

੧ ਚ ਸਿਰਬੁਠ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਬੁਠ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਮਿਹਰਚੰਦ ਧਰਮ ਚੰਦ ਕਰਮ ਚੰਦ ਬੁਠ ਰਖੇਲਾ
 ਬੁਠੁ ਬੁਠੁ ਸਪਣਾ ਜਨਮ ਸਦ੍ਰਿਗਣਾ ਭੁਲੀ ਮੇਰਾ ਖਾਣਸਾ ਹੋ ਇਕੁ ਸਉ ਇਕੁ ੧੦੧)
 ਰੁਪਯਾ ਹਾਕੀ ਦੀ ਵਰਮਾਇਕਿ ਹੁਕਮੁ ਏਖਦੇ ਹੀ ਸਿਰਾਬੀ ਹੁੰਡੀ ਕਹਾਇ ਕੋ ਜਟੀ
 ਅਉ ਚੌਰੁ ਜੋ ਇਕੁ ਬੁਠੁ ਕੇ ਨਿਬਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਆਪੇ ਨੇ ਆਵਣਾ ਹਥਿਆਰ ਚੰਨਿ ਕੇ ਦਰਸ-
 ਨਿ ਆਵਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਕੁ ਉਸ ਦੀ ਖਾਨਿ ਕਾਇ ਪਵਕੁ ਬੁਠੁ ਨਾਨਿ ਠਹਕੁ ਬੁਠੁ ਕੇ ਨ-
 ਵਰਾ ਕਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾਹੀ ਵੇਣਾ ਅਉ ਮਜੇਦ ਮਜੇਦੀਏ ਫਾਇ ਨਾਹੀ ਮਿਲਣਾ
 ਨਾਹੀ ਮੰਨਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ ਜੋ ਮੰਨਿ ਲੈਣਾ ਵਧੀਕ ਇਕਤਿ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਮੇਰਾ ਹੁ-
 ਕਮੁ ਹੈ ਸੰਕਤਿ ਸੰਮਤੁ ੧੭੫੮ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ੧੦ ਸਰਹਾ ਖਨਿ ੮

ਨੋਟਾ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਨਾ (ਬਿਹਾਰ) ਦੇ ਸੰਕੁਰ
 ਵਿਚ ਸੁਰਖਤ ਹੈ। (ਸੰਪਾਦਕ)

'ਨਿਮਿਤ'।

LETTER 21

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Meher Chand and Dharam Chand regarding sending a hundi of 101 rupees and instructions not to mix with massands and come fully dressed with weapons. The letter is dated Phagan 10 1758 B.K., (6th February 1702 A.D.) This letter is preserved in Harimandir Sahib – Patna Bihar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

Send 100)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Ji

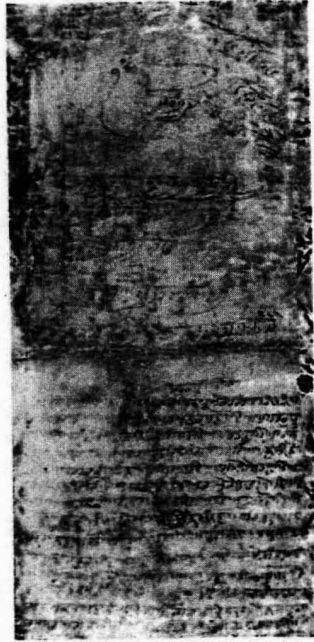
It is the order of the Guru to Mehr Chand, Dharam Chand and Karam Chand, Guru will protect you, recite Guru Guru and your living will prosper. You are my Khalsa. It is a demand for 'hathi', send Rs. 101 by hundi as fast as possible. Whatever is the share for Guru's offerings, bring it with you. Come dressed with weapons. Whosoever will come will be blessed, his/her efforts will be blessed. Do not give to anyone else, the offering you have kept for the Guru. Do not have any relations with masands or their supporters. If you meet a Sikh, honour and respect him. Do not overdo. This is my order. Dated 1758 BK (1701 A.D.) 10th of Phagun. 10 lines.

Observations:

1. The Guru has addressed Mehr Chand, Dharam Chand and Karam Chand as his Khalsa.
2. The order is to send a fast 'hundi'.
3. The order is also to come dressed with weapons.

LETTER 22

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਭਾਈ ਸੁਭਾਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to Bhai Subhag Singh regarding an invitation to come and join the Guru.
dated Asu Sudhi 9 1761 B.K., 1704 A.D.

LETTER 22

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Subhag Singh regarding an invitation to come and join the Guru. The letter is dated Asu Sudhi 9, 1761 B.K., (1704 A.D.)

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar

Satguru

Bhai Subhag Singh and the sangat, God will protect you all. Bring your offerings on Baisakhi. Whosoever will come will prosper. It is an order to the Sangat that hand over your collections to Subhag Singh. All will be good, follow the orders

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is an order to Sant Singh to kill Turks or die for the cause. Martyrdom is a crown for the martyrs. Guru has given this duty to Sant Singh. Bahur Singh is the servant of the Guru and is with him. It is good to note, the Guru has called him. Bahur Singh's father has also served the Guru and has given his life for the Guru, you, too, have helped me in the times of need. Those who will accept Sant Singh, they are my Khalsa. I will be pleased with them. My four sons, forty liberators (Muktas) and Sant Singh have, I sacrificed. This has happened in Chamkaur and Sirhind. 1761 BK (1704 A.D.) 9th Sudi Asu.

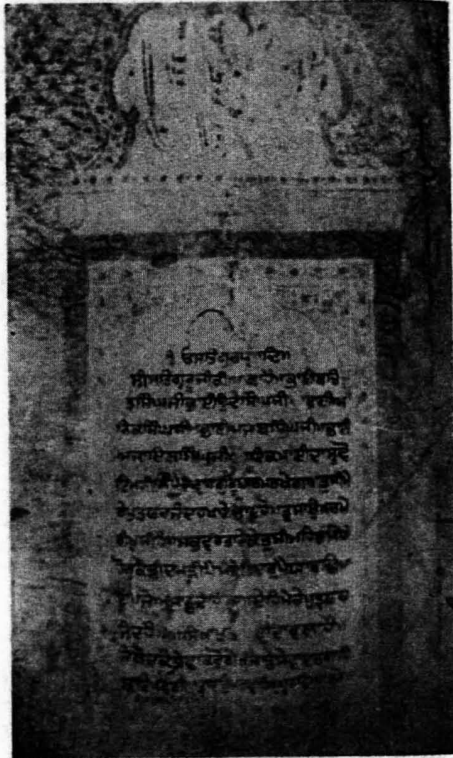
Dying for the cause was a challenge in Chamkaur. Those who had obeyed the challenge were being liberated. It is order of the Guru to recite Guru Guru. Guru is pleased. Say Waheguru that is the truth.

Observations:

1. The letter recognises the martyrdom of four sahibzadas, 40 muktas and others
2. It is an order to engage in battle with Turks and die for a cause.

LETTER 23

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਬਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਭਾਈ ਬਹਿਤਰ, ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to Bhai Bhachittar Singh and Uday Singh regarding donations to be sent.
dated Katak 1 1761 B.K., 1704 A.D.

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ
ਦੀ ਵੈ ਨੀਸਾਦ
ਦੇ ਮੰਦਰ ਸੰਨ
ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਹੋ ਕਰੀ
ਧਨ, ਸੌ ਪਦ੍ਮ ਨਹੀਂ
ਚਾਹੀ । (ਜਿਪਾਦਰ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਕਾਸ਼ਾ ਹੀ ਭਾਈ ਬਚਿ-
ਕੁ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਉਚੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਭਾਈ ਅ-
ਨਿਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਭਾਈ ਅਜਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਭਾਈ
ਅਜਾਦਿਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ਨਾਇਕ ਮਾਈ ਦਾਸੂ ਵੇ-
ਇ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਚਾਚਗੁਰੂ ਚਲਮ ਚਖੇਕਾ ॥ ਕੁਸੀ ਮੇ-
ਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਵਰਜੇਦ ਖਾਣੇਜਾਦ ਹੇ ॥ ਤੁਸਾ ਉਪਰ ਮੇ-
ਠੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ॥ ਸਭ ਵਰਤਾਰੇ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮਹਿਰਮ ਹੇ
ਹੋਰ ਗੋਠੀ ਚਮਕੀ ਪੈਸਾ ਹੋਲਾ ਕੁਪੀਦਾ ਰਫਿਕਾ
ਦਾ ॥ ਜੇ ਅਸਾਂ ਨੁ ਚੇਹਿਕਾ ॥ ਏਹਿ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਚਰ-
ਜੇਦ ਹੋਨਿ ॥ ਸਿਖਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਭੋਨਾ ਹੈ ॥
ਜੇ ਠੇਚ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਕੇ ਤੁਸਾਡੀ ਸੇਵਾ ਦਰਠਾਹਿ
ਬਾਇ ਪਛੋਕੀ ॥ ਤੁਸਾਂ ਉਪਰ ਚਾਹਿਗੁਰੂ ਰਫਿਕਾ ਕਰੇਕਾ

ਸੰਮਤ ੧੭੬੧ ਮਿਠੀ ਕਰਕ ੧ (ਇਹ ਸਤਰ ਹੋਰ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ)

ਨੋਟ—ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਗੀਦ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ
ਭਾਰੇ, ਮਾਸ ਚਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ—ਭਾਈ ਬਚਿਕੁ ਸਿੰਘ, ਉਦੇ ਸਿੰਘ, ਅਨਿਕ ਸਿੰਘ,
ਅਜਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਜਾਦਿਕ ਸਿੰਘ ਥਾਰੇ ਖਤੀ ਅਹਮੀਅਤ ਭਖਦਾ ਹੈ । (ਜਿਪਾਦਰ)

LETTER 23

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Bhachittar Singh and Uday Singh regarding custody of collections.

The letter is dated Katak 1, 1761 B.K., (1704 A.D.)

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh ji

Here, the nishan and words of the Guru are defaced and are illegible.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satgur Prasad

It is order of Satguru to Bhai Bachitar Singh ji, Bhai Udy Singh ji.

Bhai Anik Singh ji, Bhai Ajab Singh ji, Bhai Ajaib Singh ji, Naik Mai Das, Voi, Mani Singh, Waheguru will protect the faith. You all are my sons and family members. I am pleased with you. Whatever amount has been collected give to them, it will reach me. They are my sons and family members. This is time of 'Sewa'. Whosoever will serve will be accepted in the next world.

Waheguru will protect you.

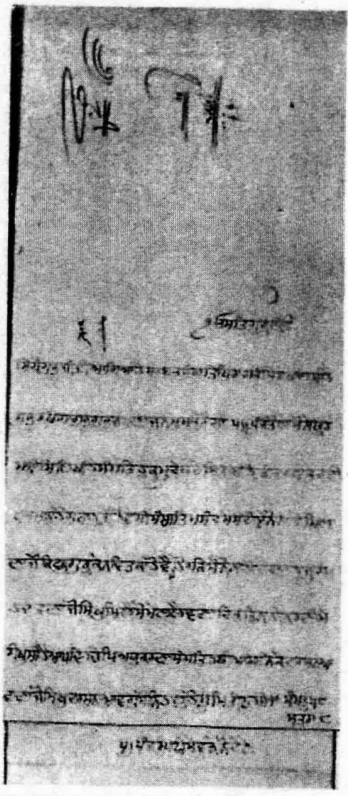
1761 BK (1704 A.D.), 1st of Kartik.

Observations:

1. This hukamnama refers to Bhai Mani Singh, a contemporary of Guru Gobind Singh and the scribe of the second version of Guru Granth Sahib.
2. The date of the hukamnam has been written with a different pen.
3. The Guru has called the sons of Bhai Mani Singh as his own family members.

LETTER 24

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਪਿਰਾਗ ਜੋਗੂ
 [ਫ਼ੋਗਟ ੧੦, ੧੭੫੮ ਖ਼ਿ. ੬ ਫ਼ਰਵਰੀ ੧੭੦੨ ਈ.]
 "... ੫ ਪੰਜ ਤੋਲੇ ਸੋਨਾ ਵੁਗਮਾਇਬ ਲਿਖੀ ਹੈ... ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਦੇ... ਹੁਕਮੁ ਕਰਾਇ
 ਭੇਜਣੀ ਜੋ ਖਿਛੁ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਵਿਤ ਕਾ ਹੁੰਦੇ ਸੇ ਹੋਰੁ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾਹੀ ਦੇਣਾ
 ਹਜ਼ੂਰਿ ਪਹੁਚਾਵਣਾ.. ਆਪ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਣਾ ਸੰਗਤਿ ਹਥੀਆਰ
 ਬੇਨ ਕੇ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ..."

(ਫ਼. ਅਹੀਆ ਗੰਜ, ਲੁਕਨਉ ਵਿਚ)

Hukamnama is addressed to the sangat of Pirag (Pryag Allahabad) regarding sending 5 tola gold via hundi and instructions not to give it to any unauthorised persons and it come equipped with weapons.
 dated Phagan 10 1758 B.K., 6th February 1702 A.D.
 (preserved in Ahia Ganj – Lucknow)

ਗੁਰਮਨਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਬੀ ਬੂਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

(ਸਿੰਗਾਣਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)

(੫) ਭਾਗ ੧
 ਪੰਨਾ ੧
 ੧੦੫

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਇਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਪਿਰਾਥਾ ਕੀ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ
 ਗੁਰੂ ਕਪੜਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਸਨਮੁ ਸਉਰੇਕਾ ਪੁ) ਪੰਜ ਤੋਂ ਨੇ ਸੇਰਾ ਵਰ-
 ਮਾਇਸਿ ਸਿਖੀ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮੁ ਦੇਖਦੇ ਸਿਰ ਕੀ ਹੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੋਜਣੀ
 ਪਾਲਮਾਨਾ ਹੋਕੁ ਕਾਦੁਕੀ ਹੋਵੇਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਸੰਦ ਮਸੰਦੀਏ ਨੋ ਨਾਘੋ ਮਿਲ
 ਟਾ ਜੋ ਕਿਸੁ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਾਵਿਤ ਕਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੋ ਨਾਘੀ ਦੇਣਾ ਹੁਕਾਰਿ ਪ-
 ਹੁਚਾਵਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ ਜੋ ਮੇਲ ਲੈਵਣਾ ਇਕਤਿ ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਮੇ-
 ਕੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਅਪ ਵਿਚਿ ਪਿਆਰੁ ਕਰਣਾ ਸੰਗਤਿ ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਆ-
 ਵਣਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਦਰਸਨ ਆਵਰੁ ਸੇ ਨਿਹਾਏ ਹੋਕੁ ਮਿਤੀ ਵਾਕੋ ੧੦ ਸੰਮਤ ੫੮

ਸਰਗ ੮

ਪ੍ਰਯਾਗ (ਖਲਾਹਾਬਾਦ) ।

LETTER 24

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Pirag (Pryag Allahabad) regarding sending 5 tola gold via hundi and instructions not to give it to any unauthorised persons and to come equipped with weapons. The letter is dated Phagan 10 1758 B.K., (6th February 1702 A.D.) This letter is preserved in Ahia Ganj – Lucknow.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh ji

1 Guru

Send (5)

Part II

In the handwriting of the calligrapher

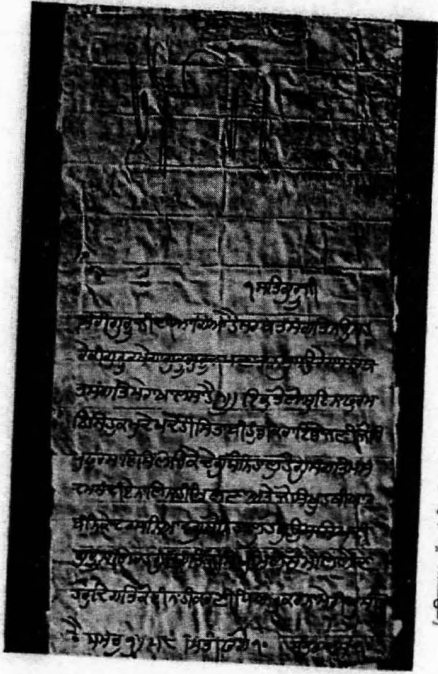
It is the order of the Guru that the sangat of Pirag (Paryag) is my Khalsa and the Guru will protect all. Recite Guru Guru and the life will prosper. Send 5 tola gold by fast hundi. All will be blessed. Do not socialise with masands and their supporters. Whatever collections, you have, do not handover to any one, bring it personally with you. Any Sikh you meet, honour him and treat him with respect. I am pleased. Develop love amongst yourself. Come to see me dressed with weapons. Those who come for 'darshan' will be blessed. Date 10 phagan, 1758 BK (1701 A.D.)

Observations:

1. The letter is addressed to the sangat (Khalsa) of Allahabad.
2. There is an instruction to live in harmony.
3. There is also an instruction of not to socialise with masands and their touts.

LETTER 25

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਨਉਸ਼ਹਰੇ ਕੀ ਜੋਗੁ
 [ਫ਼ੋਟੋ ੧੦, ੧੭੫੮ ਬਿ. ੬ ਫਰਵਰੀ ੧੭੦੨ ਈ.]
 "...ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਮਸੰਦ ਮਸੰਦੀਏ ਠਾਲ ਨਾਹੀ
 ਮਿਲਣਾ... ਜੋ ਸਿਖ ਮਿਲੇ ਸੋ ਮੇਲ ਲੈਣਾ ਹੋਰ ਚਿਕਾਤ ਬੰਦੀ ਨਾਹੀ
 ਫਰਟੀ ਪਿਆਰ ਕਰਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ..."

[ਨਉਸ਼ਹਰਾ ਪੰਨੂਆਂ ਵਿਚ]

Hukamnama addressed to sangat of Naushera Punua regarding the instruction not to mix with massands and to send a hundi of 1 tola gold. dated Fagan 10 1758 B.K., 6th February 1702 A.D. (preserved in the village of Naushera Punua – district Amritsar)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੂ ਕੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

੧) ਸੰਗਤ
 (ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾ. ੧੦)

੧੧੩੩
 ੪੪

੧ ਸਤਿਕੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਠਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਨਦ੍ਰਿਸਹ-
 ਰੋਂ ਕੀ ਕੁਰੂ ਰਖੇਕਾ ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ ਜਪਣਾ ਸਨਮੁ ਸਦ੍ਰੋਹਗ ਸਰਬ-
 ਤ ਸੰਗਤਿ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ੧) ਇਕ ਵੇਰੋ ਸੁਣਿਠਾ ਕੁਰਮਾ-
 ਵਿਸਿ ਧੁਕਮੁ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਸਿਤਾਬੀ ਉਠੀ ਕਰਾਇ ਬੰਦਣੀ ਜੋ ਸਿ-
 ਖੁ ਕੁਰਮਾਇਸਿ ਠੋਰਿ ਕੇ ਦੇਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਕੁ ਸੰਗਤਿ ਮਸੰ-
 ਚ ਮਸੰਦੀਏ ਨਾਠਿ ਨਾਹੀ ਮਿਲਣਾ ਅਤੇ ਜੋ ਸਿਖੁ ਹਥੀਆਰ
 ਵੰਨਿ ਕੇ ਚਰਸਨਿ ਆਵਕੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲੁ ਹੋਕੁ ਉਸ ਸਿਖ ਦੀ
 ਕੁਰੂ ਨਾਠਿ ਭਹਕੁ ਸੰਗਤਿ ਜੋ ਸਿਖੁ ਮਿਲੇ ਜੋ ਮੰਨਿ ਲੇਣਾ
 ਹੋਕੁ ਇਕਰਿ* ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਬਰਣੀ ਪਿਆਰੁ ਬਰਣਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ
 ਹੈ ਸਮਝ ੧੭੫੮ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ੧੦ ਸਰਗਾ ਏਸ ੧੦

*ਪਿਠ ਨੁਬਹਰਾ ਪਨ੍ਰਿਆ, ਚਿਠਾ ਅਮਿਤਸਰ । *ਦਿੱਕੁਤ, ਔਖ ।

LETTER 25

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Naushera Punua regarding the instruction not to mix with massands and to send a hundi of 1 tola gold. The letter is dated Phagun 10, 1758 B.K., (6th February 1702 A.D.) This letter is preserved in the village of Naushera Punua – district Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru
Send 1))

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru that the Guru will protect the sangat of Naushera, recite Guru Guru and life will prosper. All sangat is my Khalsa. Send 1)) tola gold by fast tract hundi. You will be blessed. Do not socialise with masands and their touts.. Sikhs, who will come to me dressed with weapons, will be blessed. Those Sikhs, who come to you, welcome them and respect them. Love each other. 1758BK, (1701 A.D.), 10th of Phagun. 10 lines.

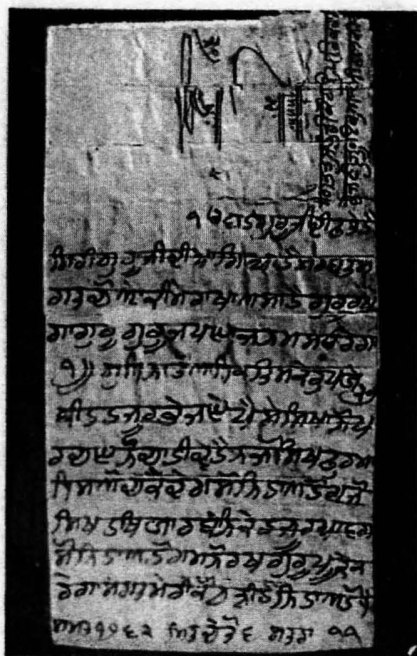
Observations:

1. Naushara refers to village Naushera punua, district Amritsar
2. Instructions are to live in harmony and welcome other Sikhs
3. Again the instructions are not to socialise with masands and their touts or associates.

LETTER 26

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਚੋਲੇ (ਮਾਝੇ) ਦੀ ਜੰਗ
 [ਚੇਤ ੬, ਸੰਮਤ ੧੭੬੨ ਬਿ. ੪ ਮਾਰਚ ੧੭੦੬ ਈ.]

“... ਰੁਪਯੇ ੨੦ ਬੀਹ ਹਜ਼ੂਰਿ ਭੇਜਣੇ ਪੈਸੇ ਸਿਖਾ ਨੋ ਖਰਚਣ ਨੋ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋਨ...
 ਜੋ ਸਿਖ ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵੈਗਾ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗ ...”

[ਨਉਸ਼ਹਰਾ ਪੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Cholae (Maja) regarding demand hundi of 20 rupees and to come equipped with weapons.
 dated Chet 6 1762 B.K., 4th March 1706 A.D.
 (preserved in the village of Naushera Punua – district Amritsar)

[ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਚੇਤ ੬, ਸੰਮਤ ੧੭੬੨ ਬਿ.
੨ ਮਾਰਚ, ੧੭੦੬ ਈ.

[ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ]

੨੦
ਲਗਣ

੧
੨

ਸੰਗਤ ਰੂਮਾ ਹੁੰਦੀ ਕੋਟ ਉਪਰਿ ਕਰ
ਭੋਜਣੀ ਹਜੂਰ ਵਿਖੇ ਆਖਰੀ ਨਾਨਕ ਗੀਰ

ਸੁ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਵਾਪਸਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਫਤੇ ਹੈ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸ
ਗਤ ਚੇਲੇ ਕੀ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰਖੇ
ਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਭਿਰੋਗਾ
੧) ਸੁਇਨਾ ਕੋਠਾ ਇਕ ਰਿਸਕੇ ਰੂਪਕੇ ੨੦)
ਬੀਹ ਹਜੂਰ ਭੋਜਣੇ ਪੈਸੇ ਸਿਖਾ ਨੋ ਖ
ਰਚਣ ਨੋ ਚਾਹੀਦੇ ਹੈਨ ਜੋ ਸਿਖ ਫੁਕਮਾ
ਇਸ ਲੋਚ ਕੇ ਦੇਗ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗ ਜੋ
ਸਿਖ ਹਥਿਆਰ ਬੰਨਿ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਵਰ
ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗ ਮਨੋਰਥ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਖ
ਰੇਗਾ ਸੰਗਤ ਸੰਗੀ ਕੋਠੜੀ ਹੈ ਨਿਹਾਲ ਹੋਏ
ਸਮਤ ੧੭੬੨ ਮਿਤੀ ਚੇਤ ੬ ਸਰਗ ੧੧

LETTER 26

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Cholae (Maja) regarding hundi of 20 rupees and to come equipped with weapons. The letter is dated Chet 6 1762 B.K., (4th March 1706 A.D.) This letter is preserved in the village of Naushera Punua – district Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1 Guru

Send 20)

Send it by hundi and courier it to the Guru.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Waheguru ji ki Fateh

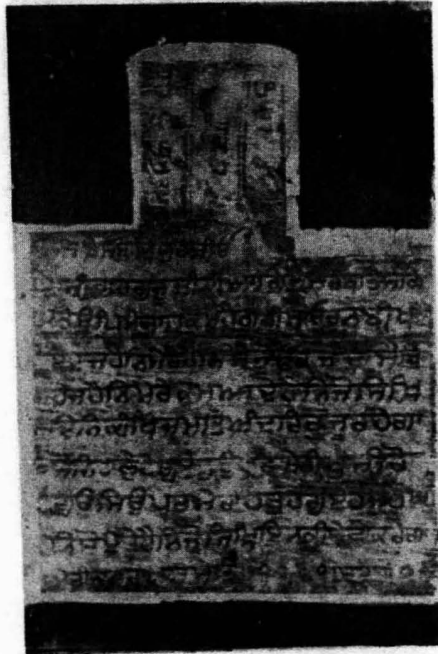
It is the order of the Guru that the sangat of Chola is my Khalsa. Guru will protect you. Recite the name of Guru, the life will prosperous. Send 1)) tola gold and Rs. 20. It is required by the Sikhs. All will be blessed. The Sikh who comes to see the Guru should come dressed with weapons. Guru will fulfil all wishes. Sangat is my dwelling. I am pleased. 1762 BK, (1705 A.D.)6th Chet. (11 lines).

Observations:

1. The advice to send Rs. 20,000 is clearly marked for the necessities of the Sikhs.
2. The date of the hukamnama confirms that it is written from Anandpur Sahib.
3. There is a mention of engaging a courier to despatch the hundi.

LETTER 27

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਬੀ ਬੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਨਬੀ ਖ਼ਾਨ, ਗ਼ਾਨੀ ਖ਼ਾਨ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to Nabi Khan and Ghani Khan regarding the help they gave to the Guru to escape from forest of Machivara. dated 1762 B.K., 1705 A.D.

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

(ਸੰਸਕਰਣ ਨੰ: ੧੦)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਉ

...ਸ੍ਰੀ ਵਾਧਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਯਿਆ ਹੈ ਸਰਬਾਰਿ ਸੰਨਿ-
ਤਿ ਉਪਿ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਚਨੀ ਖਾ ਓਰ ਨਕੀ ਖਾਨ
ਏਹ ਸੁ ਚੈਨਿ ਮੇਰੇ ਚੈਨਿ ਮੇਰੇ ਬਰਬੰਦਾ ਸੇ ਬਿ-
ਹਜ ਚੈਨਿ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਆਏ ਚੈਨ ਸੋ ਸਿਖਿ
ਇਨਿ ਕੀ ਖਿਜਮਤਿ ਅੰਦਰਿ ਗੁਰੂ ਰਹੇਕਾ
ਸੋ ਨਿਦਾਨ ਹੋਕੁ ਉਨਾ ਉਪਰਿ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਚੈ-
ਕੁ ਉਮਿ ਉਪਰ ਮੇਰਾ ਹਮੁ ਹੋਕੁ ਭੇਹ ਸੁ ਚੈ-
ਨਿ ਸੋ ਮੇਰੇ ਚੈਨਿ ਸੋ ਸਿਖਿ ਇਨ ਕੀ ਸਿਖਾ ਬਰੇਕਾ
ਸੋ ਮੇਰੀ ਬਰੇਕਾ ਸੰਮਤ ੧੭੬੨.....

'ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਅਨਯਾਟ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਸੰਮਤ ੧੭੬੨ ਦੇ ਅੰਕ ੨ ਦੀ ਥਾਂ
ਕਲਮ ਫੇਰ ਕੇ ੧ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਵਿਰਿਹਾਸਿਤ ਖੁਦਮੋ
ਦਾ ਬਾਰਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਟਨਾ ਸੰਮਤ ੧੭੬੨ ਦੀ ਹੈ, ਸੰਮਤ ੧੭੬੧
ਬਿ: ਦੀ ਨਹੀਂ' ।

LETTER 27

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to to Nabi Khan and Ghani Khan regarding the help they gave to the Guru to escape from the forest of Machivara. The letter is dated 1762 B.K., 1705 A.D.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

The words of Guru Gobind Singh Ji have been defaced and are not readable.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Sri Satguru Geo

It is the order of the Guru that Ghani Khan and Nabi Khan are like my sons. They have helped me. The Sikhs who will serve them will be blessed. My hand will always be on their head. The Sikhs who will serve them, will serve me.
Dated 1762 B.K. (1705 A.D.)

Observations:

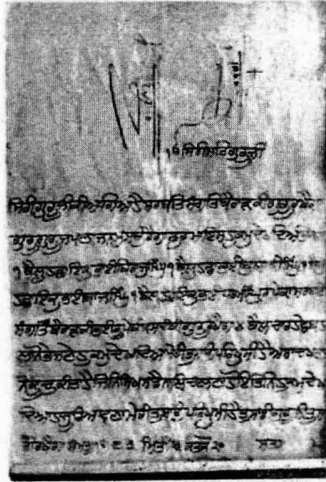
1. The letter relates to Ghani Khan and Nabi Khan who helped Guru Gobind Singh to escape from Machvara.
2. The date 1762 B.K. is correct though it has been tried to be altered to 1761 B.K.

LETTER 28

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬੈਰਾੜਾਂ ਤੇ
ਭਾਈ ਰੂਪੇ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਨਾਮ

[ਕਤਕ ੨੦, ਸੰਮਤ ੧੭੬੩ ਬਿ. ੨੧ ਅਕਤੂਬਰ ੧੭੦੬ ਈ.]

"...ਅਸਾਂ ਦਖਣ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੰਨਿ ਸਿਖ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚਲਣਾ ਹੋਇ
ਤਿਨਿ ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਦਿਆ ਹਜ਼ੂਰਿ ਆਵਣਾ ..."

[ਪਿੰਡ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to Brar's and sangat of Bhai Rupa regarding joining
the Guru to march towards Dakhan (South).
dated Katak 20 1763 B.K., 21st October 1706 A.D.
(preserved in the village of Bhai Rupa)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਕਤਕ ੨੦, ਸੰਮਤ ੧੭੬੩ ਬਿ.
੨੧ ਅਕਤੂਬਰ ੧੭੦੬ ਈ.

[ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ]

ੴ
ਸਤਿਗੁਰ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਿਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਬੈਰਾਤਾਂ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੈਗਾ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਉਰੇਗਾ ਵਰਮਾਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇਖਦਿਆ ਭੋਜਣੀ
੧ ਬੈਲੁ ਹਛਾ ਇਕੁ ਭਾਈ ਬਿਰਾਜੁ ਸਿੰਘ ੧ ਬੈਲੁ ਹਛਾ ਭਾਈ ਬੁਲਾਕੀ ਸਿੰਘ ੧ ਬੈਲੁ
ਹਛਾ ਇਕੁ ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ੧ ਬੈਲੁ ਹਛਾ ਇਕੁ ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰੂਪੇ ਕਾ ਸਰਬਤਿ
ਸੰਗਤਿ ਬੈਰਾਤਾਂ ਕੀ ਭਾਈ ਰੂਪੇ ਕੀ ਵਸਦੀ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੈਗਾ ੪ ਬੈਲ ਚਾਰ ਹਛੇ ਬਰ
ਲਾ ਨੋ ਭੋਜਣੇ ਹੁਕਮੁ ਦੇਖਦਿਆ ਮੇਰੀ ਤੁਸਾ ਉਪਰਿ ਖੁਸੀ ਹੈ ਅਜਾ ਦਖਣ
ਨੋ ਗੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨਿ ਸਿਖ ਸਾਡੇ ਨਾਲਿ ਚਲਣਾ ਹੋਇ ਤਿਨਿ ਹੁਕਮੁ ਦੇਖ
ਦਿਆ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਣਾ ਮੇਰੀ ਤੁਸਾ ਉਪਰਿ ਖੁਸੀ ਹੈ ਤੁਸਾਡੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਸਾ
ਡੀ ਰਖੈਗਾ ਸੰਮਤ ੧੭੬੩ ਮਿਤੀ ਕਤਕੋ ੨੦ ਸਤਰਾਂ ੯

LETTER 28

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Brars and sangat of Bhai Rupa regarding joining the Guru to march towards Dakhan (South).

The letter is dated Katak 20 1763 B.K., (21st October 1706 A.D.)

This letter is preserved in the village of Bhai Rupa.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Send four bulls.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Sri Satguru Ji

It is the order of the Guru that the sangat of Brars will be protected by the Guru. Recite Guru Guru and life will prosperous. Send the list of items immediately, one healthy bull - Theraaj Singh, one healthy bull - Bhai Bulaki Singh, one healthy bull - Bhai Baaj Singh, one healthy bull - Bhai Dharam Singh of Rupa. Guru will look after the sangat of the village of Brars. Send the four healthy bulls on seeing this order. I am pleased with you. I have marched towards south. Those Sikhs, who want to go with me, should come immediately and join me. I am pleased with you all and Guru will protect you.

Dated 1763 B.K. 20th of Kartik (1706 A.D.—9 lines).

Observations:

1. The letter is written when Guru Gobind Singh was marching towards South with Bahadur Shah.
2. The village of Rupa is in the district of Batinda.

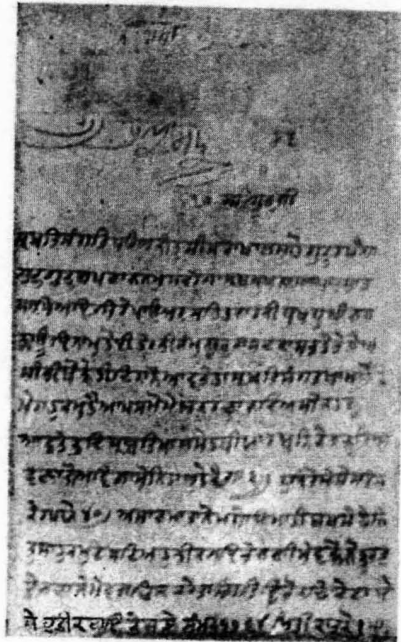
LETTER 29

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਪਉਲ ਕੀ ਸਿਗਤਿ ਜੋਗੁ

[ਕਰਕ ੧, ੧੭੬੬ ਥਿ. ੨ ਅਕਤੂਬਰ ੧੭੦੭ ਈ.]

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

"... ਅਸੀਂ ਭੀ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਆਵੜੇ... ਜਦਿ ਅਸੀਂ ਕਹਲੂਰ ਆਵੜੇ
ਤਦਿ ਸੁਕਤਿ ਖਾਲਸੇ ਹਥੀਆਰ ਬੰਨ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਆਵਣਾ ..."

[ਨਉਬਰਾ ਪੱਨੁਆ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to sangat of Thaul regarding the Guru's approach to Kalhaur and instructions to the Khalsa to come equipped with weapons. dated Katak 1 1764 B.K., 2nd October 1707 A.D. (preserved in village of Nashaura Punua – district Amritsar)

[ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਕਤਕ ੧, ਸਿਮਤ ੧੭੬੪ ਬਿ.
੨ ਅਕਤੂਬਰ, ੧੭੦੭ ਈ.

[ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ]

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸੂਬਾਤ ਸੰਗਤਿ ਧਉਲ ਕੀ ਫੂਸੀ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋ ਗੁਰੂ ਰਖੈਗਾ
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਉਰੈਗਾ ਸੁਖ ਸੁਖ ਨਾਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਪਾਸਿ ਆਏ ਸਿਰੋਪਾਉ ਅਰੁ ਸਠਿ ਹਜਾਰ ਕੀ ਧੁਖਧੁਖੀ ਜ
ਸਾਉ ਦਿਨਾਮੁ ਹੋਈ ਹੋਰ ਭੀ ਕੰਮੁ ਛੁਰੂ ਕਾ ਸਦਕਾ ਸਭ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅ
ਸੀ ਭੀ ਬੰਨੇ ਹੀ ਦਿਨਾ ਨੋ ਆਵਰੇ ਹਾ ਸੂਬਾਤ ਸੰਗਤ ਖਾਲਸੇ ਨੋ
ਮੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਆਪਜ ਮੋ ਮੇਲੁ ਕਰਣਾ ਜਦਿ ਅਸੀ ਕਹਛੁਰ
ਆਵਰੇ ਤਦਿ ਸੂਬਾਤ ਖਾਲਸੇ ਹਥੀਆਰ ਬੰਨਕੇ ਹਜੂਰਿ ਆ
ਵਣਾ ਜੋ ਆਵੈਗਾ ਜੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੈਗਾ ੨) ਦੁਇ ਤੋਲੇ ਸੋਨਾ ਤਿਸ
ਕੋ ਰੁਪਯੇ ੪੦) ਅਸਾ ਸਮਾਤਾ ਨੋ ਮਧਾ ਛਿਮਾਹੀ ਬਖਸੀ ਹੈਨਿ
ਦੁਸਾ ਹੁਕਮ ਦੇਖਦਿਆ ਹੂੰਭੀ ਕਹਾਇ ਭੇਜਣੀ ਮੇਵਝੇ ਨੋ ਕੁਰਕੁ
ਭੇਜਣਾ ਜੋ ਮੇਵਝਾ ਦਿਲ ਕਰੈ ਤਾ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚੋ ਕਢਿ ਦੇਣਾ ਹੈ
ਸੋ ਹੂੰਭੀ ਕਹਾਇ ਭੇਜਣੇ ਸਿਮਤ ੧੭੬੪ ਮਿਤੀ ਕਰਕੋ ੧ ਮਾ.

LETTER 29

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Thaul regarding the Guru's approach to Kalhoor and instructions to the Khalsa to come equipped with weapons. The letter is dated Katak 1, 1764 B.K., (2nd October 1707 A.D.) This letter is preserved in village of Nashaura Punua – district Amritsar.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

The wordings of Guru's letter are not readable.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Ji

The sangat of Dhaul is my Khalsa. Guru will protect you. Recite Guru Guru and life will prosperous. There is a reward of a 'siropa' and Rs.60, 000 worth of jewellery. All works of Guru are fulfilled. We will be coming in a few days. It is my order to the Khalsa that live in harmony.

When i come to Kalhoor then Khalsa should come dressed with weapons. Send by hundi 2)) tola gold and 40 Rupees by hundi. Send the masands and if he is reluctant to come then send through a courier from the sangat.

Dated 1764 B.K. 1st of Kartik(1707 A.D.)

Observations:

1. There is mention of 'siropa' and jewellery worth of 60,000 rupees.
2. The date of the letter refers to the period when Guru was going to south with Emperor Bahadur Shah.

LETTER 30

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦]

ਕਤਕ ੧, ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਬਿ.
੨ ਅਕਤੂਬਰ ੧੭੦੭ ਈ.

[ਨਿਸਾਣ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਕੁਰੂ ਜੀ ਦੀ]

੧) ...

੭੩

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ

ਸਿਰੀ ਕੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪਾਰਾ ਦੀ
ਕੁਰੂ ਬਖੇਰਾ ਸਭ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸ
ਦੁਇਕਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਠਾਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਾਸ ਆਏ ਸਿਰੋਪਾਉ
ਅਹ ਸਭ ਹਜਾਰ ਰੁਪਯੇ ਕੀ ਪੁਖਪੁਖੀ ਦਿਨਾਮ ਪਾਈ ਹੋਰ ਕੀ ਸ
ਭ ਕੇਮ ਕੁਰੂ ਕਾ ਸਦਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਸੀ ਭੀ ਭੋਇਆ ਦਿਨਾ ਮੰ
ਆਵਤੇ ਹਾ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ
ਵਿਸੇਏ ਮੇਲ ਕਰਣਾ ਜਦ ਅਸੀ ਕਹਲੂਰ ਆਵਾਹ ਤਦ
ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹਿ ਕੇ ਹਜੂਰ ਆਵਣਾ ਜੋ ਆਵੰਗਾ ਸੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋ
ਵੇਕਾ ੧) ਤੋਲਾ ਇਕ ਸਿਨਾ ਫੁਰਮਾਇਸ ਤਿਸ ਕੇ ਰੁਪਯੇ ਬੀ
ਸ ਫਿਰਮਾਹੀ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਬਖਸੀ ਹਨਿ ਹੁਕਮ ਦੇਖਦੇ ਹੁੰਡੀ
ਕਰ ਭੋਜਣੀ ਮੇਵਝੇ ਨੇ ਰਖਣਾ ਨਾਹੀ ਜੇ ਮੇਵਝਾ ਰਹੈ ਤਾ ਖਰ
ਚ ਦੇ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੋ ਆਪ ਹੀ ਭੋਜਣੇ ਹੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਕੇ

[ਨੋਟ : ਨੰਬਰ ੬੩ ਪਰ ਆਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਪਰ ਇੱਥੇ ਮਿਤੀ ਦਾ ਹੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।]

LETTER 30

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Khara regarding Guru's meeting with Emperor Bahadur Shah and invitation to the Khalsa to come and join him.

The letter is dated Katak 1 1764 B.K., (2nd October 1707 A.D.)

This letter is preserved with the decendant's of Bhai Bhano in Braut – Uttar Pradesh.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

1))

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru Ji

It is the order of the Guru that the sangat of Khara will be protected by the Guru. Sangat is my Khalsa. Recite Guru Guru and life will prosperous.

There is a reward of a 'siropa' and Rs.60, 000 worth of jewellery. All works of Guru are completed with grace. We will be coming in a few days. It is my order to the Khalsa that live in harmony.

When I come to Kalhoor then Khalsa should come dressed with weapons. Send by hundi 1)) tola gold and 20 Rupees. Don't give shelter to masands and send hundi by another courier.

Observations:

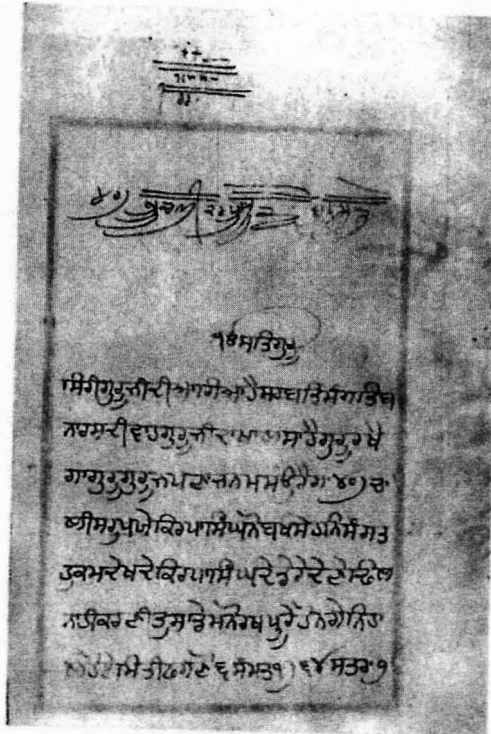
1. There is no date at the end of the letter, though dates are written at the top right hand side of the letter.
2. The date and the year are the same as the last letter. Though this time it is addressed to the sangat of Khara.
3. There is also an order not to give any shelter or refuge to masands.

LETTER 31

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਜੇਗੁ

[ਕਿੱਲਟ ੬, ੧੭੬੪ ਥਿ. ੩ ਫਰਵਰੀ ੧੭੦੮ ਈ.]

"... ੪੦ ਚਾਣੀਸ ਰੁਪਏ ਕਿਰਪਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨ
... ਹੁਕਮ ਦੇਖਦੇ... ਡੇਰੇ ਦੇਣੇ..."

[ਕੁਰਦੁਆਰਾ ਬਜ਼ੀ ਸੰਗਤਿ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ]

Hukamnama is addressed to the sangat of Benaras regarding handing over

40 rupees to Bhai Kirpa Singh.

dated Fagan 6 1764 B.K., 3rd February 1708 A.D.

(preserved in Gurudwara Bari Sangat – Benaras)

[ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ੧੦]

ਫੱਗਣ ੬, ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਬਿ.
੩ ਵਰਵਲੀ ੧੭੦੮ ਈ.

[ਨਿਸਾਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ]

੪੦) ਚਾਲੀਸ ਰੁਪਏ ਕਿਰਪਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ

[ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤ]

੧੯ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਕਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਕਿਤਿ ਬ
ਨਾਰਸ ਦੀ ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਰਖੇ
ਗਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਭਿਰੈਗਾ ੪੦) ਚਾ
ਲੀਸ ਰੁਪਏ ਕਿਰਪਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨਿ ਸੰਕਤ
ਹੁਕਮ ਦੇਖਏ ਕਿਰਪਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੇਰੇ ਦੇਣੇ ਢਿਲ
ਨਾਹੀ ਕਰਣੀ ਰੁਸਾਭੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਨਕੇ ਨਿਹਾ
ਲ ਹੋਏ ਮਿਤੀ ਫਗਣ ੬ ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਸਰਦਾ ੭

LETTER 31

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the the sangat of Benaras regarding handing over 40 rupees to Bhai Kirpa Singh. The letter is dated Phagan 6, 1764 B.K., (3rd February 1708 A.D.) This letter is preserved in Gurudwara Bari Sangat – Benaras.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

We have given Rs.40 to Kirpa Singh.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru that the sangat of Benaras is the Khalsa of Waheguru. The Guru will protect. Recite Guru Guru and the life will prosperous. I have kept aside out Rs.40 for Kirpa Singh. Sangat should go to his place and give it to him. Do not delay. Your wishes will be fulfilled. I am pleased.

Dated 6th Phagan 1764 B.K. (1708 A.D.—7 lines).

Observations:

1. The letter is again written by the Guru en-route to south.
2. It is a very short letter of 7 lines only.

LETTER 32

ਚੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਬੀ ਬੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸਿਰੀਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦੀਆਗਿਆਤੋਭਈ
ਧਨਾਜਸਾਬਤਸੰਗਤਗੁਰੂਬੇਗਮਰ
ਸੰਗਤਕੌਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰੇ ਆਵਣ ਆਵਣ
ਸੋਨਿਕਲੁਤੋਮੁਦੁਇਸੰਜੋਏ ਆਸਾਮੇਲੋ
ਆਵਣੇ ਆਵਣੁ ਸੋਨਿਕਲੁਤੋਮੁਦੁਕੌਰੀ
ਭਾਈ ਧਨ ਰਾਜ ਮਹਿਤਾ ਜਿਥੇ ਦੇ ਨਾਮ

Hukamnama is addressed to Bhai Dhanraj Mehta Sindhi regarding an invitation to come to Anandpur Sahib and bring the canons with them. (not dated)

ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)

(ਨੀਲਾਦ ਪਾ. ਪਾ. ੦੧)

ਇਹ ਦਿਪ
 ੨੫ ਮੁ ਇਕਮ ਟੁਕੇ
 ੨੫ ਕੁ ਇਕਮ ਟੁਕੇ

ਨਿਰਦੇਸ਼

੧ ਚ ਸਿਰਕੁਰੂ
 ਭਾਈ ਧਨ ਰਾਜ ਸਰਕਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
 ਸਿਰਕੁਰੂ ਨੇ ਨੇ ਸਨਦਪੁਰ ਆਵਣਾ ਸਾਵਰੁ
 ਮ.

੧ ਚ ਸਿਰਕੁਰੂ
 ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸੋਢੀ ਦੀ ਆਇਆ ਹੈ ਭਾਈ
 ਧਨ ਰਾਜ ਸਰਕਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਆਰ
 ਸੰਗਤ ਨੇ ਵੀ ਅਨੰਦ ਪੂਰੇ ਆਵਣਾ ਆਵਗੁ
 ਜੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਉਦਿ ਸੰਜੇ ਟੋਪਾ ਸਮੇਰ ਨੇ
 ਆਵਣੇ ਆਵਗੁ ਜੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਖਸਮਾਨਾ ਹੈ

ਨੋਟ— ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਇਲਾਕਾ ਸਿੰਧ ਦੇ ਮਸੰਦ ਭਾਈ ਧਨ ਰਾਜ ਮਹਿਤਾ ਦੀ
 ਸੰਗਤ ਪਾਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਫ਼ਤਰੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਧਨ ਰਾਜ ਤੇ
 ਉਸ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਬਾਰੇ ਇਕ ਚੌਹਰਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ :
 ਭਾਈ ਧਨਾ ਧਨ ਕੁਮ, ਧਨ ਕੁਮਾਰਾ ਕੁਮ ।
 ਹਮ ਨੇ ਤੇ ਸੰਗਤ ਹੈ, ਬਾਪੀ ਅਪਨੀ ਅੰਸ ॥

ਭਾਈ ਧਨ ਰਾਜ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਹਾਲ ਸਿੰਧੀ ਸਪਤਾਰਿਕ ਪੱਤ੍ਰ 'ਸੁਰੇਤ੍ਰ' ਪੁਨਾ
 ਸਨਦਗੀ ੦੬੬੫ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਰੂਪ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਾਦਾ ਰੋਗ ਮਹਿਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ
 ਚਿਕਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਵਾਰਾਂ ਖ਼ਤਾਨ ਰਤਨਾਬਲੀ ਦੀ ਯਾਦਗੀ ਵਾਰ (੫ਉਈ ੨੮) ਵਿਚ
 ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅਮਿਤਸਰ ਦੇ ਸੁੱਧ (੧੬੨੮ ਈ.) ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ
 ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਆਸਾਨੰਦ ਮਹਿਤਾ ਗੁਰੂ
 ਹਰਿ ਭਾਈ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਲਾਕਾ ਸਿੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਸਿੰਧੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਾਪਿਆ

LETTER 32

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to Bhai Dhanraj Mehta Sindhi regarding an invitation to come to Anandpur Sahib and bring the canons with them. This letter is not dated.

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Ek Ongkar Satguru

Bhai Dhanraj and all sangat. Guru will protect you. Bring your offerings to Anandpur and you will be blessed. Bring two canons and you will be blessed.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

Ek Ongkar Satguru

It is the order of the Guru to Bhai Dhanraj and the sangat, Guru will protect you. Bring your offerings to Anandpur. Bring two canons and you will be blessed.

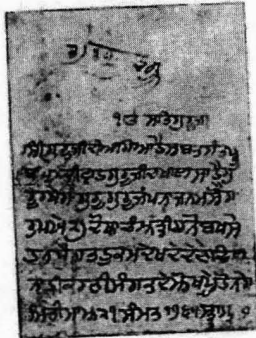
Observations:

1. This letter is preserved with the decendants of Bhai Dhanraj Mehta.
2. There is also a couplet written which is believed to be of Guru Gobind Singh Ji. Couplet reads: Bhai Dhana Dan Dhum (you are great) Dhan tumara Vansh (Great is your generation).

Humne toh santan hai, thapi apni ans.

LETTER 33

ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
(ਸ੍ਰੀ ਬਹੁ ਕੋਠਿਏ ਸਿੰਘ ਜੀ)

੨/੧੭ ੨੫
੧੭ ਨਵੰਬਰ
ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ
ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਰਕਮ
ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਦੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ

(ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪੁਰਬੀ ਪਟਨਾ ਦੇ ਨਾਮ)

Hukamnama is addressed to sangat of Purbi Patna regarding some donations
in money to be sent as soon as possible.
dated 1765 B.K., 1708 A.D.

੨) ਬਾਨ ਏਟੇ ਚਮਨ ਨੂੰ

੧ ਓ ਸਤਿਕੁਰੂ ਜੀ

ਸਿੰਠੀ ਕੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤ ਪੂਰ-
ਬੀ ਪਟਨਾ ਕੀ ਵਾਹਕੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਕੁ-
ਰੂ ਰਖੈਕਾ ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ ਜਪਨਾ ਜਨਮ ਸੰਗੇਠਾ
ਰੁਪਯੇ ੨) ਏ ਬਾਨ ਚਮਨ ਕ੍ਰੀਗਰ ਨੋ ਕਪਸਿ
ਹਨ ਸੰਗਤ ਧੁਕਮ ਦੇਖਦੇ ਏਟੇ ਖਿਠ
ਨਾਹੀ ਬਰਣੀ ਸੰਗਤ ਏ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਚੋਨਕੇ
ਮਿਤੀ ਜਾਮਨ ੨੧ ਜੰਮਤ ੧੭੬੫ ਸਰਗਾ ਸਤ ੭

LETTER 33

This letter was written by Guru Gobind Singh Ji to the sangat of Eastern Patna regarding some donations to be sent as soon as possible. The letter is dated 21 Sawan 1765 B.K., (1708 A.D.)

Part I

In the handwriting of Guru Gobind Singh Ji

Give 2)) bundles to Chaman.

Part II

In the handwriting of the calligrapher

It is the order of the Guru to the sangat of Eastern Patna, they are the Khalsa of Waheguru. Guru will protect them. Recite Guru Guru and life will prosperous. We have earmarked 2)) bundles for Chaman. Sangat should give it to him without delay. Wishes of the sangat will be fulfilled.

Dated 21 Sawan 1765B.K. (1708 A.D.—7 lines).

Observations:

1. The letter refers to the period when Guru Gobind Singh Ji was going towards south with Emperor Bahadur Shah.
2. It is another short letter with an order to the sangat to deliver 2)) bundles to Chaman.